

LUKU 6

Tiivistelmä pelastuneiden kertomuksista

6.1 Johdanto

Luku 6 perustuu 134 eloonjääneen 28.9.1994 ja 2.2.1997 välisenä aikana suoritetuissa kuulusteluissa ja kuulemisissa antamaan 258 lausuntoon. (Yhtä ruotsalaista eloonjäänyttä ei kuulusteltu posttraumaattisen stressin takia ja kaksi latvialaista matkusti kotimaahansa ennen kuin heitä ehdittiin kuulustella. Kaikki kolme olivat matkustajia).

Suurimman osan kuulusteluista suorittivat Suomen, Ruotsin ja Viron poliisi ja pääasiallisesti kunkin kuulusteltavan omalla kielellä. Komission jäsenten suorittamat kuulemiset tulkattiin tarvittaessa ruotsiksi tai englanniksi.

Muilla kuin ruotsin kielellä suoritetut poliisikuulustelut on käännetty ruotsiksi ja tämä tiivistelmä perustuu ruotsinkieliseen käännöstekstiin.

Eräät yksityiskohdat poikkeavat siitä, mitä todistajat todellisuudessa sanoivat. Sekaannusten välttämiseksi komissio on muuttanut eräiden kertomusten yksityiskohtia sellaisissa tapauksissa, joissa todistajille on sattunut ilmiselviä virheitä esimerkiksi kansien numeroissa tai muiden paikkojen suhteen. Aikaa ja kalistuman suuruutta koskevat lausunnot sekä kaikki siteeraukset on kuitenkin esitetty alkuperäisten kertomusten mukaisessa muodossa.

Tiivistelmät noudattavat todistajalausuntoja mahdollisimman tarkasti. Eräät yksityiskohdat eivät siksi ehkä vastaa tosiasioita tai muita havaintoja, ja ne saatavat näin ollen poiketa muissa luvuissa esitetyistä komission tekemistä johtopäätöksistä.

6.2 Tiivistelmä pelastuneiden, työvuorossa olleiden miehistön jäsenten kertomuksista

Kaksi perämiestä ja vahtimatuusi olivat onnettomuuden sattuessa vahtivuorossa komentosillalla ja konehuoneessa oli yksi

konemestari ja yksi moottorimies. Järjestelmäestari kutsuttiin työhön yön aikana. Aluksen vaihtomiehistön päällikkö oli myös mukana aluksella tällä matkalla. Hänen oli määrä suorittaa linjaluotsin tutkinto. Hänellä ei ollut työtehtäviä tämän matkan aikana. Aluksella oli myös perämiesharjoittelija.

Kello 01.00 tapahtui normaali kansipäällystön vahdinvaihto komentosillalla. Yleensä työvuoroon tulevat perämiehet saapuivat komentosillalle 5–10 minuuttia ennen vahdinvaihtoa ja työvuoronsa päättävät perämiehet poistuivat sieltä noin 5 minuuttia vaihdon jälkeen.

Perämiesharjoittelija, vahtivuorossa ollut vahtimatuusi, kolmas konemestari, vahtivuorossa ollut moottorimies ja järjestelmäestari pelastuivat. Poliisi on kuulustellut ja komission jäsenet ovat kuulleet heitä useita kertoja. Ruotsin, Suomen ja Viron poliisi on kuulustellut muita pelastuneita miehistön jäseniä ja matkustajia. Myös komissio on kuullut eräitä heistä.

6.2.1 Perämiesharjoittelija

Perämiesharjoittelijaa kuulusteltiin tai kuultiin viisi kertaa:

1. 29.9.1994 Turussa häntä kuulusteli Suomen poliisi.
2. 29.9.1994 Tallinnassa häntä kuulusteli Viron poliisi.
3. 7.10.1994 Tallinnassa häntä kuulusteli Viron turvallisuuspoliisi.
4. 17.10.1994 Tallinnassa häntä kuulsivat komission jäsenet.
5. 28.8.1996 Tallinnassa häntä kuulusteli Viron poliisi.

Tämä tiivistelmä perustuu ensimmäiseen kertomukseen. Jos myöhemmissä kuulusteluissa tai kuulemisissa on ilmennyt uutta tietoa tai ristiriitoja ensimmäiseen lausuntoon verrattuna, niin uudempien lausuntojen numeroihin on viitattu hakasuluissa.

Perämiesharjoittelija oli aluksella hankkimassa kokemusta voidakseen toimia perämiehenä äskettäin hankitulla

matkustaja-autolautalla, MARE BALTI-CUMilla. Hänellä oli matkustajahytti numero 4103 kannella 4.

Hän oli autokannella seuraamassa lastausta klo 15.20 ja 18.30 välisenä aikana. Myöhemmin hän on kertonut olleensa siellä klo 15.20 ja 18.45 välisenä aikana [4]. Kaikki kuorma-autot kiinnitettiin hihnoilla ja henkilöautoille laitettiin kiilat. Raskaat rekat lastattiin aluksen peräosaan ja pienemmät kuorma-autot sekä henkilöautot aluksen keulapäähän. Vaikka perämiesharjoittelija lähti hieman ennen kuin lastaus saatiin päätökseen, hän ymmärsi, että aluksella oli autokannella täysi lasti. Tallinnassa aluksella ei ollut kallistumaa, mutta avomerellä voimakas tuuli aiheutti 2–4 asteen kallistuman oikealle.

Perämiesharjoittelija meni komentosillalle noin klo 20.20. Aluksen päällikkö saapui sillalle vaihtomiehistön päällikön kanssa klo 21.00 jälkeen. Molemmat viipyivät sillalla 20–30 minuuttia.

Suuri aalto iski aluksen keulan oikealle puolelle noin klo 23.00. Päällikkö saapui komentosillalle noin 30 minuuttia myöhemmin ja viipyi paikalla 15 minuuttia. Hän kysyi kolmannelta perämieheltä, kävivätkö kaikki neljä konetta. Hän sai myöntävän vastauksen. Perämiesharjoittelija kuuli sen jälkeen päällikön käskävän, että eväkaajat on otettava käyttöön käännöspisteen ohittamisen jälkeen. Päällikkö lähti sillalta 15 minuuttia ennen kuin ESTONIA saapui käännöspisteeseen. Aluksen nopeus oli tällöin 14–15 solmua. Aallokko ja tuuli tulivat eri suunnista, tuulen suunnan ollessa eteläisempi kuin aaltojen. Tuuli puhalsi lounaasta ja se oli kääntymässä lännemmäksi [4].

ESTONIAN muutettua kurssia vahtivuorossa ollut toinen perämies B kertoi perämiesharjoittelijalle, että nopeus oli hieman pienentynyt eväkaajien vuoksi. Noin klo 00.00 merenkäynti oli hyvin voimakas.

Käännöspisteen jälkeen vahtivuorossa ollut vahtimatriusi saapui kierroksensa jälkeen komentosillalle. Hän ilmoitti, että kaikki oli normaalia, mutta ihmiset olivat merisairaita. Perämiesharjoittelija poistui komentosillalta hyttiinsä noin klo

00.30 tai 5–10 minuuttia myöhemmin. Hän sanoi myös, että hän lähti klo 00.30, kun vahtimatriusi aloitti seuraavan kierroksensa, ja että aluksen nopeus oli noin 14,5–15 solmua [4,5]. Hän viipyi hytissä pari minuuttia ja meni sitten Pub Admiraliin. Hän arveli nähneensä vahtimatriusin baarin ovelta. Myöhemmässä lausunnossaan [3] hän ilmoitti nähneensä vahtimatriusin henkilökunnan ovelta. Hän kertoi myös [4], että kello oli noin 00.30–00.40. Hän palasi hyttiinsä noin klo 00.50.

Hän meni vuoteeseen, mutta ei ollut vielä nukahtanut, kun hän – 5–10 minuuttia myöhemmin – kuuli omituisen, tuntumattoman äänen, joka muistutti jonkinlaista iskua tai värähtelyä [4]. Hän ei osannut arvioida, mistä ääni oli peräisin, mutta sen jälkeen alus kallistui voimakkaasti oikealle. Hänestä alkoi tuntua, että jokin oli vialla [2]. Hän alkoi pukeutua päästäkseen nopeasti ulos. Ennenkuin hän sai kengät jalkaansa, kallistuma kasvoi ja pöytä liukui ovea vasten.

Hän lähti hytistään ja huomasi käytävän olevan tyhjä. Ylhäällä, kannella 5, noin 20–30 ihmistä juoksenteli eri suuntiin. Siirtyessään kannelta 6 kannelle 7 hän kuuli pääportaikossa iskua muistuttavan äänen ja arveli sen olevan siirtyvien rekkojen aiheuttama [4]. Kallistuma kasvoi ja ihmiset tarrautuivat kaiteeseen, joka irtosi. Ihmiset kaatuivat lattialle ja syntyi paniikki. Portaikossa useat loukkaantuneet, juopuneet ja puolipukeiset ihmiset pyrkivät pääsemään ylöspäin. Tämä oli kuitenkin vaikeaa paniikin takia. Oli myös vaikea kiivetä kannelta 6 kannelle 7, koska kaide oli irti. Todistaja onnistui kiipeämään ylös kannelle 7 yhdessä pursimiehen kanssa [5] ja siinä vaiheessa kallistuma oli niin suuri, että matolla oli mahdotonta kävellä; jopa ryömiminen oli vaikeaa. He auttoivat toisiinsa pääsemään ulos avoimelle kannelle ja hän arvioi, että kallistuma oli tässä vaiheessa lähes 45 astetta [5].

Ulkona, kannella 7 oli 70–100 ihmistä. Eräessä toisessa lausunnossa hän arvioi lukumääräksi 150–200 [4]. Yhdessä muiden miehistön jäsenten kanssa hän alkoi jakaa pelastusliivejä ja hetkeä myö-

hemmin toiset miehistön jäsenet alkoivat yrittää pelastusveneiden laskemista. Jotkut heittivät pelastusliivejä ihmisille, jotka eivät pystyneet kiipeämään portaita.

Hän jätti aluksen hyppäämällä veteen ja katsoi kelloaan, joka näytti aikaa 01.30. Toisissa lausunnoissaan [3,4] hän kertoi, että hän katsoi kelloaan, juoksi aluksen peräosaan ja liukui veteen. Kun hän katsoi kelloaan, perä oli jo eväkaajia myöten veden alla [4]. Hän jätti aluksen, kun kallistuma oli noin 90 astetta, perä oli vajoamassa veden alle ja aluksen sireenit ulvoivat. Hän joutui pelastuslautan alle pelastusliivi vyötäisillään. Koska hänen jalkansa ja toinen kätensä olivat sotkeutuneet köysiin, joiden hän arveli kuuluvan lautan ajoankkuriin, hänen ei onnistunut nousta lautalle, joka ajalehti pois. Toinen pelastuslautta ajalehti häntä kohti ylösalaisin ja erään nuoren miehen avustuksella hän onnistui kiipeämään lautalle. Lautalla oli myös alaston, vanhempi mies ja lautan alla vedessä oli muuan ruotsalainen mies. Helikopteri pelasti heidät kaikki noin klo 07.00.

6.2.2

Tiivistelmä vahtivuorossa olleen vahtimatriusin kertomuksista

Vahtimatriusi oli ainoa henkilö, joka komentosillalla kriittisinä tunteina vahtivuorossa olleista selvisi hengissä. Hänen velvollisuuksiinsa kuului suorittaa 25–30 minuutin pituisia tarkastuskierroksia aluksella. Kierros alkoi aina 30 minuuttia tasatunnin jälkeen. Tarkastuskierroksilla hänen tehtävänä oli tarkkailla yleistä järjestystä ja paloturvallisuutta asuintiloissa ja autokannella. Kierrosten välillä hän toimi sillalla tähyistäjänä ja apumiehenä.

Vahtimatriusia on kuulusteltu tai kuultu kahdeksan kertaa:

1. 29.9.1994 Turussa häntä kuulusteli Suomen poliisi.
2. 29.9.1994 Turussa häntä kuulivat komission jäsenet.
3. 3.10.1994 Tallinnassa häntä kuulusteli Viron poliisi.

4. 17.10.1994 Tallinnassa häntä kuuli-
vat komission jäsenet.
5. 17.11.1994 Tallinnassa häntä kuu-
lusteli Viron poliisi.
6. 3.12.1994 Tallinnassa häntä kuulus-
teli Viron turvallisuuspoliisi.
7. 31.3.1995 Göteborgissa häntä kuuli-
vat komission jäsenet.
8. 25.1.1996 Tallinnassa häntä kuulus-
teli Viron poliisi.

Tämä tiivistelmä perustuu ensimmäiseen lausuntoon. Jos myöhemmissä kuulus-
teluissa tai kuulemisissa on ilmennyt uutta
tietoa tai ristiriitoja ensimmäiseen lau-
suntoon verrattuna, niin uudempiin ker-
tomuksiin on viitattu hakasuluissa ole-
valla numerolla.

Kello 22.30 vahtimatuusi lähti sään-
nölliselle tarkastuskierrokselleen. Kier-
ros alkoi komentosillalta ja jatkui kan-
nelle 7, jossa sijaitivat miehistön hytit.
Kannelta 7 hän meni kannelle 8 tarkista-
maan käymälät ja sieltä hän jatkoi mat-
kaansa alas autokannelle, jonne hän saa-
pui noin klo 22.35. Autokannella hän
tarkisti ajoneuvojen kiinnitykset ja totesi
niiden olevan kunnossa. Lasti ei liikku-
nut. Oli myrskyinen sää ja hän huomasi,
että tuuletuskanavien kautta tuli hieman
vettä. Tämä vähäinen veden sisääntulo
autokannelle oli normaalia huonolla sääl-
lä, ja hän oli havainnut sen aikaisemmin-
kin. Hän viipyi autokannella noin 15
minuuttia ja jatkoi sitten matkaansa kan-
sien 1 ja 0 kautta takaisin ylös paikkaan,
johon hänen kierroksensa päättyi. Pian
hänen komentosillalle saapumisensa jäl-
keen [5] aluksen päällikkö saapui yhdes-
sä vaihtomiehistön päällikön kanssa ja
he juttelivat tavanomaiseen tapaan perä-
miesten kanssa. He poistuivat 5–10 mi-
nuuttia myöhemmin.

Kello 00.30 alkaneella tarkastuskier-
roksella sää oli huonompi kuin aikaisem-
min. Viimeisessä kertomuksessaan [8]
vahtimatuusi sanoi, ettei hän ollut var-
ma siitä, lähtikö hän komentosillalta ta-
san klo 00.30. Samassa lausunnossa hän
kertoi, että lähdettyään sillalta hän meni
hyttiin 750 ja jutteli erään ystävänsä kans-
sa. Hän viipyi hytissä vajaan minuutin.
Kannella 7 hän tapasi eräitä ystäviään ja

pysähtyi juttelemaan heidän kanssaan.
Sitten hän meni pesulaan hakemaan ta-
kin, kulki kahden tarkastuspisteen kaut-
ta ja jatkoi sitten hyttiinsä, jonne hän jätti
takin. Tämän jälkeen hän meni ylös kan-
nelle 8, jossa hän tapasi eräitä ystäviään
päivähuoneessa. Hän ei ole täysin varma,
mutta arvelee sitten jatkaneensa edelleen
alas etsimään erästä tyttöä, joka työsken-
teli Baltic Barissa. Hän ei kuitenkaan ta-
vannut tätä. Hän pysähtyi myös Pub
Admiraliin etsimään erästä toista tyttöä.

Hänen ollessaan autokannella alus
liikkui niin voimakkaasti joka suuntaan,
että oli vaikea kävellä ja hänen täytyi
ottaa tukea laipioista. Kun hän oli suun-
nilleen metrin päässä rampista, voima-
kas aalto iski keulaan. Hän arveli [3], että
kello oli 00.45. Toisessa lausunnossaan
[4] hän sanoi, että kello oli korkeintaan
00.35. Myöhemmin [5] hän kertoi ole-
leensa autokannella klo 00.35–00.40.
Hän kertoi [6] myös, että kello oli noin
00.40. Viimeisessä lausunnossaan [8] hän
ilmoitti ajankohdaksi klo 00.50–00.55.

Hän melkein kaatui aallon voimasta.
Kun aalto iski keulaan, sieltä kuului eri-
tyisen ”kova ääni”, joka erottui kaikista
muista. Äänen kanssa samanaikaisesti alus
liikahti voimakkaasti pystysuunnassa ja
sai hänet kaatumaan [2]. Aluksen keula
oli juuri kohoamassa, kun ääni kuului
[4] ja voimakas aallokko kohotti keulaa
edelleen.

Ääni kuulosti siltä kuin kaksi raskas-
ta metallin kappaletta olisi iskeytynyt
yhteen suurella voimalla. Tämä tapahtui
noin puolessa sekunnissa. Hän ilmoitti
asiasta vahdissa olleelle toiselle perämie-
helle B VHF-käsi puhelimella ja sai käs-
kyn jäädä paikalle ja pyrkiä selvittämään,
mistä ääni oli peräisin.

Hän jäi hetkeksi autokannelle, mutta
kaikki oli kunnossa ja ramppi ja visiiri
olivat ilmeisesti kiinni, koska vihreät
merkkivalot paloivat. Toisessa lausun-
nossa [4] hän kertoi viiptyneensä auto-
kannella viisi minuuttia ja tarkistaneensa
lamput ja sen, että ramppi oli kiinni.
Eräissä lausunnossaan [7] hän kertoi
avanneensa kaapin nähdäkseen merkki-
valot, jotka olivat vihreitä ja pyytäneensä
lupaa poistua autokannelta.

Matkallaan ylöspäin hän kulki Baltic
Barin ohi [5]. Hän tavoitti aluksen pääl-
likön ja saapui komentosillalle juuri hä-
nen jälkeensä noin klo 00.58. Vahti vaihtui
juuri tähän aikaan. Päällikkö totesi,
että alus keinui voimakkaasti ja, että he
olivat aikataulusta jäljessä, vaikka kaikki
koneet kävivät. Hän kertoi myös [5,7]
päällikön sanoneen, että he olivat tunnin
aikataulusta jäljessä. Muissa lausunnouis-
saan [3,4] vahtimatuusi kertoi, että hän
saapui sillalle klo 01.00 ja että hän saattoi
nähdä lipputangon pään, mikä viittaisi
siihen, että visiiri oli paikallaan, ja että
päällikkö saapui hänen jälkeensä. Toinen
perämies A ja neljäs perämies olivat vah-
dissa. Vielä myöhemmissä lausunnouis-
saan vahtimatuusi kertoi, että vahti oli
jo vaihtunut ennen kuin hän saapui sil-
lalle [6], ja että vuoronsa päättäneet perä-
miehet olivat lähteneet [7]. Viimeisessä
lausunnossaan [8] hän kertoi, että läh-
dettyään autokannelta hän meni kannel-
le 1 ja sitten tarkastuspisteeseensä, joka
oli kannella 0 olevassa saunassa. Sen
jälkeen hän jatkoi matkaansa ylöspäin
normaalilla nopeudella, vilkaisi yöker-
hoon ja Pub Admiraliin ja jatkoi sitten
informaatiopisteeseen, jossa hän katsoi
kelloa. Se oli noin 01.00. Seuraavaksi
hän meni ylös komentosillalle ja saapui
sinne heti päällikön jälkeen.

Kun vahtimatuusi saapui ylös ko-
mentosillalle, toinen perämies oli juuri
saanut alhaalta puhelun, jossa kerrottiin,
että alapuolelta kuului outoja iskuja.
Myöhemmissä lausunnossaan [2] hän
sanoi, että toinen perämies A kertoi saa-
neensa puhelun, joka koski ”keulaportil-
ta” kuuluvia ääniä. Vahtimatuusi kertoi
myös [8], että toinen perämies A oli
saanut konehuoneesta puhelun, joka
koski voimakkaita iskuja. Toinen perä-
mies A käski vahtimatuusin mennä alas
autokannelle ja tarkistaa ”keulaportit” ja
katsoa myös, mikä oli yleistilanne. Toi-
sessa lausunnossaan [4] vahtimatuusi
kertoi, että alhaalta kuului outoja iskuja
ja että hän sai käskyn tarkistaa ramppi
yhdessä pursimiehen kanssa. Tämä ta-
pahtui vajaan 10 minuuttia kello yhden
jälkeen. Hän kertoi myös [5], että hän ja
pursimies saivat käskyn mennä ottamaan

selvää joistakin iskua muistuttavista äänistä. Myöhemmin [6] hän kertoi, että he saivat käskyn mennä alas tarkistamaan ramppi. Vielä myöhemmässä lausunnossa [7] hän sanoi, että hän sai käskyn tarkistaa ramppi ja visiiri yhdessä pursimiehen kanssa ja varmistaa, että ne oli kunnolla lukittu ja hän totesi myös, että käskyt annettiin rutiinomaiseen sävyyn. Hän yritti turhaan saada yhteyttä pursimieheen VHF-käsi puhelimella. Hän kertoi toiselle perämiehelle A, että hän ei saanut yhteyttä pursimieheen. Toinen perämies sanoi soittavansa pursimiehelle tämän hyttiin. Pursimiehen herättäminen oli epätavallinen ratkaisu, mutta hän oli se miehistön jäsen, joka oli vastuussa sekä rampista että visiiristä [7]. Vahtimatuusi viipyi komentosillalla vajaan kaksi minuuttia ennenkuin hänet komennettiin taas takaisin alas [7].

Hänen ollessaan matkalla alas, ihmiset pyysivät jo apua, koska kallistuma oli niin suuri, että kaikki eivät pystyneet enää kävelemään. Viimeisessä lausunnossaan [8] hän kertoi, että kannella 7 hän auttoi kahta matkustajaa, jotka olivat kaatuneet. Hän totesi myös [2], että matkallaan autokannelle hän huomasi vähäisen kallistuman. Toisessa lausunnossaan [7] hän kertoi juosseensa koko matkan sillalta informaatiopisteeseen. Hän kertoi myös [8], että matkallaan hän ohitti Baltic Barin ja katsoi ovesta sisään nähdäkseen erään ystävänsä. Hän ei nähnyt ystävänsä, mutta hän huomasi, että muusikot olivat lopettaneet soittamisen.

Tilanne rauhoittui hieman, kun alus kallistui oikealle puolelle. Hän juoksi kannella 5 sijaitsevaan informaatiopisteeseen pyytääkseen heitä avaamaan autokannen ovet, koska hän oli saanut käskyn mennä sinne. Hän ei vielä uskonut, että alus uppoaisi. Viimeisessä lausunnossaan [8] hän kertoi, että hänen saapuessaan informaatiopisteeseen, siellä oleva tyttö vaihtoi rahaa erälle matkustajalle. Vahtimatuusi joutui odottamaan pari minuuttia. Hänen odottaessaan alus kallistui niin voimakkaasti, että kaikki esi-neet kaatuivat. Hän jatkoi matkaa kannella 4, missä portaikko oli täynnä ihmisiä ja hän tajusi, että tilanne oli muuttu-

nut vakavaksi. Kallistuma oli nyt noin 25–30 astetta.

Hän juoksi kannelle 7 ja yritti päästä ulkokannelle, mutta hän kaatui. Maatesaan kannella hän ilmoitti VHF-käsi puhelimellaan vahdissa olevalle perämiehelle, että ihmiset huusivat pakokauhun vallassa sanoen että ”kansi 1 on veden vallassa”. Toisessa kuulustelussa hän kertoi ihmisten sanoneen ”kannella 1 on vettä” [2] ja myöhemmässä kuulustelussa hän sanoi, että eräs matkustaja, hytistä 1069 tai 1096, oli kertonut hänelle, että kannella 1 oli vettä. Tätä ei komentosillalla oltu tiedetty [5]. Tieto yllätti komentosillalla olijat [6]. Perämies käski hänen mennä alas tarkistamaan tilanne, vaikka vahtimatuusi arveli tilanteen olevan toivoton.

Hän sai tuettua jalkansa laipiota vas- ten ja antoi joitakin pelastusliivejä matkustajille. Ulkona kannella hän huomasi kadottaneensa VHF-käsi puhelimensa [5].

Kun laiva kaatui ”kokonaan”, hän onnistui pelastautumaan kiipeämällä aluksen vieressä olleelle pelastuslautalle. Tässä vaiheessa savupiippu ja kolme neljännestä aluksesta olivat jo veden alla. Myöhemmässä lausunnossaan [7] hän sanoi, että hän oli pelastuslautalla klo 01.24 ja, että alus oli kallistunut 90 astetta, kun hän lähti. Viimeisessä lausunnossaan [8] hän kertoi katsoneensa kelloaan useita kertoja keskiyön jälkeen, koska häntä oli neuvottu tekemään niin vahtivuorossa ollessaan. Kello 01.25 aluksen pohja oli ylöspäin ja hän kellui lautalla.

Kun vahtimatuusi liukui veteen, hän joutui erilleen erästä ystävästään. Hän putosi lautalta mereen, mutta joku veti hänet takaisin. Hän onnistui myös vetämään kaksi tyttöä lautalle.

Kun alus upposi, se kääntyi ylösalaisin ja vajosi perä edellä. Hän huomasi, että keulavisiiri oli poissa.

6.2.3 Tiivistelmä kolmannen konemestarin kertomuksista

Kolmatta konemestaria kuulusteltiin tai kuultiin seitsemän kertaa.

1. 29.9.1994 Turussa häntä kuulusteli Suomen poliisi.
2. 29.9.1994 Turussa häntä kuulusteli Viron turvallisuuspoliisi.
3. 29.9.1994 Turussa häntä kuulivat komission jäsenet.
4. 3.10.1994 Tallinnassa häntä kuulusteli Viron poliisi.
5. 17.10.1994 Tallinnassa häntä kuulivat komission jäsenet.
6. 31.3.1995 Göteborgissa häntä kuulivat komission jäsenet.
7. 28.2.1996 Tallinnassa häntä kuulusteli Viron poliisi.

Tämä tiivistelmä perustuu ensimmäiseen kertomukseen. Jos myöhemmissä kuulusteluissa tai kuulemisissa on ilmennyt uutta tietoa tai ristiriitoja ensimmäiseen kertomukseen verrattuna, niin uudempaan kertomukseen on viitattu hakasuluissa.

ESTONIAN lastaamisen aikana kolmas perämies kuuli VHF-käsi puhelimellaan ensimmäisen perämiehen antavan määräyksen, että kaikki autot on kiinnitettävä huolellisesti, koska odotettavissa oli huonoa säätä.

Kolmas konemestari oli työvuorossa klo 00.00 alkaen. Hänen työskentelypaikkanaan oli konehuoneen valvomo. Tuulen nopeus oli 20–25 m/s (aluksen tuulimittarin mukaan) ja aluksen nopeus oli 15 solmua. Matka tuntui sujuvan normaalisti huonosta säädästä huolimatta. Kello 00.30 [3,5] eväkaajat otettiin käyttöön.

Kun hän aloitti vahtivuoronsa, hän katsoi ohjauspaneelia ja huomasi, että aluksella oli noin yhden asteen kallistuma oikealle. Neljäs konemestari, joka oli ollut vahtivuorossa ennen kolmatta konemestaria, kertoi yrittäneensä korjata lastin sijoittelusta johtuvaa kallistumaa pumpaamalla vettä vasemmanpuoleiseen kallistustankkiin, mutta tankki oli jo täynnä, joten kallistumaa ei voinut täysin korjata.

Valvomossa oli monitori, joka oli kytetty autokannella ja konehuoneessa oleviin videokameroihin. Kuva vaihtui automaattisesti viiden sekunnin välein, mutta oli mahdollista pysäyttää kuva

manuaalisesti ja tarkkailla jatkuvasti valittua kohdetta.

Hän näki monitorista, että vahtimatuusi oli autokannella noin klo 01.00 tai viisi minuuttia myöhemmin [4]. Toisessa lausunnossaan [7] hän ilmoitti ajankohdaksi 00.55–00.59, kun hän näki vahtimiehen rampin luona, ja että siellä ei tuolloin ollut vettä.

Kello 01.15 hän havaitsi kaksi peräkäistä isoa aaltoa, ja ne tuntuivat hyvin selvästi. Myöhemmin hän ilmoitti ajankohdaksi klo 01.10 [2], klo 01.14 [4] ja myös, että hän katsoi kelloaan, joka oli 01.13. [7]. Hän ei ollut koskaan aikaisemmin kokenut niin voimakkaita alukseen kohdistuvia iskuja. Alus kulki lähes suoraan vasta-aallockoon ja aaltojen koko voima kohdistui aluksen keulaan. Hän katsoi välittömästi monitoria. Kello 01.15 hän näki monitorista [2], että keulasta tuli vettä sisään tai – kuten hän toisessa lausunnossaan totesi [4] – suuria määriä vettä tunkeutui alukseen sivuitse. Samaan aikaan hän kuuli vahtimatuusin ilmoittavan ”vettä autokannella”. Muissa lausunnoissaan [3,5] hän kertoi, että vahtimatuusin sanat olivat ”Vahtimatuusi komentosillalle: autokannella on vettä”. Vettä virtasi sisään valtavia määriä. Itse asiassa kameran kuva hämärytyi, koska kameraan osui roiskeita. Hän lukitsi kameran tarkkailemaan rampia ja hänen mukaansa sama kuva näkyi komentosillan monitorissa [5].

Veden sisääntulon vaikutus oli välitön ja alus kallistui 2–3 astetta oikealle. Alus alkoi myös keinua, 3 astetta oikealle ja 1,5 astetta vasemmalle [6]. Sitten se kallistui vielä enemmän oikealle, minkä seurauksena oikeanpuoleinen kallistuma jäi pysyväksi. Irtaimet esineet alkoivat liikkua. Tässä vaiheessa järjestelmämestari ja moottorimies saapuivat valvomoon.

Parissa minuutissa kallistuma kasvoi 10–15 asteen suuruiseksi. Aluksen neljä konetta ja kaksi apukonetta kävivät yhä. Silloin neljäs perämies soitti ja kysyi, voisiko kallistumaa korjata lisäämällä vettä vasemmanpuoleiseen kallistustankkiin. Myöhemmässä lausunnossaan [2] hän kertoi, että tämä kysymys esitettiin

noin klo 01.20. Eräässä toisessa lausunnossaan [5] hän totesi, että kello oli 01.21, ja että hän kuuli hälytyksen – *Mr Skylight to number one and two* – samaan aikaan. Hän yritti pumpata merivettä toivoen, että kallistuman takia tankkiin olisi tullut tilaa, mutta pumppu imi vain ilmaa. Tämän jälkeen kallistuma oikealle kasvoi nopeasti [2].

Suunnilleen minuutti hälytyksen, *Mr Skylight to number one and two*, jälkeen annettiin pelastusvenehälytys kaiutinjärjestelmän kautta ja hälytyskellot alkoivat soida [6].

Parissa minuutissa alus oli kallistunut 20–25 astetta oikealle ja vasemmanpuoleiset pääkoneet pysähtyivät automaattisesti, koska voitelujärjestelmä ei enää toiminut. Tämän tapahtuessa kallistuma oli 30–35 astetta ja hän yritti käynnistää koneet uudelleen, mutta tuloksetta [2]. Aluksen nopeus oli tällöin 5–6 solmua. Muutamia minuutteja myöhemmin kone n:o 4 pysähtyi samasta syystä ja hieman myöhemmin myös n:o 3. Kello oli silloin 01.20–01.25 [5]. Hän ilmoitti VHF-käsi puhelimellaan neljännelle perämiehelle, että pääkoneet olivat pysähtyneet [4]. Koneiden kierrosluku oli ollut 560 kierrosta minuutissa ennen onnettomuutta ja noin 500 kierrosta minuutissa ennen kuin ne pysähtyivät [5]. Toisessa lausunnossaan [6] hän sanoi, että koneiden kierrosluku oli ollut noin 400 kierrosta minuutissa. Kaiteita hyväksikäyttäen hän ryömi ohjauspöydän luo ja yritti käynnistää koneet uudelleen [6].

Hän lähetti moottorimiehen ylös sen jälkeen, kun koneet pysähtyivät, koska moottorimies oli lähes paniikin vallassa. Myöhemmässä lausunnossaan [3] hän kertoi lähettäneensä moottorimiehen komentosillalle raportoimaan. Järjestelmämestari lähti valvomosta samaan aikaan.

Noin klo 01.30 kallistuma oli suunnilleen 40–45 astetta. Tässä vaiheessa myös apukoneet olivat pysähtyneet ja hätägeneraattori kannella 8 oli käynnistynyt automaattisesti. Myöhemmässä lausunnossaan [6] hän kertoi, että kallistuma oli noin 70 astetta, kun apukoneet

pysähtyivät. Tässä vaiheessa myös neljäs perämies otti yhteyttä häneen kysyäkseen, voisiko oikeanpuoleisesta tankista pumpata vettä mereen. Tämä ei enää ollut mahdollista, koska sähkövirtaa ei ollut saatavilla.

Kolmas konemestari arveli, että valvomossa ei enää ollut mitään tehtävissä ja hän ilmoitti komentosillalle menevänsä kannelle tarkistamaan hätä dieselgeneraattorin toimintaa [2,7]. Kun hän lähti valvomosta, siellä ei ollut vettä ja vesitiiviit ovet olivat kiinni. Myöhemmässä lausunnossaan [5] hän sanoi lähteneensä noin klo 01.30 ja että kallistuma oli siinä vaiheessa 70–75 astetta. Hän kertoi myös lähteneensä aikaisintaan klo 01.25, koska silloin hän katsoi kelloaan viimeisen kerran [7].

Kolmas konemestari kiipesi konemehistön oman portaikon kautta kannelle 8 hätägeneraattorin luo. Matkallaan ylös hän kuuli ääniä, joista päätellen lasti liikkui. Hän tarkisti hätägeneraattorin, joka oli yhä käynnissä. Laiva oli tässä vaiheessa kyljellään, eli kallistuma oli 90 astetta. Tästä johtuen hätägeneraattori pysähtyi lähes välittömästi. Hänellä ei ollut enää mitään tehtävää, joten hän lähti kohti aluksen perää, jossa oli joukko ihmisiä. Kun hätägeneraattori pysähtyi, aluksen kova muovinen kansipäällyste oli kaatamassa hänen päälleen. (Tämä päällyste koostui 30x30 cm kokoisista, 14 mm paksuista polypropyleenista tehdyistä laatoista, jotka voitiin liittää toisiinsa).

Hän näki, että jotkut matkustajat olivat avanneet pelastuslauttoja sisältävät kotelot, mutta he eivät tienneet, miten lauttojen kanssa pitäisi menetellä. Hän meni auttamaan, mutta samalla hetkellä aalto huuhtoi hänet mereen.

Hänellä ei ollut pelastusliivejä, mutta hän löysi kahdet, jotka puki päälleen. Hän löysi ylösalaisin kelluvan vaurioituneen pelastusveneen, jonka päällä istui neljä ihmistä. Hänen onnistui kiivetä sen päälle. Hetkeä myöhemmin eräs toinenkin henkilö kiipesi veneen päälle, mutta tämä kuoli myöhemmin.

Hän näki aluksen uppoamisen noin 80 metrin etäisyydeltä. Alus oli oikealla kyljellään vajotessaan perä edellä. Lop-

puvaiheessa aluksen keula osoitti ylös-päin 45 asteen kulmassa.

Hän huomasi, että keulavisiiri oli poissa ja arveli, että voimakkaat aallot olivat repineet sen irti.

Kolmas konemestari arveli olevansa eräs ensimmäisistä, jotka pelastettiin. Hänet ja muut pelastusveneen päällä olleet poimittiin helikopteriin noin klo 03.50 [2].

6.2.4 Tiivistelmä järjestelmäestarin kertomuksista

Järjestelmäestaria kuulusteltiin tai kuultiin viisi kertaa.

1. 28.9.1994 Turussa häntä kuulusteli Suomen poliisi.
2. 29.9.1994 Turussa häntä kuulivat komission jäsenet.
3. 29.9.1994 Turussa häntä kuulusteli Viron poliisi.
4. 10.10.1994 Tallinnassa häntä kuulusteli Viron turvallisuuspoliisi.
5. 13.1.1996 Tallinnassa häntä kuulusteli Viron poliisi.

Tämä tiivistelmä perustuu ensimmäiseen kertomukseen. Jos myöhemmissä kertomuksissa on ilmennyt uutta tietoa tai ristiriitoja ensimmäiseen lausuntoon verrattuna, niin uudempiin lausuntoihin on viitattu hakasuluissa.

Järjestelmäestari oli nukkumassa hytissään, kun kolmas konemestari kutsui hänet töihin noin klo 00.30, koska oli ilmennyt tyhjiöongelmia. Niiden seurauksena erään käymälän tyhjentämisessä oli vaikeuksia. Myöhemmissä lausunnossaan hän sanoi, että hänet kutsuttiin klo 00.45 [5]. Hän saapui konehuoneeseen, kannelle 0 selvittämään ongelmaa klo 00.45. Hän tunsi pari voimakasta värähtelyä, kun aalto iski keulaan. Värähtelyt olivat voimakkaampia kuin yleensä tällaisella säällä. Hän arveli, että sää oli huono.

Ongelmien syyn löytäminen ja tarpeellinen korjaustyö kesti noin 20–25 minuuttia [3]. Hän viipyi konehuonees-

sa noin 25 minuuttia [4]. Myöhemmin samassa lausunnossaan hän täsmensi, että hän ei lähtenyt konehuoneesta ennen kuin tajusi, että alus oli uppoamassa.

Etsiessään ongelman syytä, joka oli ilman pääsy tyhjiöjärjestelmään, hänestä tuntui, että jokin oli vialla, koska alus kallistui oikealle. Myöhemmissä lausunnossaan [3] hän kertoi, että hän tunsi kaksi tai kolme voimakasta iskua ja sähköpaneelit alkoivat vapista kiinnityksissään. Näiden iskujen jälkeen alus alkoi kallistua, ja muutamat roskapöntöt liukuivat paikoiltaan. Seuraavan iskun jälkeen pöntöt, jotka olivat pysähtyneet, alkoivat vierä ä toiselle puolelle. Myöhemmissä lausunnossaan [5] hän kertoi kuulleensa voimakkaan iskun, voimakkaamman kuin aalloista aiheutuva. Vajaa minuutti myöhemmin tuli uusi isku ja alus alkoi kallistua.

Kallistuman takia hän meni konevalvomoon, jossa kolmas konemestari ja moottorimies olivat. Siirtymiseen kului noin kaksi minuuttia. Valvontamonitorista näkyi, että autokannelle tuli suuria määriä vettä rampin molemmilta sivuilta, mahdollisesti enemmän oikealta kuin vasemmalta. Hän ei osannut sanoa tuliko vettä myös rampin yli, koska tämä alue ei näkynyt kameran kuvassa. Pian sen jälkeen kun hän saapui valvomoon, vesitiiviit ovet suljettiin.

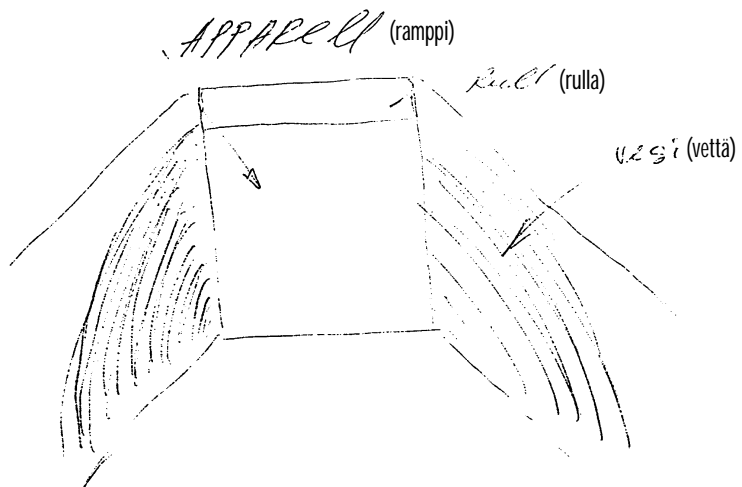
Myöhemmissä lausunnossaan [5] hän sanoi menneensä valvomoon minuutin tai kaksi kallistuman jälkeen. Kolmas konemestari käski hänen tarkistaa autokansi valvontakameran avulla. Autot olivat paikoillaan eikä hän nähnyt vettä kannella, mutta vesi tunkeutui sisään rampin luota. Hän oli varma, että kolmas konemestari näki myös tämän, luultavasti ennen häntä.

Viimeisessä kuulustelussa [5] järjestelmäestari piirsi kuvan, josta ilmenee, mitä hän näki valvontamonitorista (kuva 6.1).

Kaikki kolme ihmettelivät, oliko keulavisiiri avautunut, sillä pelkkä tiivistevaurio ei olisi mahdollistanut näin voimakasta veden tuloa. Vettä tuli sisään yhtämittaisesti eikä vain aaltojen yhteydessä. Laiva kallistui 30–40 astetta ja koneet pysähtyivät. Ensin kaksi, sitten kolmas ja lopulta viimeinenkin. Järjestelmäestari ei tiennyt, kävivätkö kaikki neljä apukonetta vai vain kaksi niistä.

Ollessaan yhä valvomossa hän kuuli komentosillalta kysyttävän, oliko mahdollista oikaista alusta. Hän arveli, että kolmas konemestari oli jo tässä vaiheessa ilmoittanut komentosillalle veden tulosta autokannelle. Pumput olivat käynnissä veden poistamiseksi. Komentosillalta kysyttiin myös, oliko mahdollista pienentää kallistumaa pumppaamalla vettä

Kuva 6.1 Järjestelmäestarin piirros, josta käy ilmi, mitä hän näki valvontamonitorista.

kallistustankista toiseen. Tarkkaillessaan tapahtumia valvontamonitorista järjestelmäestari ei kuullut kolmannen konemestarin vastausta.

Hän halusi soittaa konepäällikölle, mutta ennen kuin hän ehti puhelimeen, kaikki kaatui. Hän onnistui ryömimään keskimmäisen pöydän luo, mutta tämä irtosi hitsausten pettäessä [5].

Kun koneet olivat pysähtyneet, hän kuuli hälytyksen, *Mr Skylight to number one and two*, kovaäänisistä. Pian tämän jälkeen vesitiiviit ovet suljettiin ja annettiin pelastusvenehälytys. Hän kysyi kolmannelta konemestarilta, mitä oli tapahtumassa ja miksi alukseen tuli vettä, kuten hän saattoi nähdä monitorista, mutta hän ei saanut vastausta [4]. Myöhemmin samassa lausunnossa hän täsmensi, ettei hän nähnyt veden tunkeutuvan autokannelle, kolmas konemestari vain kertoi hänelle siitä.

Kallistuma oli noin 45–50 astetta, kun hän ja moottorimies lähtivät valvomosta. Tässä vaiheessa sähköt toimivat yhä. Myöhemmässä lausunnossa [2] hän kertoi heidän lähteneen, kun kallistuma oli noin 60 astetta ja, että hän näki monitorista autojen siirtyvän noin metrin oikealle kallistuman ollessa noin 45 astetta. Hänen päästyään kannelle 6 apukoneet pysähtyivät. Kaksi tai kolme sekuntia myöhemmin hätägeneraattori käynnistyi ja sähkövirta tuli uudelleen päälle. Järjestelmäestari ja moottorimies onnistuivat yhdessä pääsemään kannelle 8 keskilaivassa, aivan lähelle hätägeneraattoria, joka toimi kunnes kallistuma oli noin 90 astetta. Hän kertoi, että heidän kiipeämiseensä kului aikaa minuutti tai kaksi [5].

Ulkona, kannella 8, hän näki miehistön jäsenten laittavan pelastuslauttoja valmiiksi sen varalta, että alus kääntyisi ympäri. Tässä vaiheessa kallistuma oli jo niin suuri, ettei pelastusveneiden laskeminen ollut mahdollista. Ihmiset olivat laskeneet ilmalla täyttyviä pelastuslauttoja aluksen viereen vasemmalle puolelle ja he pystyivät liukumaan veteen, kun kallistuma kasvoi.

Kun alus oli käytännöllisesti katsoen kyljellään, sumusireeni alkoi soida. Tämä

merkitsi sitä, että jokaisen piti pelastaa itsensä. Myöhemmässä lausunnossa [2] todistaja kertoi, että kovaäänisistä kuuluvassa viestissä neuvottiin ihmisiä menemään veteen ja pysymään kaukana uppoavasta laivasta. Hän kertoi myös [3], että hän tuolloin näki, miten toinen ja kolmas perämies lähtivät sillalta ja alkoivat auttaa lauttojen laskemisessa. Tuossa vaiheessa järjestelmäestari oli muiden ihmisten, lähinnä miehistön jäsenten, seurassa. He odottivat suhteellisen turvallista hetkeä ja liukuivat veteen lautalla pitäen kiinni köysistä.

Kun ESTONIA upposi perä edellä, hän saattoi nähdä, että keulavisiiri oli poissa. Hän oli noin 20 metrin päässä aluksesta yhdessä 9–10 muun kanssa. Hän on arvioinut, että ensimmäisestä, veden autokannelle tulon liittyvästä havainnosta aluksen uppoamiseen, kului aikaa 15–20 minuuttia.

Lautalla ollessaan hän auttoi yhdessä vahtimatuusin ja moottorimiehen kanssa muita nousemaan lautalle ja lopulta siellä oli yhteensä 16 ihmistä. Viimeinen henkilö tuli lautalle noin 2 tuntia uppoamisen jälkeen; myöhemmässä lausunnossa [4] hän sanoi 1,5 tuntia.

Kaksi helikopteria pelasti järjestelmäestarin ja muut lautalla olleet klo 08.15.

6.2.5

Tiivistelmä moottorimiehen kertomuksista

Moottorimiestä kuulusteltiin tai kuultiin kolme kertaa.

1. 29.9.1994 Turussa häntä kuulusteli Viron turvallisuuspoliisi.
2. 29.9.1994 Turussa häntä kuulivat komission jäsenet.
3. 31.3.1995 Göteborgissa häntä kuuluivat komission jäsenet.

Tämä tiivistelmä perustuu ensimmäiseen kertomukseen. Jos myöhemmissä kertomuksissa on ilmennyt uutta tietoa tai ristiriitoja ensimmäiseen lausuntoon verrattuna, niin uudempiin lausuntoihin viitattu hakasuluissa.

Tämä oli moottorimiehen ensimmäinen matka ESTONIAN miehistön jäsenenä [2]. Hän oli työvuorossa sinä yönä klo 00.00 alkaen yhdessä esimiehensä, kolmannen konemestarin kanssa. Työvuorollaan hän teki kierroksen konehuoneessa ja tarkisti, että kaikki toimi normaalisti. Kierroksen jälkeen hän meni valvomoon ja kolmas konemestari teki oman kierroksensa. Kolmannen konemestarin ollessa kierroksellaan, moottorimies sai komentosillalta käskyn ottaa eväkaajat käyttöön.

Noin klo 00.46 moottorimies näki monitorista, että rampin oikealta puolelta tihkui hieman vettä. Hän arveli, että sadevesi tunkeutui tiivisteiden läpi. Sillä hetkellä moottorimies oli yksin valvomossa ja kun konemestari palasi, moottorimies meni viereiseen työpajaan. Kun moottorimieheltä myöhemmin [3] kysyttiin klo 00.46 tapahtuneesta veden tihkumisesta, hän kertoi miettineensä asiaa paljon, mutta hän ei enää ollut varma, oliko hän nähnyt sitä. Kun häneltä kysyttiin lisää asiasta, hän sanoi ettei hän enää ollut varma, oliko hän edes sanonut niin ensimmäisessä kuulustelussa.

Hänen työskennellessään verstashuoneessa, alus kallistui yllättäen, mikä oli hänestä outoa. Hän meni valvomoon ja kolmas konemestari sanoi hänelle, että tilanne oli vakava, koska aallot olivat rikkoneet rampin. Monitorista hän näki, että autokannella oli suuria aaltoja ja vedenpinta oli autojen tasalla. Heti tämän jälkeen useat lamput alkoivat vilkkua ”venehälytys”, mikä merkitsi pelastusveneryhmille käskyä miehittää pelastusveneasemat.

Tässä vaiheessa järjestelmäestari saapui, ja vesitiiviit ovet oli suljettu. Vesipumput käynnistettiin ja komentosillalta he saivat käskyn yrittää tehdä jotain pumpuilla. Samaan aikaan kallistuma kasvoi, ja koska irtotavara alkoi liikkua, oli mahdotonta seistä pystyssä. Tiettyssä vaiheessa pääkoneet pysähtyivät. Moottorimies kuuli myös autokannelta lastin liikkumisesta aiheutuvia ääniä. Kaikille oli nyt selvää, että alus uppoaisi.

Sitten moottorimies ja järjestelmä-

mestari lähtivät valvomosta hätäuloskäynnin kautta. Kallistuma oli tässä vaiheessa noin 50 astetta [2]. Heidän ollessaan matkalla ylös, apukoneet pysähtyivät ja hätägeneraattori käynnistyi automaattisesti. Kallistuma oli noin 90 astetta, kun he pääsivät kannelle 8 ja sillä hetkellä hätägeneraattori pysähtyi. Moottorimies puki pelastusliivit ylleen ja liukui veteen, josta hän näki aluksen uppoavan perä edellä. Hän saattoi nähdä, että keulavisiri oli poissa.

6.3 Tiivistelmä pelastuneiden matkustajien ja vapaavuorossa olleiden miehistön jäsenten kertomuksista

6.3.1 Lastin kiinnitystä koskevat lausunnot

Kaksi merimiestä on antanut lausunnon ennen matkan alkua suoritetusta autojen, kuorma-autojen ja perävaunuyhdistelmien kiinnityksestä. He olivat molemmat työssä mukana. Perävaunuyhdistelmät ja suuret ajoneuvot kiinnitettiin neljällä hihnalla ja kiiloilla. Henkilöautoja ei kiinnitetty hihnoilla, mutta ne pysäköitiin niin, että käsijarru ja vaihde olivat päällä.

Työn aikana näitä kahta merimiestä käskettiin suorittamaan kiinnitykset huolellisesti, koska oli odotettavissa jopa 25 m/s puhaltavaa tuulta. Molemmat olivat varmoja siitä, että kiinnitykset suoritettiin annettujen ohjeiden mukaan ja kaikki käytettävissä olevin keinoin.

Molemmat sanoivat, että keulavisiri suljettiin kunnolla ennen lähtöä.

6.3.2 Kertomukset kannelta 1

Kannella 1 oli yksi hyttiosasto, jossa oli 124 hyttiä. Niissä oli vuodepaikat 358 matkustajalle. Hyttiosasto sijaitsi keskilaivan etupuolella. Hyttiosaston keskellä oli keskuskäytävä, josta lähti kuusi portaikkoa ylöspäin. Keskuskäytävään liittyi useita poikittaisia käytäviä molemmiin puolin. Kuusi porraskäytävää liittyivät toisiinsa siten, että kannelle neljä johti kolme portaikkoa. Näistä keskimäinen yhtyi pääportaikkoon ja keulimmainen jatkui kannelle 7 (kuva 6.3).

Tältä kannelta pelastui 22 henkeä. Heistä kolme oli konehuoneessa työskenteleviä miehistön jäseniä ja 19 hyttiosastoon majoitettuja matkustajia. Kuva 6.2 esittää konehuoneen aluetta ja hyttiosastoa ja siihen on merkitty tiedossa olevat pelastuneiden olinpaikat.

Monet matkustajat eivät pystyneet nukkumaan aluksen voimakkaiden liikkeiden ja keulaan iskeytyvien aaltojen aiheuttamien äänien ja värähtelyn takia.

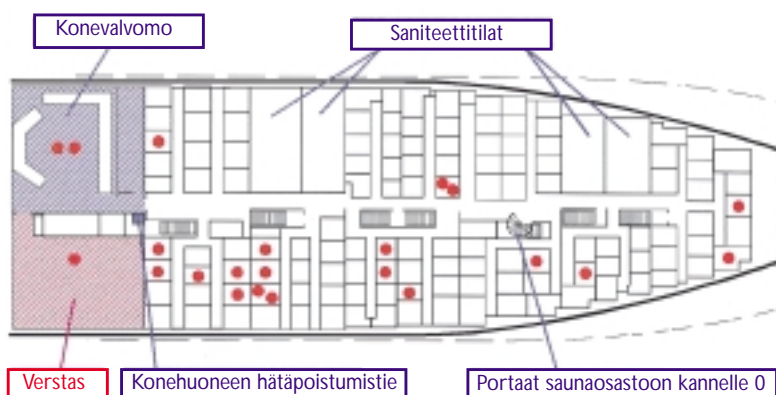
Useat matkustajat olivat merisairaita. Muutamat olivat nukkuneet ja heränneet hieman ennen onnettomuutta aluksen liikkeiden ja äänien takia.

Eräs, oikealla puolella sijaitsevassa keulahytissä ollut naismatkustaja, kuuli voimakasta jysähtelyä ja jonkinlaista pauketta. Hänen mielestään se oli outoa ja hän puhui siitä ystävilleen. Häntä alkoi pelottaa ja hän lähti hytistä. Hänen ystävänsä sanoivat seuraavansa perässä. Hän meni ylös kannelle 7 ja istui tuolissa muutaman minuutin, kun hän äkkiä kuuli voimakkaan iskun ja alus alkoi kallistua.

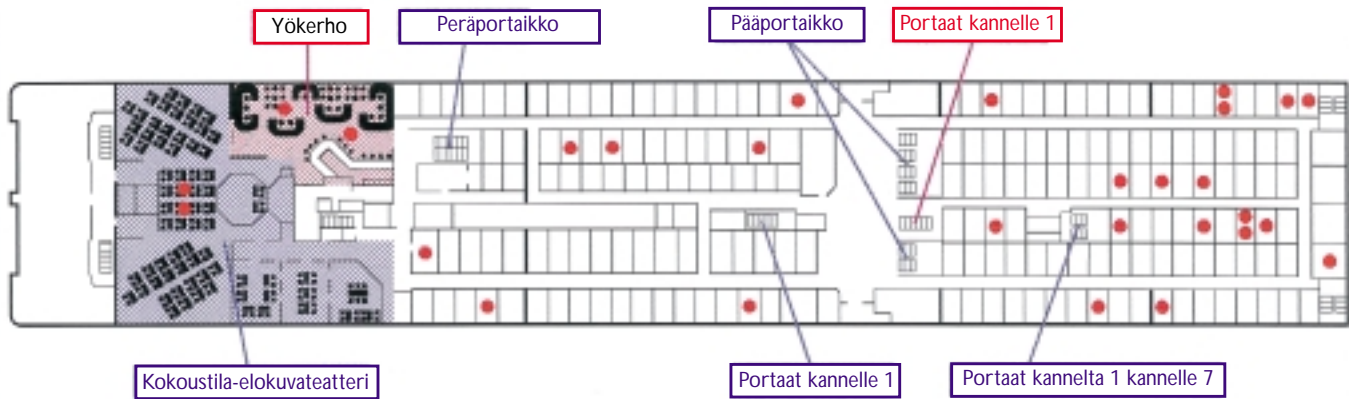
Eräässä toisessa hytissä, taempana, vasemmalla puolella oli kaksi henkilöä, mies ja nainen. He kertoivat aluksen liikkeiden olleen voimakkaita. Mies kertoi, että aina, kun aluksen keula laski, hän kuuli aluksen runkoon kohdistuvien iskujen ääniä, aivan kuin joku olisi hakanut sitä isolla kivellä. Todistaja oli huolissaan äänistä ja hän mainitsi niistä ystävätärilleen arvellen, että jokin oli vialla. Hän nousi vuoteesta ja alkoi pukeutua. Toinen samassa hytissä ollut todistaja ei kuullut näitä ääniä, mutta oli myös huolissaan. Hetkeä myöhemmin nainen kuuli yläpuolelta vaimean, uuden pulputtavan äänen, joka muistutti hidasta veden virtausta. Nainen kertoi, että tämä tapahtui hieman kello yhden jälkeen; rannekello oli piipittänyt tasatunnin kohdalla ja hän oli myös katsonut omaa kelloaan. Hän pysyi vuoteessaan noin viisi minuuttia, kun yllättäen kuului raapiva, ulvova, nariseva ja kirskuva ääni yläpuolelta hyvin läheltä, aivan kuin jokin suuri ja painava esine olisi liukunut eteenpäin. Eräs läheisessä hytissä ollut matkustaja on myös ilmoittanut kuulleensa samanlaisen äänen. Tämän jälkeen alus kallistui. He olivat vakuuttuneita siitä, että jokin oli vialla.

Useat todistajat ovat ilmoittaneet heränneensä voimakkaisiin ääniin tai paukkeeseen. Kolme matkustajaa putosi vuoteesta aluksen liikkeiden takia. Pian sen jälkeen he kuulivat valtaisan jysähdyksen, niin "kovan", että yksi heistä, joka siinä vaiheessa seiso, paiskautui laipiota vasten. Se muistutti törmäystä. Alus alkoi välittömästi keinua "valtavasti". Eräs

Kuva 6.2 Kannen 1 pohjapiirros. Punaisilla pisteillä on merkitty kaikki tiedossa olevat pelastuneiden olinpaikat juuri ennen onnettomuutta.

Kuva 6.3 Kannen 4 pohjapiirros. Punaisilla pisteillä on merkitty kaikki tiedossa olevat pelastuneiden olinpaikat juuri ennen onnettomuutta.

miesmatkustaja on kertonut, että noin klo 01.00 hän kuuli tutun hydraulisen äänen, sellaisen ”jota visiiri piti avautuessaan ja sulkeutuessaan”. Hän syytti savukkeen ja pian sen jälkeen, hänen yhä tupakoidessaan, hän kuuli selkeän metallisen iskun tai räsähdyksen. Minuuttia tai kahta myöhemmin hän kuuli saman äänen uudelleen. Hän pukeutui ja lähti hytistään. Juuri hänen päästyään hytin ovesta ulos, – hän arvioi ajaksi 01.15–01.20 – keula nousi ja välittömästi sen jälkeen alus kallistui oikealle.

Eräs toinen miesmatkustaja avasi hyttinsä oven. Käytävä ulkopuolella oli tyhjä, mutta lattialla oli ohut kerros vettä. Tässä vaiheessa alus oli kallistunut vain hyvin vähän. Hän juoksi ulos alusvaatteisillaan. Alus jäi kannelle oikealle. Keski-käytävässä oli vettä lattialla.

Suunnilleen samanaikaisesti useimpien hyttien ovet avautuivat ja puolipukeiset matkustajat tulivat käytäville. Monet olivat paniikissa ja he huusivat ja kirkuivat. Keski-käytävällä he juoksivat edestakaisin etsien portaikkoa ja törmäillen toisiinsa. Yhdessä portaikossa muuan nainen seiso yöpaitasillaan huutaen hysterisesti. Erään hytin oviaukolla vanhempi nainen yritti vetää itseään ulos.

Eräs todistaja, keulapäässä, keskellä olevassa hytissä, lähti kuultuaan vironkielisen hälytyksen. Siinä vaiheessa hän näki vettä tulevan sisälle hänen hyttiinsä.

Monet todistajat kertoivat, että mat-

kallaan ylös he näkivät kannelle 2 portaikossa kylmän veden valuvan pitkin laipiota lattialle. Yksi todistaja näki veden suihkuavan suljettujen autokannelle johtavien ovien raoista. Hän arveli, että lattialla oli vettä noin yksi desimetri.

Kallistuman takia liikkuminen vaikeutui. Eräät paikoilleen jähmettyneet ja väsyneet matkustajat seisoivat portaikoissa. Muut kulkivat heidän ohitse.

6.3.3

Kertomukset kannelle 4

Kannelle 4 oli kaksi hyttiosastoa, toinen keulassa ja toinen keskilaivassa. Keulassa oli 98 ja keskilaivassa 81 hyttiä. Keskilaivan osastossa oli vuodepaikat 200 matkustajalle ja keulassa 204 matkustajalle. Hyttiosastojen välissä oli sisääntuloaula, jossa sijaitsivat pääportaikot. Peräpäässä sijaitsivat kokoustilat, jotka onnettomuuden sattuessa oli suljettu. Kokoustilojen lähellä oli yökerho. Se oli auki.

Keulan hyttiosastossa oli kolme yhdensuuntaista, pituussuuntaan kulkevaa käytävää, yksi keskellä ja yksi kummallakin sivulla. Käytävien välissä oli hyttejä. Keski-käytävältä veivät portaati kannelle 7. Käytävät päättyivät keulapäässä poikittaiseen käytävään ja peräpäässä sisääntuloaulaan. Keski-käytävä kulki kahden pääportaikon välissä. Oi-

kean- ja vasemmanpuoleisten käytävien keulapäässä kahdet portaati johtivat venekannelle, kannelle 7.

Keskilaivan hyttiosastossa oli myös kolme yhdensuuntaista, pituussuuntaan kulkevaa käytävää ja yksi poikittainen käytävä yhdisti keski-käytävän oikeanpuoleiseen käytävään ja toinen poikittainen käytävä vasemmanpuoleiseen käytävään. Pitkittäiset käytävät päättyivät keulapäässä sisääntuloaulaan ja peräpäässä peräportaikkoon ja kokoustiloihin.

Kannelle 4 pelastui 32 ihmistä. Useimmat heistä muistivat hyttinsä numeron. Todennäköisesti seitsemäntoista henkeä pelastui keulan hyttiosastosta ja kuusi keskilaivan hyttiosastosta, kaksi yökerhosta, yksi kokoustilojen lähellä sijaitsevasta käymälästä ja kaksi kokoustiloissa sijaitsevasta elokuvateatterista. Neljä tältä kannelle pelastunutta ei muista hyttinsä numeroa. Kuvassa 6.3 on kannen 4 pohjapiirros ja pelastuneiden sijaintipaikoja.

Kertomukset keulassa sijainneesta hyttiosastosta

Keulassa sijainneesta hyttiosastossa olleista todistajista muutamat ovat kertoneet olleensa merisairaita. Yksi heistä kertoo heränneensä noin klo 00.00 äänen, joka sai hänet huolestumaan. Se oli vaimea, mutta voimakas ääni, joka kuulosti siltä kuin jokin olisi liukunut puolelta toiselle iskien voimakkaasti aluksen

runkoa vasten. Ääni kaikui kautta koko aluksen. Tämän äänen takia todistaja päätti lähteä hytistään. Eräs toinen todistaja kertoo kuulleensa outoja iskuja riisuutuessaan hytissään. Ääni kuulosti siltä kuin kaksi metallia olisi iskeytynyt yhteen, ja koko laiva värähteli. Hänestä vaikutti siltä, että iskut tulivat keulasta.

Eräs todistaja oikealla puolella sijainneessa hytissä makasi hereillä vuoteessaan ja ihmetteli iskuja ja aluksen nopeutta, joka hänen mielestään oli liian suuri tällaiselle ilmalle. Alus jyski. Hän huomasi, että koneiden ääni muuttui äkkiä, aivan kuin alus olisi hidastanut nopeuttaan. Hetkeä myöhemmin hän kuuli valtaisan rysähdyksen ja koko laiva tärähti. Hän katsoi ulos ikkunasta eikä ollut varma liikkuko alus vai ei. Iskun jälkeen kuului tuttu jyriävä ääni aaltojen iskiessä taas keulaan. Äkkiä kuului kaksi metallista, kolahtavaa ääntä, jotka kumpikin kuuluivat hetki sen jälkeen, kun aalto iski keulaan. Kun seuraava aalto iski, hän kuuli saman äänen jälleen kolme kertaa ja sen jälkeen rapisevan äänen hyttinsä alta autokannelta. Hän viipyi vuoteessaan vielä hetken. Sitten hän sanoi hyttiverilleen, että jotakin on vialla ja heidän täytyy lähteä hytistä. Tässä vaiheessa aluksella oli pieni kallistuma.

Eräs todistaja, joka myös makasi merisairaana vuoteessa, kuunteli ääniä. Hän nukahti silloin tällöin, mutta iskut herättivät hänet. Äkkiä hän heräsi, kun kuului isku ja alus keinahti voimakkaasti 3–5 kertaa. Sitten kuuluneen voimakkaan iskun jälkeen hän kuuli kaksi tai kolme voimakasta raapivaa ääntä muutama sekunnin välein. Alus kallistui ja esineet putoilivat pöydältä lattialle. Alus kallistui uudelleen ja irtaimet esineet liukuivat kohti hytin ovea. Viimeisen kallistuman jälkeen alus jäi oikealle kallistuneeseen asentoon, ja hän lähti nopeasti hytistä. Hän otti mukaan herätyskellonsa, joka oli pysähtynyt klo 01.02.

Eräs todistaja arveli, että alus käyttäytyi omituisesti, aivan kuin se olisi kyntänyt suoraan aaltojen halki. Samaan aikaan hän kuuli voimakkaita metallisia tömähdyksiä ja koneet pysähtyivät. Kello oli noin 01.05–01.10. Eräs toinen

todistaja heräsi valtavaan pamaukseen, joka kuulosti siltä kuin alus olisi törmännyt johonkin. Hän putosi vuoteestaan lattialle. Eräs todistaja heräsi suunnattoon rysäykseen. Kaikki irtaimet esineet liukuivat lattialle ja kaksi ylävuoteissa nukkunutta miestä putosi lattialle.

Eräs todistaja ei pystynyt nukkumaan värähtelyn ja aluksen aaltoja vasten iskeytymisestä aiheutuvien äänien takia. Noin klo 01.00 hän kuuli kaksi pamahdusta aivan peräkkäin. Hän nousi ylös, pukeutui ja avasi hyttinsä oven. Käytävässä ei ollut ketään, mutta muutamien hyttien ovet olivat auki ja hän näki sisällä ihmisiä. Hän meni peräänpäin. Samaan aikaan laiva alkoi kallistua jonkin verran.

Myöhemmin kallistuma kasvoi. Monien hyttien ovet olivat tässä vaiheessa auki. Käytävällä oli monia ihmisiä, osa alastomana, osa pukeutuneena vain alusvaatteisiin. Vallitsi paniikki ja ihmiset juoksivat molempiin suuntiin huutaen. Jotkut heistä seisoivat paikallaan, ilmeisesti shokissa. Erään todistajan mukaan noin klo 01.15 kuului vironkielinen hälytys ”Häire, häire, laeval on häire”, joka tarkoittaa ”Hälytys, hälytys. Laivalla on hälytys” (viron kielellä on yhtäläisyyksiä suomen kielen kanssa, mutta ruotsalaiset eivät ymmärrä viroa). Ääni oli naisen. Hän kuulosti pelästyneeltä tai loukkaantuneelta. Ääni oli hyvin heikko. Jotkut matkustajat tässä hyttiosastossa juoksivat perään päin kokoustiloja kohti ja jotkut keulaan päin keulan oikean- ja vasemmanpuoleisia portaikkoja kohti.

Käytävät olivat täynnä ihmisiä, jotka kamppailivat päästäkseen vasemmanpuoleisen portaikon luo. Eräs todistaja heittäytyi eteenpäin ja sai käsillään otteen kaiteesta. Vanhempien ihmisten oli mahdollonta päästä ylöspäin. Keulan oikeanpuoleiseen portaikkoon valui paljon merivettä ylhäältä ja kiipeävät ihmiset kastuivat läpimäriksi.

Kertomukset keskilaivan kohdalla olleesta hyttiosastosta

Eräs todistajista, ensimmäistä päivää töissä ollut tanssijatar, yritti löytää hyttiään klo 00.30 päättyneen esityksen jälkeen. Hän eksyi ja saapui autokannen luo, mis-

sä hän kuuli rysähdyksen. Lopulta hän löysi hyttinsä ja meni nukkumaan, mutta heräsi toiseen rysähdykseen. Eräät muut todistajat heräsivät heidän tavaroidensa ja irtonaisten esineiden liukuessa edestakaisin heidän hyteissään.

Muuan todistaja ei voinut nukkua voimakkaan merenkäynnin takia. Hän kuuli voimakkaan vierimisäänen autokannelta ja hänestä alkoi tuntua, että jokin oli vialla. Tavarat alkoivat putoilla lattialle. Heti sen jälkeen kuului metallinen pamahdus ja alus kallistui.

Eräs todistaja kulki oikeanpuoleista käytävää keulaan päin vanhempiensa ja tyttöystävänsä kanssa. Heidän saapuesaan sisääntuloaulaan, siellä oli paljon ihmisiä. Hän arvioi, että kallistuma oli siinä vaiheessa noin 10–15 astetta. Valot paloivat yhä.

Eräs naistodistaja, hyvin lähellä sisääntuloaulaa olleesta hytistä, oli menossa peräänpäin, mutta hän putosi sisään hyttiin, jossa oli ennestään kaksi ihmistä. Hän veti itsensä taas takaisin käytävään jättäen muut kaksi jälkeensä. Useimpien hyttien ovet olivat auki, mutta käytävällä oli vain muutamia ihmisiä. Todistaja käveli pitkän laipiota ja hyppi hyttien ovi- aukkojen yli.

Kertomukset yökerhosta

Yökerhossa oli kuusi ihmistä, kolme matkustajaa ja kolme miehistön jäsentä. Noin klo 01.15 eräs todistaja huomasi esineiden alkavan liikkua kohti aluksen oikeaa kylkeä. Hän ryntäsi ulos ja peränpuoleisia portaita ylös. Hän ei ilmoittanut havainneensa tungosta.

Yökerhon ulkopuolella, lähellä peränpuoleista portaikkoa olevassa käymälässä oli yksi matkustaja. Lähtiessään hän huomasi aulan katossa halkeaman, josta valui vettä. Hän meni ylös portaita avoimelle kannelle 7, melko varhaisessa vaiheessa, ennenkuin portaikossa syntyi tungos.

Kertomukset sisääntuloaulasta

Aula oli melko laaja avoin tila. Kallistuma teki liikkumisen siellä hyvin vaikeaksi. Portaikat sijaittivat aluksen keskikilinjalla ja niihin oli vaikea päästä.

Eräs todistaja kannelta 1 tuli ennen toisia eikä hän nähnyt muita ihmisiä ennen kuin hän saapui kannen 4 sisääntulo-aulaan. Kannella 5 hän ohitti miehen, joka makasi lattialla, loukkaantuneena tai ehkä humalassa, arveli todistaja, koska aluksen kallistuma ei siinä vaiheessa ollut vielä kovin suuri. Hän kohtasi myös kaksi miespuolista miehistön jäsentä ja kertoi heille nähneensä vettä alhaalla. Nämä kiiruhtivat portaita alas.

Eräs toinen todistaja saapui kannelle 4 hieman myöhemmin ja hän näki useita ihmisiä pakokauhun vallassa. Hän piti kiinni kaiteesta ja onnistui pääsemään avoimen alueen poikki rahanvaihtopisteen vieressä, missä lattia oli läpimärkä. Kaksi tyttöä putosi portaikosta ja iskeytyi vasten laipiota. Toinen heistä kuoli luultavasti välittömästi. Eräs todistaja näki kahden nuoren naisen, pelkät alushousut jalassa, vain seisovan paikallaan pitäen tiukasti kiinni kaiteesta. Tämä todistaja menetti otteensa ja liukui noin 10 metrin matkan ja törmäsi lasiseen laipioon, joka murtui. Hän ei loukkaantunut ja hän onnistui pääsemään takaisin portaikkoon. Kannella 5 hän näki erään henkilön menettävän otteensa ja putoavan vasten laipiota, joka murtui. Monet ihmiset liukuivat kirkuen pitkin mattoa aulan poikki vasten laipiota ja useimmat heistä loukkaantuivat.

Ihmisiä saapui suurin joukoin sisääntuloaulaan sekä perän että keulan puoleisilta käytäviltä. Muuan todistaja onertonut, että siellä oli eräs miehistön jäsen,

joka yritti auttaa matkustajia. Monet heistä vain seisoivat paikallaan vailla minkäänlaisia mahdollisuuksia kiivetä ylöspäin. Jotkut löysivät vapaita kaiteita ja alkoivat kiivetä vetäen ja laahaten itseään ylöspäin. Ihmisiä saapui yhä enemmän ja enemmän. Monet makasivat lattialla pahoin loukkaantuneina ja verta vuotaen, jotkut luultavasti kuolleina. He olivat liukuneet vasten laipiota tai pudonneet portaikoissa. Paikalla vallitsi täysi paniikki ja kaaos. Jotkut ihmiset yrittivät nousta seisomaan, jotkut vain odottivat. Todistajalla, joka johdatti vanhempiaan ja tyttöystäväänsä, oli vaikeuksia päästä portaikkoon. Sinne päästyään hän kääntyi katsomaan muita kolmea, jotka olivat yhä toisella puolella. He eivät päässeet aulan poikki ruumiiden ja tungoksen takia. He huusivat ja kehoittivat häntä jatkamaan kiipeämistä portaikossa yksin.

6.3.4 Kertomukset kannelta 5

Kannella 5 oli keulapäässä lähes samanlainen hyttiosasto kuin kannella 4. Siellä oli 102 hyttiä ja 212 vuodepaikkaa. Keskiläivassa oli informaatiopiste, jossa oli päivystys ja keulanpuoleinen aula, jossa sijaitsivat pääportaikot. Keulan ja perän puoleisten aulojen välissä, oli kaksi myymäläaluetta, toinen oikealla ja toinen vasemmalla puolella. Niillä oli tax free-myymälä ja useita muita kauppia. Perän puoleisessa aulassa oli peräportaikko. Oikealla puolella kaupoista peräänpäin

sijaitsi oleskelutila, jossa oli lepotuoleja. Lähempänä perää samalla puolella oli Pub Admiral, jossa oli ohjelmaa. Perässä oikealla puolella oli Café Neptunus, josta pääsi ovesta avoimelle peräkannelle. Sieltä pääsi portaita pitkin ylemmille kansille.

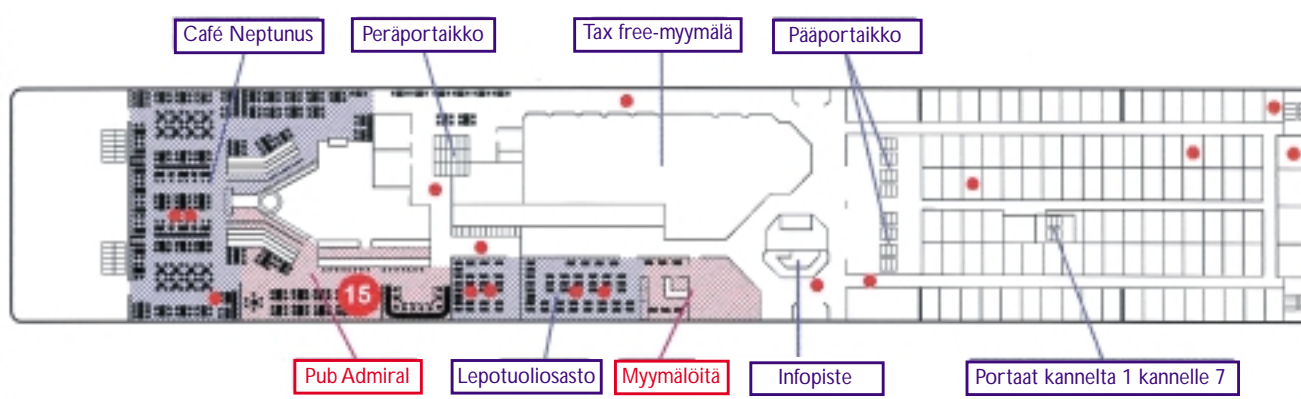
Kannelta 5 pelastui 31 ihmistä. Neljä heistä oli hyttiosastossa, viisi oli eri paikoissa myymälöiden luona ja kauppojen ja informaatiotiskin läheisessä aulassa. Viisitoista oli Pub Admiralissa, kolme Café Neptunuksessa ja neljä auloissa. Kuvassa 6.4. on kannen 5 pohjapiirros ja pelastuneiden olinpaikkoja. Valokuvat kuvissa 6.5. ja 6.6 esittävät Café Neptunusta ja perän portaikkoa.

Kertomukset hyttiosastosta

Eräs todistaja liuskeli vasemmanpuoleisessa keulaportaikossa. Hän huomasi, että kokolattiamatto oli läpimärkä kansien 5 ja 6 välillä ja myös, että portaikkoon valui hieman vettä. Matto ei kuitenkaan ollut niin märkä ylempänä. Hän seisoi noin klo 01.00 katselemassa ulos ikkunasta, kohti keulakantta. Hän ei nähnyt sitä hyvin, koska oli pimeää, mutta keula näytti normaalilta. Tämän jälkeen hän meni hyttiinsä ja noin viisi minuuttia myöhemmin alus kallistui.

Muuan todistaja, keulan lähellä vasemmalla sijaitsevasta hyttistä, kertoi, että korkeat aallot hakkasivat vasten alusta ja valtavia roiskeita kohosi ilmaan. Hän ei voinut nukkua aaltojen aiheuttaman äänen ja aluksen liikkeiden takia. Myöhemmin kuului pari voimakasta pamausta ja

Kuva 6.4 Kannen 5 pohjapiirros. Punaisilla pisteillä on merkitty kaikki tiedossa olevat pelastuneiden olinpaikat juuri ennen onnettomuutta. Numero punaisessa pisteessä ilmaisee kyseiseltä alueelta pelastuneiden lukumäärän.

Kuva 6.5 Café Neptunus, vasen puoli keulasta päin kuvattuna.

Kuva 6.6 Peräportaikko ja kannella 5 vasemmalla puolella ollut myymäläalue perästä päin kuvattuna.

hän päätti nousta ja vilkaista ulos. Alus kallistui juuri, kun hän oli hyttinsä ovelta.

Eräs toinen todistaja seiso i ulkona kannella hetken ennen nukkumaan menoa ja katseli suunnattomia veden roiskeita haltioituneena. Levättyään pari tuntia hytissään hän tuli merisairaaksi ja pysyi vuoteessa, mutta kuunteli ääniä tarkasti. Hänestä tuntui, että alus nousi 10–20 metriä aina ennen iskeytymistään veteen. Tähän liittyi voimakas ääni ja värähtely. Äkkiä hän kuuli lisäksi hieman metallisen äänen tavanomaisten aaltojen ja aluksen sisustuksen synnyttämien äänien yläpuolella. Hän kuuli tämän äänen parin minuutin ajan, sitten hän kuuli metallisen iskun. Noin minuuttia myöhemmin hän kuuli toisen, vaimean metallisen iskun ja sitten noin 40–50 sekuntia myöhemmin hyvin voimakkaan metallisen pamahduksen. Hän huolestui, koska äänet kuulostivat siltä kuin rungon levyt olisivat antaneet periksi. Hän tajusi, että jotakin oli vialla. Hän nousi vuoteestaan. Pian sen jälkeen alus kallistui oikealle. Suunnilleen minuutti ensimmäisen kallistuman ja kaksi minuuttia viimeisen pamahduksen jälkeen koneet pysähtyivät. Kallistuma oli nyt noin 20 astetta oikealle. Hän lähti hytistään kiireellä vain puoliksi pukeutuneena. Hän arvioi ensimmäisen metallisen äänen ja kallistuman välisen ajan olleen 5 ja 10 minuutin välillä.

Pääportaikon lähellä olevassa hytissä olleen todistajan herättivät kallistuman takia lattialle putoilevat esineet. Hän arvioi ajankohdaksi klo 01.20. Hän ei ollut varma ajasta, vaikka hän yleensä katsoi kelloaan herätessään aluksella.

Eräät, eri paikoissa olleet todistajat ovat kertoneet, että koneet pysähtyivät tai koneiden aiheuttama ääni ja värähtelyt muuttuivat ensimmäisen kallistuman jälkeen. Toiset, myös eri paikoissa olleet todistajat ovat sanoneet, että koneet kävivät kuten aikaisemminkin.

Yksi todistaja onnistui lähtemään hytistään siirtämällä kaikki irtaimet esineet käymälään saaden tällä lailla hytin oven vapaaksi niin, että hän saattoi avata sen. Hän sanoi, että koneen äänet olivat normaaleja.

Eräässä toisessa keulapään hytissä

muuan mies vaimoineen heräsi ääneen, joka kuulosti siltä kuin kaksi suurta metallilevyä olisi hakannut yhteen. Paris-kunta kiiruhti käytävään yöpuvuissaan. He huomasivat muiden lähtevän hyteistään. Eräät juoksentelivät eri suuntiin ja toiset kaatuivat ja ryömivät. Kallistuma kasvoi nykyksittään. Jossakin vaiheessa heidän matkallaan ulos vaimo kadotti näköyhteyden mieheensä.

Kertomukset oleskelutiloista

Oleskelutiloissa nukkui ja lepäsi 10–15 ihmistä. Raapiva ääni ja aluksen kallistuminen herätti jokaisen. Eräät vaikuttivat apaattisilta ja hämmentyneiltä, mutta toiset huusivat muille, että heidän on päästävä nopeasti ulos. Vain muutamat reagoivat.

Neljä matkustajaa juoksi ulos suoraan oikeanpuoleisen myymälän luo ja he näkivät useita ihmisiä kauppojen ja informatiiviskin ympärillä. Lähellä informaatiotiskiä ja pääportaita oli kaksi naispuolista miehistön jäsentä, jotka eivät tuntuneet tietävän, mitä oli tekeillä ja mitä pitäisi tehdä. Ihmiset yrittivät päästä keulan puolella olevaan pääportaikkoon mennäkseen ylös, mutta kallistuma vaikeutti liikkumista myymälän luona samoin kuin tungos edempänä. Pakenevien ihmisten joukosta kuului paljon huutoa. Keulanpuoleisen avoimen aulan tungoksessa monet eivät onnistuneet pääsemään millekään neljästä ylöspäin vievästä portaikosta. Useat matkustajat makasivat lattialla, toiset kaatuilivat ja liukuivat pitkin lattiaa törmäten laipioihin. Useat vaikuttivat loukkaantuneilta.

Kertomukset Café Neptunuksesta

Café Neptunuksessa (kuva 6.5) oli kuusi tai seitsemän ihmistä. Useimmat lepäsivät tai nukkuivat. Yksi matkustaja istui nojaten päätänsä laipiota vasten. Hän tunsi ja kuuli runkoon kohdistuvan voimakkaan metallisen iskun, joka ilmeisesti oli peräisin keulasta. Pian sen jälkeen alus kallistui. Eräs toinen henkilö kertoi, että 5–7 minuuttia myöhemmin huonekalut, ruokailuvälinelaatikot, astiat ja lasit kaatuilivat ja putoilivat lattialle ja liukuivat äänekäästi oikealle herättäen paikalla

olijat. Kaksi matkustajaa liukui vasten laipiota. Osa matkustajista istui täysin paikoillaan, näennäisesti jähmettyneenä ja kauhuissaan.

Hälytys, *Mr Skylight to number one and two*, kuului koväänisistä heti kallistumisen jälkeen, samaan aikaan, kun eräs todistaja oli juuri menossa avoimelle kannelle johtavalle perän puoleiselle ovelle.

Muutamat todistajat makasivat lattialla ja alkoivat kiskoa itseään ylöspäin ovia kohti käyttäen hyväkseen pöytiä, jotka oli kiinnitetty lattiaan. Eräs matkustaja, joka oli äitinsä seurassa, riisui kenkensä ja sukkansa ja kiskoi itsensä pöydältä toiselle auttaen äitiään vetämällä häntä lattian poikki pöytä kerrallaan. Heidän täytyi liikkua ylöspäin aluksen keskilinjalle ja sitten vielä 10 metriä peräänpäin päästäkseen ovelle. Mies veti äitiään neljän tai viiden pöydän verran. Äidin piti levätä hetki. Kun kallistuma oli kasvanut ja mies seiso i kiinnitetyn pöydän jalalla, äiti väsyi. Kahden pöydän etäisyydellä ovesta, pöydänjalasta kiinni pitäen, äiti pyysi poikaa jättämään hänet ja jatkamaan yksin. Äiti sanoi pojalleen, ettei hänellä ollut enää voimia. Poika kehoitti huudoillaan äitiään jatkamaan, mutta turhaan. Tässä vaiheessa ulkoa tuli ulkoa vettä sisään paikkaan, jossa he olivat aikaisemmin istuneet ja seinillä olevat taulut näyttivät riippuvan 45 asteen kulmassa. Todistaja onnistui kiskomaan itsensä ulos avoimelle peräkannelle. Portaita ja kaiteita apunaan käyttäen hän hivuttautui ylöspäin päästen lopulta aluksen vasemman kyljen päälle.

Kertomukset avoimilta alueilta

Avoimilla alueilla perässä ja myymälöiden ja informaatiotiskin läheisyydessä oli melkoisesti ihmisiä, jotka liikuskelivat ympäriinsä ja istuivat tuoleissa. Eräs todistaja kertoi, että alus liikkui voimakkaasti myrskyssä ja tasapainon säilyttäminen oli vaikeaa. Vaistonvaraisesti hän tunsi hienoisen kallistuman. Äkkiä alus tärähti ja muutamaa hetkeä myöhemmin se kallistui voimakkaasti. Tämä kallistuma syntyi hyvin nopeasti ja se kasvoi. Matkustajat ja irtaimet esineet alkoivat liikkua ja kaatuilla. Todistaja kertoi, kuinka matkustajat

paiskautuivat rajusti vasten oikeanpuoleista laipiota ja loukkaantuivat. Hänkin kaatui loukkaamatta kuitenkaan itseään pahemmin. Kallistuma synnytti välittömästi paniikkia väkijoukossa ja ihmisiä juoksenteli joka suuntaan.

Eräs todistaja kertoi, että alus kallistui ja kallistuma jäi noin 15 asteen suuruiseksi. Kymmenen sekuntia myöhemmin tuli uusi kallistuminen, jota seurasi välittömästi toinen. Näiden kolmen kallistumisen jälkeen aluksella oli noin 45 asteen kallistuma.

Kannelta 1 pakenevat ihmiset tulivat kannelle 5 informaatiotiskin luona olevaan aulaan. Muutamat todistajat olivat kuulleet alapuolelta kellon pirinää muistuttavan äänen matkallaan ylös. He olivat ohittaneet useita muita, jotka olivat liian väsyneitä jatkaakseen kiipeämistä. Pääaulassa eräs naispuolinen miehistön jäsen liukui rajusti lattian poikki huutaen äänekkäästi. Kun hän iskeytyi laipioon, hän vaikenä. Pian tämän jälkeen toinen nainen liukui samalla tavoin. Muuan todistaja ei kestänyt enää katsella, vaan hän tarttui kaiteisiin ja veti itsensä ylös. Portaiden kiipeäminen vaikeutui jatkuvasti ja ihmisten täytyi pitää kiinni kaiteista. Ihmisiä tuli koko ajan lisää ja monet tungeksivat informaatiopisteen läheisyydessä olevien pääportaikkojen luona, jolloin ohittaminen oli vaikeaa, ja oli myös vaikea pitää kiinni kaiteista.

Ohittaessaan kannen 5 todistajat näkivät, miten rivi peliautomaatteja kaatui ihmisten päälle. Kukaan ei voinut tehdä mitään auttaakseen, sillä jos he olisivat irroitaneet otteensa, he olisivat itsekin menehtyneet.

Kertomukset Pub Admiralista

Todistajien arvioiden mukaan Pub Admiralissa oli 30–60 henkeä. Osa istui baarissa, osa sohvilla ja loput pöydissä. Pienellä näyttämöllä esiintyjä veti karaokekilpailua ja johti yhteislaulua. Todistajat kertoivat, että ohjelman aikana ESTONIAN liikkeet voimistuivat ja muutamia baaritiskin yläpuolella riippuneita laseja putosi lattialle. Muutamilta pöydiltä putosi myös laseja. Henkilökunta alkoi kerätä laseja ja pulloja pois baarista.

Seisovien ja kävelevien ihmisten oli vaikea säilyttää tasapainonsa.

Esiintyjän oli määrä päättää ohjelmansa klo 01.00, mutta noin viisi minuuttia ennen sitä hän sanoi jatkavansa vielä 15–20 minuuttia, koska kaikilla oli niin hauskaa. Pian hänen ilmoituksensa jälkeen kuului voimakas ääni; erään todistajan mukaan kello oli noin 01.15. Tuntui siltä kuin alus olisi törmännyt suureen aaltoon. Eräs toinen todistaja sanoi kuulleensa baarin musiikin ja melun yli raskaan metallisen iskun, joka tuntui tulevan keulasta.

Metallinen isku ei muistuttanut lekan ääntä, vaan kuului valtaisa, selvästi metallinen, laukausta muistuttava ääni, joka kaikui kaikkialla rungossa. Sitä seurasi pieni kallistuma.

Muutamat baarissa olleet ihmiset puhuivat äänestä esittäen sellaisia kommentteja kuin: ”Nyt törmäsimme jäävuoreen”, mutta useimmat eivät kiinnittäneet asiaan mitään huomiota. Eräs todistaja halusi lähteä baarista pamahduksen takia, mutta muu seurue käski hänen jäämään ja odottamaan.

Puoli minuuttia tai minuutti ensimmäisen iskun jälkeen tuli toinen samanlainen, ja alus alkoi keinua sen sijaan, että se olisi jyskinnyt kuten aikaisemmin. Hetkeä myöhemmin alus liikahteli eri suuntiin ja kallistui sitten oikealle. Eräät todistajat kertoivat, että kolme tai neljä kertaa alus kallistui oikealle ja sitten takaisin, mutta ei kuitenkaan täysin, eli kallistuman suuruus kasvoi joka kerta. Neljännen kallistumisen jälkeen alus jäi pysyvästi kallistuneeseen asentoon.

Eräs todistaja kertoi, että kaikkiin eri suuntiin tapahtuneiden hallitsemattomien liikkeiden jälkeen ESTONIA alkoi keinua enemmän ja enemmän joka suuntaan ja lopulta vain sivuttain. Tätä seurasi kohtalainen kallistuma. Muutamia laseja putosi lattialle ja pyörillä oleva karaokemonitori alkoi liikkua. Kymmenen sekuntia ensimmäisen kallistuman jälkeen tuli toinen, ja tällä kertaa kaikki irtaimet esineet alkoivat liikkua. Laiva asettui 30 asteen kallistumaan, kuten monet todistajat ovat kertoneet ja keinui yhä hieman. Erään todistajan mukaan alus pysyi näin

kallistuneena noin 5–6 minuuttia.

Baaritiski sijaitsi pubin vasemmassa reunassa olevan laipion vieressä, oviaukon lähellä, etureuna oikealle päin. Kun ESTONIA kallistui toisen tai kolmannen kerran, kaikki naispuolisen baarinhoitajan yläpuolella olevat lasit ja pullot putoilivat hänen päälleen, ja baaritiskin takana olevat jääkaapit pääsivät liikkumaan. Baarinhoitaja, joka yritti tukea itseään baaritiskiä vasten, huusi kovalla äänellä ja putoilevat esineet iskivät hänet maahan aiheuttaen hänelle vammoja. Baarissa istuvat asiakkaat joutuivat pitämään kiinni, ja muutamat jakkarat liukuivat heistä pois päin. Pubissa syntyi välittömästi paniikki; useat ihmiset huusivat ja toiset näyttivät jähmettyneiltä tuijottaen kauhuissaan.

Kolmannen tai neljännen kallistuman tullessa lähes kaikki kaatuivat lattialle ja yhdessä irtainten esineiden kanssa he liukuivat rajusti vasten laipiota, jonka luo syntyi iso ihmisten ja irtainten esineiden muodostama kasa. Useimmat ihmiset yrittivät päästä ulko-ovelle ja muutamien ollessa menossa ylös, baaritiski irtosi. Eräät hyppäsivät sohvien päälle välttämällä törmäyksen. Ihmiset kamppailivat päästäkseen ovelle. Useat naismatkustajat olivat tarttuneet toisiaan jaloista muodostaneen ihmisketjun. Muutamat yrittivät onnistua juoksemaan vauhdilla ylös, ja osa onnistui saamaan otteen ovenpielestä.

Pubin ulkopuolellakin matkustajat muodostivat ihmisketjun auttaakseen ja vetääkseen toinen toisiaan ylös perän aulaan olevan portaikon kaiteen luo.

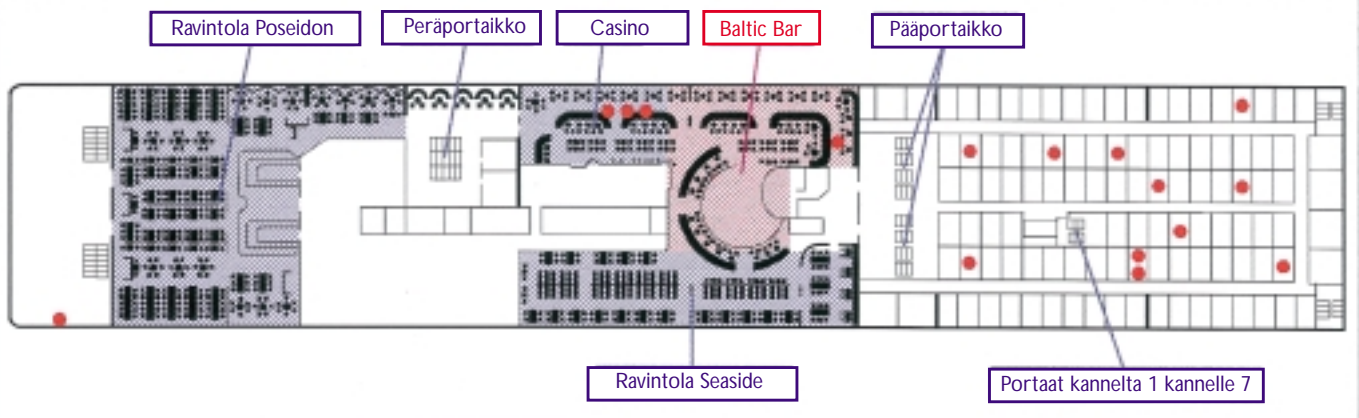
Monet, sekä ulkopuolella että sisällä pubissa olevat vaikuttivat kuin halvaantuneilta, pidellen vain kiinni, mistä voivat. Pakenevien matkustajien täytyi kiskoa pelosta jähmettyneiden ihmisten kädet irti ja huutaa suoraan heidän korvaansa, etteivät he tukkisi tietä vaan juoksisivat kannelle 7 ja pelastautuisivat.

6.3.5

Kertomukset kannelta 6

Kannella 6 oli keulassa hyttiosasto, jossa oli 103 hyttiä ja 212 vuodepaikkaa ja

Kuva 6.7 Kannen 6 pohjapiirros. Punaisilla pisteillä on merkitty kaikki tiedossa olevat pelastuneiden olinpaikat juuri ennen onnettomuutta.

osasto oli lähes samanlainen kuin muut keulan hyttiosastot. Keski-laivassa oli aula, jossa sijaitsi pääportaikko. Portaikon takana, perään päin sijaitsi Baltic Bar, jossa oli vasemmalla puolella kasino ja keskilaivan puolella esiintymislava. Oikealla puolella keski-laivassa sijaitsi myös ravintola Seaside, joka oli suljettu onnettomuuden sattuessa. Kauempana perään päin oli aula, jossa olivat portaikot ja perässä oli ravintola Poseidon, myös suljettu. Perässä oli pieni peräkansi, jolla oli ulkona kaksi portaikkoa, oikealla ja vasemmalla, joista oli yhteys kansille 4 ja 7.

Illan aikana orkesteri, joka esiintyi Baltic Barissa, lopetti esiintymisen aikaisin, klo 00.30, kovan merenkäynnin takia. Heidän oli ollut määrä soittaa klo 02.00 asti. Tanssiryhmällä oli vaikeuksia esityksensä läpiviemisessä ja tanssijat olivat kaatuneet useita kertoja, samoin kuin myös nuottitelineet ja muut välineet.

Kannelta 6 pelastui kuusitoista ihmistä. Onnettomuuden sattuessa yksitoista ihmistä oli hyteissään, yksi Baltic Barissa, kolme kasinossa ja yksi peräkannelle. Kuva 6.7 esittää kannen 6 pohjapiirrosta ja pelastuneiden olinpaikkoja.

Kertomukset hyttiosastosta

Hyttiosastossa useimmat todistajat olivat menneet nukkumaan. Eräs todistaja, joka meni hyttiinsä juuri ennen klo 01.00, kertoi, että 7–8 minuuttia myöhemmin alus kallistui. Eräs toinen heräsi voimakkaasti liikkeisiin. Eräs unessa ollut mat-

kustaja putosi vuoteestaan kallistuman takia.

Eräs todistaja osaston takaosassa oikealla sijaitsevassa hytissä heräsi aaltojen säännöllisiin iskuihin, mutta hän huomasi heikon tärinän, joka poikkesi tavanomaisesta. Tärisevä ja selvästi tömähätelevä ääni toistui neljä kertaa pienin välein, sitten oli pitempi väli ja se toistui jälleen. Todistaja nousi vuoteesta ja pian sen jälkeen alus kallistui. Muut lähempänä keulaa sijainneissa hyteissä olleet todistajat kertoivat juuri ennen kallistumista kuuluneista äänistä, jotka muistuttivat valtavia rysähdyksiä ja pamahduksia.

Matkustajat juoksivat ulos hyteistään käytäville. Eräs todistaja joutui raahaamaan huonekalut ja matkatavarat käymälän puolelle saadakseen niiden telkämän oven auki. Juostessaan käytävällä todistaja kuuli hälytyssireenin äänen. Ihmiset huusivat hyteissä ja käytävillä. Avoimessa aulassa pääportaikon lähellä oli useita ilmassa lentäviä esineitä ja rikkoutuneita laseja. Tämä todistaja näki ihmisten makaavan portaikon oikealla puolella, osa ilmeisen apaattisena. Toiset olivat loukkaantuneet, mahdollisesti katkaisseet jalkansa.

Muutamien matkustajien, jotka olivat olleet menossa kohti keulan vasemmanpuoleista portaikkoa, nähtiin liukuvan käytävässä aluksen poikki ja loukkaantuvan vakavasti törmätessään rajusti vasten oikeanpuoleista laipiota.

Kertomukset Baltic Barista

Eräs todistaja Baltic Barista kertoi, että klo 00.30 jälkeen aluksen liikkeet kasvoivat. Jonkin aikaa klo 01.00 jälkeen aluksen keula kohosi rajusti ja sukelsi sitten syvälle. Toisen tai kolmannen sukelluksen jälkeen alus käyttäytyi eri tavalla. Odotettua keulan kohoamista ei tapahtunut ja aluksen liikkeet tuntuivat kankeammilta. Muutamaa minuuttia myöhemmin alus kallistui oikealle ja lasit ja muut esineet putoilivat pöydiltä. Tämä todistaja lähti kohti portaikkoa ja matkallaan ylöspäin hän kuuli lasien särkyvän baarissa ja useiden matkustajien huutavan. Matkallaan tämä ruotsalainen todistaja kuuli myös kovaäänisistä jonkin vieraskielisen viestin.

Kertomukset kasinosta

Kasinossa oli noin neljä matkustajaa ja croupier pelaamassa korttia. Yksi todistaja kuuli kolme tai neljä voimakasta metallista iskua yksi toisensa jälkeen. Äänet tuntuivat tulevan alapuolelta. Hie-man myöhemmin alus kallistui. Pelikortit ja pelimerkit lensivät poikki pöydän. Sekunteja myöhemmin alus täräsi uudelleen, kallistuma kasvoi ja pelipöytä kaatui ja liukui vasten laipiota. Pelaajat ja croupier lähtivät yhdessä ulos pyrkien kannelle 7.

Kolme kasinossa ollutta todistajaa kertoi, että noin viisi minuuttia kallistumisen jälkeen he kuuluivat hälytyksen: ensin sana "Häire" kaksi tai kolme kertaa

ja sitten miesääni kuulutti ”Mr Skylight number one and number two”.

Pääportaikossa oli paljon ihmisiä ja oli vaikea päästä etenemään ylöspäin. Monet olivat menossa ylös ja jotkut olivat myös tulossa alas. Eräs todistaja kannelta 1 näki, ohittaessaan kannen 6, kahden miehistön jäsenen makaavan eri puolilla käytävää huutaen radiopuhelimiinsa. Ohittaessaan heidät hän sanoi heille ”pelastusveneet?”, mutta ei saanut vastausta.

Kertomus ulkokannelta

Eräs matkustaja oli yksin ulkona peräkannelle, aluksen oikealla puolella. Oikealla puolella hän saattoi nähdä kaukana kahden muun aluksen valot. Toinen oli ESTONIAN peränpuolella ja toinen sivulla. Hän katsoi kelloaan klo 01.05. Hänen arvionsa mukaan, kaksikymmentä minuuttia myöhemmin, alus kallistui yllättäen ilman minkäänlaista ennakkovaroitusta. Hän näki ikkunan läpi, että ravintolassa pöydät ja tuolit liikkuiivat ja, että kannelta 7 vieri tynnyri ja taitettava tuoli alas portaikossa. Oli mahdotonta kävellä suoraan toiselle puolelle. Kaiteen avulla hän kiskoi itsensä kannen ympäri ja ylös vasemmalle puolelle. Siellä hän kurkotti päätänsä ja katsoi eteenpäin aluksen kylkeä pitkin. Alus vähensi nyt nopeuttaan ja kääntyi vasempaan ja hän saattoi nähdä osan eväkaajasta vedenpinnan yläpuolella.

Kun alus keinahti jälleen, hän istui kannelle ja liukui partaan luota lähimpään portaikkoon ja kiipesi ylös kannelle

7. Kiivetessään hän kuuli kaksi eri hälytysviestiä kaiutinjärjestelmästä, mutta hän ei saanut niistä selvää. Ylös päästyään hän kääntyi ympäri ja hän saattoi kannen 7 porraskuilun kautta nähdä, että paikka, jossa hän oli aikaisemmin seisonut, kannella 6, oli nyt vedenpinnan tasolla.

Hän joutui hyppäämään portaikosta saadakseen otteen vasemman puoleisen suojaseinän reunasta. Hän epäonnistui ja liukui vauhdilla alaspäin, mutta hän onnistui saamaan otteen jostakin portaikon kohdalla. Hän veti itsensä ylös ja hyppäsi uudelleen saadakseen otteen. Lopulta hän onnistui pääsemään ylös ja hän kiipesi aluksen ylärakenteiden päälle vasemmalle kyljelle kannella 7.

6.3.6

Kertomukset kannelta 7

Kannella 7 oli kolme miehistön hyttiosastoa, yksi keulassa, yksi keskilaivassa ja yksi perässä. Keulan osastossa oli 25 hyttiä, keskilaivan osastossa 25 hyttiä ja perän osastossa 29 hyttiä. Perän osastossa oli myös messit päällystölle ja miehistölle sekä keittiö. Keulan ja keskilaivan hyttiosastojen välissä oli aula, jossa oli pääportaikko. Keskilaivan ja perän hyttiosastojen välissä oli peräportaikko. Keulan hyttiosastosta johti ovi keulakannelle. Ovi sijaitsi keulaosaston neljän taaimaisen hytin etupuolella, aluksen oikealla sivulla. Peräportaikon luota johti poikittainen käytävä avoimelle kannelle, aluk-

sen oikealle puolelle.

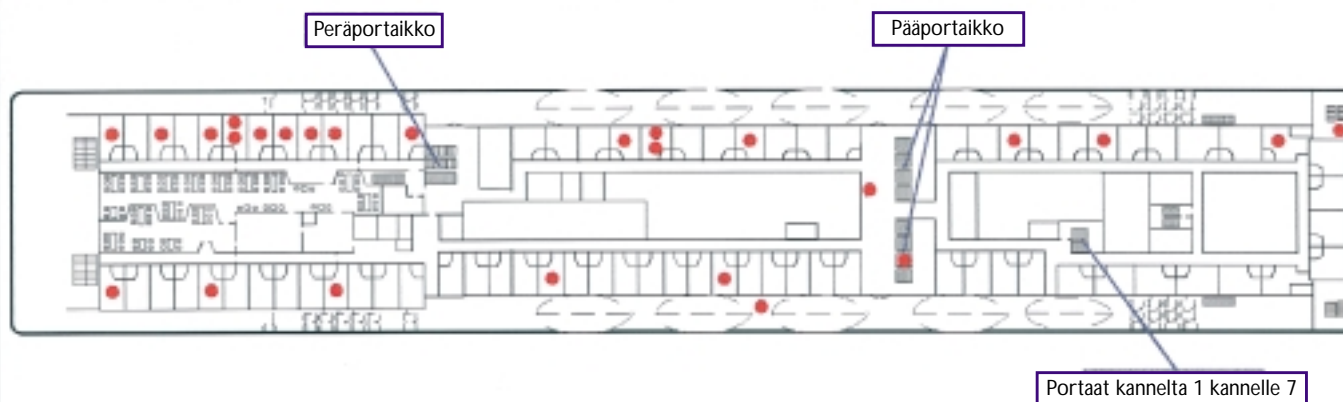
Kannelta 7 pelastui 26 ihmistä. Useimmat heistä olivat miehistön jäseniä tai artisteja, mutta joukossa oli myös kaksi matkustajaa. Heistä 22 oli hyteissä, yksi ulkona oikeanpuoleisella kannella ja yksi aulassa lähellä pääportaikkoa. Yksi oli pääportaikossa kansien 6 ja 7 välillä ja yksi keulan vasemmanpuoleisessa portaikossa. Kuvassa 6.8 on esitetty kannen 7 pohjapiirros ja pelastuneiden olinpaikat.

Useat miehistön jäsenet kertoivat, että he olivat kokeneet tämänkaltaisen myrskyn edellisenä talvena. Kokki, joka myös muisti edellisen myrskyn, sanoi, että tällä kertaa merenkäynti oli poikkeuksellinen eikä hän voinut nukkua.

Eräs matkustaja meni yhdessä ystävänsä kanssa kannelle 7 noin klo 23.00 löytääkseen nukkumapaikan. Hän oli nukkunut täällä useilla aikaisemilla matkoilla. He olivat keulimmaisessa, vasemmanpuoleisessa portaikossa, josta saattoi kahdesta ikkunasta nähdä keulan alueelle ja vasemmalta puolelta johti ovi avoimelle kannelle. He makasivat porrastasanteella makuupusseissa. Noin klo 00.00 todistaja tunsi hyvin voimakkaan, keulaan kohdistuneen iskun ja hän nousi ylös katsoakseen ulos toisesta keulan ikkunasta.

Laiva käyttäytyi aivan kuin se olisi hyppinyt aalloilla. Meri oli myrskyisä. Keulassa etummainen valonheitin paloi valaisten noin 10 metrin säteellä keulan suuntaan. Alus jyski voimakkaasti ja vesi nousi melkein keulan tasolle, nousten

Kuva 6.8 Kannen 7 pohjapiirros. Punaisilla pisteillä on merkitty kaikki tiedossa olevat pelastuneiden olinpaikat juuri ennen onnettomuutta.

toisinaan valonheittimen yläpuolelle. Vettä tuli paljon kannelle ja keulakannen kaiteen läpi.

Noin kaksi minuuttia sen jälkeen kun todistaja oli nähnyt suuren osan keulakantta kohoilevan ja laskevan, hän katsoi kelloaan, joka näytti aikaa 00.28. Keulassa näkyi poikittainen aukko, josta roiskui ylös paljon vettä. Vesiryöpyt näyttivät olevan suurempia oikealla puolella. Tässä vaiheessa valonheitin sammui ja koneet pysähtyivät. Todistaja ja hänen ystävänsä alkoivat pukeutua ja he päättivät lähteä. Keulakannessa olleesta poikittaisesta aukosta tulleen vesiryöpyyn jälkeen keula näytti uppoavan veden alle. Kun he tulivat avoimelle kannelle keulapäässä vasemmalla puolella, siellä oli noin 20 ihmistä, jotka tukivat itseään laipiota vasten. Todistaja alkoi laittaa pelastusvenettä valmiiksi laskemista varten.

Myöhemmin tämä matkustaja kertoi, ettei hän enää ollut varma, oliko hänen kellonsa näyttänyt oikeaa aikaa onnettomuusyönä. Hän oli vaihtanut kelloon patterit matkaa edeltävänä päivänä ja hän epäili, että kello ei ehkä näyttänyt oikeaa aikaa kyseisenä iltana. Hän oli myös epävarma siitä, näkikö hän todella keulan nousevan ja laskevan vai päättelikö hän asian poikittaisesta aukosta ja veden roiskeista, joita hän ei ollut nähnyt koskaan ennen millään kuudesta aikaisemmasta matkastaan. Hänen päätelmänsä perustuivat siihen, että poikittainen aukko kasvoi ja aukosta ryöppyävän veden määrä lisääntyi.

Vapaavuorossa oleva moottorimies kuuli 3–5 minuuttia ennen kallistumaa hytissään ääniä, ikäänkuin joku olisi takonut keulaa valtavalla lekalla. Ääni tuntui tulevan autokannelta ja hänen ensimmäinen ajatuksensa oli, että autot olivat päässeet liikkumaan.

Toinen konemestari heräsi hytissään ja hän kertoi kuulleensa hakkaamista, jonka hän ensin arveli tulevan kannen 7 pelastusveneiden luota. Hän ajatteli myös, että keulavisiirin kiinnitykset olivat auenneet. Hän rauhoittui, kun hakkaaminen loppui eikä hän soittanut komentosillalle ilmoittaakseen siitä.

Naismatkustaja, joka oli lähtenyt kannen 1 hytissä olleiden ystäviensä luota, istui tuolissa kannella 7 ja hän kertoi kuulleensa selvän pamahduksen, kun alus kallistui ja tavarat kaatuivat. Ihmiset liukuivat alaspäin oikealle puolelle eivätkä päässeet takaisin pystyyn.

Useimmat todistajat herätti aluksen kallistuminen tai tavaroiden kaatuminen heidän hytissään. Yksi heräsi, koska hänen herätyskellonsa putosi. Hän ilmoitti ajaksi noin klo 01.10 ja kertoi, että kallistuma oli silloin noin 5–10 astetta. Toinen ei voinut nukkua liikkeiden takia ja tavaroiden putoileminen lattialle sai hänet huolestumaan

Muutamat todistajat kertoivat, että aluksen koneet pysähtyivät ja yksi sanoi, että runko värähteli tavanomaiseen tapaan aivan kuin koneet olisivat käyneet.

Eräs artisti arveli, että jokin oli vialla ja hän meni ulos kannelle oikealle puo-

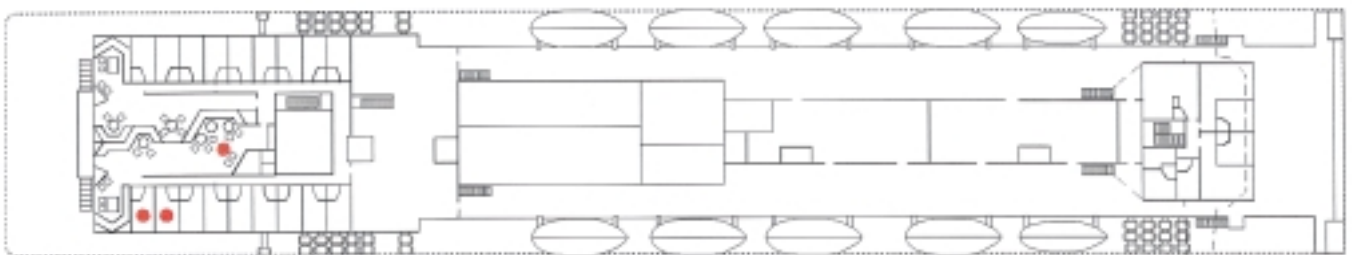
lulle. Pari minuuttia myöhemmin alus kallistui yllättäen ja eräs nainen tuli sisältä ja kaatui kaidetta vasten. Nainen ei päässyt takaisin kallistuman takia. Artistin täytyi hypätä ja hän onnistui saamaan otteen auki olevasta ovesta ja vetämään itsensä ja naisen takaisin sisään.

Eräät todistajat juoksivat käytävään, jossa oli useita miehistön jäseniä. Vallitsi paniikki, monet ihmiset pitivät kiinni kaiteista, jotkut huusivat ja vaikuttivat hysteerisiltä. Myymälänhoitaja, yhdessä hyttitoverinsa kanssa, halusi lähteä hytistä, mutta he odottivat lisäohjeita, koska tajusivat, että tilanne oli poikkeuksellinen. Odotettuaan turhaan ohjeita tai hälytysmerkkejä, he päättivät, kallistuman ollessa 30 astetta, lähteä hytistä ikkunan kautta.

Kaksi todistajaa on kertonut, että aluksella oli muuttumaton 5 asteen kallistuma muutaman minuutin ajan, ja sitten kallistuma äkkiä kasvoi 25–30 asteen suuruiseksi. Tämä toinen kallistuma, kuten todistajat sitä nimittivät, tuli noin klo 01.20.

Toinen konemestari avasi hyttinsä oven ja näki ensimmäisen konemestarin ulkopuolella. Toisen konemestarin ja mekaanikon mukaan ensimmäinen konemestari sanoi: ”Näyttää siltä, että keulavisiiri on avautunut; olisi hyvä jos pääsisimme rantaan (ensimmäinen konemestari saattoi nähdä keulapiikin alueen hytistään). Toinen konemestari palasi hyttiinsä noutamaan taskulamppua ja radiopuhelinta. Hän joutui sitten lähte-

Kuva 6.9 Kannen 8 pohjapiirros. Punaisilla pisteillä on merkitty kaikki tiedossa olevat pelastuneiden olinpaikat juuri ennen onnettomuutta.

mään hytistään ikkunan kautta. Useat muut todistajat vasemmanpuoleisissa hyteissä poistuivat myös ikkunan kautta.

Eräissä toisessa hytissä kaksi miehistön jäsentä ei päässyt poistumaan ikkunan kautta. Sen sijaan he hyppivät ovelta, joka nyt oli lattian paikalla. Ovi meni rikki ja he putosivat alas käytävälle.

Matkallaan ulos monet miehistön jäsenet kuuluivat kuulutuksen ”Häire” kahdesti ja pian sen jälkeen ”*Mr Skylight to number one and number two*” kaiuttimisista. Toinen konemestari kuuli VHF-käsi-puhelimellaan jonkun informaatiotiskiltä yrittävän saada yhteyttä komentosillalle. Hän yritti auttaa käyttäen omaa radiopuhelintaan soittaakseen sillalle, mutta ei saanut vastausta. Eräs toinen miehistön jäsen, vahtimies, kertoi, että muiden hälytysten lisäksi matkustajille ja miehistölle annettiin myös käsky tulla ulos ja käsky laskea pelastusveneet. (Ei ole selvää annettiinkö tämä käsky yleisen kaiutinjärjestelmän kautta vai jollakin muulla tavoin). Eräs toinen todistaja, myyjä, kertoi, että jossakin vaiheessa tapahtumien kuluessa miesääni kuulutti, että alus uppoaa.

6.3.7 Kertomukset kannelta 8

Keulapäässä, kannelta 8 olivat aluksen päällikön, konepäällikön, omistajan ja radiosähkötäjän hytit sekä radiohuone. Koska nämä sijaitsivat juuri komentosillan alapuolella, niiden luota johti erittäin lyhyt käytävä komentosillan portaikkoon. Kannen peräpäässä oli 18 hyttiä, 9 kummallakin sivulla. Kaikki olivat päällystön ja miehistön hyttejä. Hyttirivien välissä olivat messihuoneet.

Kannelta 8 pelastui neljä miehistön jäsentä. Kaksi heistä oli hyteissä, yksi messissä ja yksi jossakin vasemmanpuoleisessa hytissä. Kuvassa 6.9 on esitetty kannen 8 pohjapiirros ja tiedossa olevat pelastuneiden olinpaikat.

Myyjä ei voinut nukkua, koska hän oli peloissaan ja merisairas. Kun alus kallistui, hän huusi niin lujaa kuin jaksosi. Myös muista hyteistä kuului huutoa. Eräs todistaja, hyttiemäntä, heräsi vuo-

teen tärinään ja huutoon. Eräs toinen heräsi klo 01.10–01.15 siihen, kun kaappi kaatui. Käytävässä oli useita paniikin valtaan joutuneita miehistön jäseniä. Tämän todistajan täytyi kallistuman takia kävellä laipiota pitkin. Eräs todistaja meni messiin, missä kaksi naispuolista myyjää ja pari miestä katselivat ulos ikkunoista. Kaikki näyttivät olevan paniikin vallassa. Tämä todistaja palasi hyttiinsä ystävänsä kanssa ja pukeutui. He lähtivät hytistä, kun laiva kallistui uudelleen saaden todistajan kaatumaan käytävällä ja hänen ystävänsä kaatui takaisin hyttiin.

Neljä todistajaa onnistui lopulta kiipeämään ulos kannelle ja edelleen alas kannelle 7. Tapahtumien aikana he kuuluivat hälytysviestin ”Häire, häire, laeval on häire” ja *Mr Skylight to number one and two*. Eräs heistä tulkitsi viimeisen hälytyksen merkityksen niin, että jotakin oli tapahtunut kansilla yksi ja kaksi. Eräs heistä kertoi, ettei hän kuullut minkäänlaista koneiden ääntä kaiken sen huutamisen takia.

6.3.8 Sellaisten todistajien kertomukset, joiden olinpaikkaa ei ole voitu tarkoin selvittää

Kolme lausuntoa on peräisin todistajilta, jotka olivat hyteissään onnettomuuden sattuessa, mutta näiden hyttien sijaintia ei ole tarkemmin ilmoitettu.

He kertoivat, että tuntui kauhea jyminä aikaisemmin kuuluneiden luonnollisten iskujen äänien lisäksi. Jonkin aikaa klo 01.00 jälkeen tuli ensimmäinen tömähdys. Se oli outo pamahdus, aivan kuin he olisivat ajaneet karille tai pamahdus, joka syntyy metallilevyn tai metallin hantatessa metallia vasten.

6.3.9 Kertomukset portaikoista

Aluksi matkustajilla ei ollut mitään erityisiä vaikeuksia kiiwetä eri portaikoissa. He kertoivat kallistuman olleen vähäinen. Tungosta ei ollut. Kallistuma kasvoi

kuitenkin äkkiä nykäyksittäin ja yhä enemmän ihmisiä tuli portaikkoihin eri kansilta. Useat todistajat kertoivat, että kallistuma oli noin 30–35 astetta ja kasvoi vain hitaasti ja, että aluksen keinunta loppui lähes kokonaan. Hyteistä ja oleskelutiloista tulevat ihmiset yrittivät kiiwetä kannelle 7 päästäkseen pelastusvenekannelle.

Keulaportait

Keulan vasemman- ja oikeanpuoleiset portait sijaittivat aluksen ylärakenteen etummaisten kulmien kohdalla. Molemmat portait johtivat kannelta 4 kannelle 7 ja molemmilla kansilla portaitosta johti ovi hyttiosastoon. Kannelta 7 oli myös ovet portaitoista avoimelle kannelle. Kaikkien kansien välissä oli porrastasanne.

Kertomukset vasemmanpuoleisesta keulaportaitosta

Keulan vasemmanpuoleisessa portaitossa kiipesi vain muutamia ihmisiä. Kallistuman takia jotkut eivät päässeet tähän portaitkoon, koska kaikilla kansilla heidän piti kulkea poikittaisen käytävän kautta. Eräs pariskunta menetti tasapainonsa. He liukuivat käytävää pitkin alas vasten oikeanpuoleista laipiota ja loukaantuivat. Tässä portaitossa ei ollut tungosta, mutta kallistuman takia kiipeäminen vaikeutui koko ajan. Muuan vanhempi pariskunta makasi kerrosten 6 ja 7 välisellä porrastasanteella. Molemmat olivat verissään, ja muut matkustajat kulkivat heidän ohitse.

Keulan hyttiosastojen portaitko

Kuusi kannelta 1 alkavaa portaitkkoa muodosti kannelta 3 kolme portaitkkoa. Yksi näistä kolmesta kulki keulan hyttiosaston keskellä ylös kannelle 7. Tästä portaitosta oli yhteys keskuskäytäviin kaikilla kansilla, ja se sijaitsi hieman käytävästä oikealle.

Kertomukset keulan hyttiosastojen portaitkosta

Useat ihmiset kannelta 1 tulivat keulan hyttiosaston läpi kulkevaa portaitkkoa pitkin kannelle 4. Jotkut kiipesivät edel-

leen ylös kansille 5 ja 6, osa juoksi käyttäviä pitkin eteenpäin ja osa taaksepäin kohti aulaa. Ne matkustajat, jotka suunnistivat kohti aulaa kannella 4, kohtasivat henkilön, joka osoitti käytävällä keulaa päin ja sanoi ruotsiksi ”Menkää takaisin, surmanloukku, juoskaa keulaan päin”. Tämä henkilö puhui rauhallisesti portaita ylös tuleville. Eräs todistaja, joka 10–15 muun kanssa juoksi keulaan päin, katsoi taakseen ja hän näki lasiovien läpi aulaan, jossa ihmiset liukuivat selällään aulan keltaista, lasitetuilla laatoilla päällystettyä lattiaa pitkin aluksen oikealle sivulle.

Pääportaikko

Pääportaikko, joka johti sisääntuloaulasta ylöspäin, koostui kahdeksasta eri porraskäytävästä, neljä vasemmalla ja neljä oikealla puolella. Niiden välissä joka kannella oli keskikäytävä, joka johti keulan hyttiasastoihin. Kansien tasolla kahdet ylöspäin lähtevät portaat olivat molemmilla puolilla keskikäytävää vierekkäin, alaspäin lähtevien portaiden välissä. Porrastasanteilla tilanne oli päinvastainen.

Pääportaikko alkoi kannelta 4, mistä yhdet kapeat portaat johtivat alas autokannelle ja kannen 1 hyttiasastoon. Kannelta 4 portaat kohosivat ylös kannelle 7. Sieltä ylöspäin kansille 8 ja 9 oli erilliset portaat ainoastaan miehistölle.

Kannella 4 portaikosta oli suora yhteys sisääntuloaulaan, mutta muilla kansilla laipiot erottivat portaikon yleisistä tiloista ja auloista. Näillä kansilla laipioiden julkisivu oli aulaan päin. Kannella 7 portaikon erottivat muista tiloista laipiot, joissa oli miehistön hyttitiloihin johtavat palo-ovet, yksi edessä ja kaksi takana. Oikealla ja vasemmalla sivulla oli lasiset, avoimelle kannelle johtavat pariovet, joissa oli keskipilari.

Pääportaikon kaiteikko oli tehty yhdestä yhdensuuntaisesta alumiiniputkesta, joiden päällä oli paksumpi putki kaiteena. Kaiteikko seurasi porraskäytävän profiilia ja se oli kiinnitetty lattiaan ja joka neljänteen portaaseen pystyssä olevalla lattaraudalla noin metrin välein. Kaikissa kahdeksassa portaikossa oli kaiteet molemmiin puolin.

Kertomukset pääportaikosta

Kannella 4 monet ihmiset pyrkivät portaikkoon. Monet seisoivat seinustoilla ja portaikossa matkalla ylöspäin. Ihmisten kiipeäminen portaikossa vaikeutui koko ajan kallistuman kasvaessa. Jotkut seisoivat paikoillaan pidellen vain kiinni, kun toiset puolestaan, saatuaan otteen kaiteesta, yrittivät vetää itseään ylöspäin. Monet olivat puolipukeissaan ja monet olivat humalassa. Eräs todistaja näki aviomiehensä menettävän otteensa kaiteesta ja putoavan alas portaikkoon, missä eräs toinen, varsin painava, naismatkustaja liukui alas hänen päälleen. Useat matkustajat onnistuivat pakenemaan kiskomalla itseään ylöspäin kaiteita pitkin. Useimmilla porrastasanteilla makasi ja istui ihmisiä. Todistajat näkivät muiden ihmisten olevan avun tarpeessa, mutta he eivät juurikaan voineet auttaa muita, kun pystyivät hädin tuskin auttamaan itseään.

Eräs todistaja kertoi, että hän tunsikin olevansa ansassa, koska hänen edessään ja takanaan oli monia ihmisiä, joista osa ei liikkunut lainkaan. Eräs toinen todistaja näki ylös mennessään monia paniikin vallassa olevia ihmisiä. Osa istui vain nurkissa kykenemättä tekemään mitään. Kannella 4 tämä todistaja näki muutamiin miehistön jäsenten yrittävän opastaa ihmisiä. Eräs toinen todistaja sanoi, että kiivetessään hän ohitti monia huutavia ja itkeviä ihmisiä. Monet olivat paniikissa. Kiipeäminen oli vaikeaa sellaisissa paikoissa, missä matot olivat irronneet ja liukuivat pois. Monet ihmiset riippuivat kaiteissa, jotka myös murtuivat. Sen vuoksi monet ihmiset liukuivat alas ja monet joutuivat paniikin valtaan.

Useimmat ihmiset, jotka pyrkivät pääsemään ylös kannelle 7, liukuivat ylöspäin, mutta melko useat seisoivat paikoillaan. Eräs todistaja kertoi, että hän joutui odottamaan kansien 4 ja 5 välillä noin viisi minuuttia tungoksen takia. Eräs naisääni huusi ”Ulos, ulos”. Odottaessaan hän kuuli kuulutuksen ”Häire, häire, laeval on häire” kovaäänisistä. Laivan kallistuma kasvoi nykäyksittäin ja kannella 6 oli paljon ihmisiä ja siellä vallitsi täysi kaaos. Peli automaattii liukui alaspäin aulaan.

Myöhemmin eräs todistaja näki jonkun aluksen päällystöön kuuluvan, jolla oli valkoinen paita ja olkapoletit, joissa oli arvomerkinä raitoja ja kolmio. Hänellä oli VHF-käsi puhelin. Kansien 6 ja 7 välillä porrastasanteella makasi ja seiso monia ihmisiä. Ne, jotka kiipesivät saattoivat myös nähdä useita ihmisiä makamassa käytävillä joka puolella.

Melko useilla porraskäytävän tungoksessa olijoilla ei ollut voimia jatkaa. Siinä vaiheessa kun osa pääsi kannelle 7, aluksen kallistuma oli noin 35–40 astetta. Valot paloivat yhä. Kannella oli runsaasti pelastusliivejä ja eräs miehistön jäsen yritti johtaa ihmisiä ulos. Ihmiset muodostivat ketjun auttaen toinen toisiaan ulos kannen vasemmalle sivulle. Eräs todistaja sanoi, että ketju koostui lähinnä miehistön jäsenistä. Miehistön jäsenet kehoittivat matkustajia myös jatkamaan matkaa, etteivät he tukkisi avoimia ovia. Muutamat todistajat näkivät kannella erään miehistön jäsenen, jolla oli VHF-käsi puhelin ja univormu. Toiset todistajat taas kertoivat, että he eivät havainneet miehistön taholta minkäänlaista järjestäytynyttä toimintaa.

Eräs todistaja, joka tuli aikaisin ylös kannen 7 pääaulaan, näki yhden tai kaksi miehistön jäsentä, joilla oli radiopuhelimet. Jakaessaan pelastusliivejä ulkona hän kuuli kellon soivan. Eräs toinen todistaja, joka myös saapui varsin aikaisessa vaiheessa, kertoi, että siellä oli neljä tai viisi henkeä, joiden hän arveli olevan miehistön jäseniä. He pidätelivät matkustajia. Tämä, venäjää puhuva todistaja ei ymmärtänyt heidän kieltään eikä siksi pystynyt sanomaan, antoivatko he ohjeita matkustajille. Eräs todistaja kertoi, että pääportaikossa, vasemmalla puolella muuan miehistön jäsen oli köyttänyt itsensä kiinni jotenkin ja hän auttoi ihmisiä portaikosta avoimelle kannelle vetämällä heitä ylöspäin.

Ylhäällä, kannella 7, ihmisten täytyi pitää kiinni kaiteista ja kiskoa itsensä ulos ovesta. Eräs todistaja näki ihmisten liukuvan alaspäin aulaan matolla päällystettyä kantta pitkin. Hän näki erään naisen iskeytyvän rajusti lattiaan ja menettävän tajuntansa. Todistaja onnistui säilyttämään

otteensa kaiteesta, vaikka monet ihmiset tunkivat eteenpäin. Joissakin paikoissa kaide irtosi, vaikeuttaen kiipeämistä ylös kannelle 7. Ihmiset tulivat ulos lasiovesta ja todistaja joutui odottamaan vuoroaan. Oli mahdotonta päästä ulos pitämättä kiinni ovesta tai jostakin muusta.

Eräs matkustaja kannelta 1, joka tuli aikaisin kannelle 7, sanoi, että näytti siltä kuin avoimet ovet olisivat auenneet suoraan ylöspäin. Tullessaan ulos, hän näki 5–6 ihmistä ulkona kannella. Eräs toinen todistaja tunkeutui väkisin ylöspäin ja ulos ovesta työntäen samalla jonkun toisen ulos. Eräs todistaja kertoi, että ulospääsyn mahdollistamiseksi, joidenkin täytyi vetää ja toisten työntää takaa. Tämä todistaja sanoi myös, että ne ihmiset, jotka selviytyivät kannelle 7 näyttivät toimivan järjestelmällisemmin kuin muut. Saapuessaan kannelle 7 eräs todistaja näki, että aluksen toinen parras oli jo vedenpinnan tasalla.

Eräs mies heittäytyi ovea kohti saadakseen otteen keskikiparista, mutta hän epäonnistui ja liukui alas. Joku heitti hänelle pelastusliivit, mutta hän onnistui ponnistelemaan takaisin ylös saadakseen otteen pilarista. Tällä kertaa hän onnistui pitämään kiinni ja työntämään viisi muuta ihmistä ulos. Tässä vaiheessa ulkokannella oli jo monia ihmisiä. Eräs toinen kertoi, että hän onnistui saamaan otteen kaiteesta ja pääsemään kannelle 7. Tämä todistaja sanoi myös, että miehistö vaikeasti hämmennyneeltä eikä näyttänyt tietävän, mitä tehdä.

Muutamat todistajat kertoivat kuulleensa hälytyssignaaleja, kuten kellojen soimista ja kaiutinjärjestelmän kautta viestejä kuten Mr Skylight to number one and two ja ”Häire, häire laeval on häire”. Osa ei kyennyt erottamaan, mitä viestejä he kuulivat. Toiset sanoivat, etteivät he mitenkään voineet kuulla hälytyksiä huutamisen takia. Yksi todistaja kertoi, että hän kuuli veden kohinaa portaikon alapuolelta ja että portaikossa oli vettä.

Peräportaikko

Peräportaikko sijaitsi aluksen keskilinjän vasemmalla puolella. Sen muodostivat kolmet yhdensuuntaiset portaavat, jois-

sa oli porrastasanne kaikkien kansien välillä (kuva 6.6). Portaikko johti kannelta 4 kannelle 7, jossa vasemmalla puolella olevat lasiset pariovet johtivat avoimelle kannelle.

Tämän portaikon kaiteet olivat samanlaiset kuin pääportaikossa.

Tämä portaikko yhdisti yleiset tilat, kuten kokoustilat kannella 4, aulat, Pub Admiralin ja Café Neptunuksen kannella 5, sekä Ravintola Poseidonin ja kasinon kannella 6. Kannelle 4 oli yhteys kaikilta kolmelta keskilaivan hyttiosaston pitkitäiseltä käytävältä. Niiden ovet johtivat tähän portaikkoon.

Kertomukset peräportaikosta

Peräportaikossa oli myös paljon ihmisiä, jotka tulivat suurimmaksi osaksi Pub Admiralista, auloista, kasinosta ja Café Neptunuksesta eli kansilta 5 ja 6.

Eräällä aikaisin liikkeelle lähteneellä todistajalla ei ollut vaikeuksia kiivetä kannelle 7. Hän katsoi käytäviin ohittaessaan ne ja hän kertoi, että ne olivat täysin tyhjät ihmisistä.

Ihmiset kiipesivät ylöspäin pitäen vuorotellen kummallakin kädellä kiinni kaiteesta. Jos toinen käsi olisi irronnut, seurauksena olisi ollut putoaminen. Useat ihmiset putosivat alas iskeytyen alempiin porrastasanteisiin. Vain vahvimmat jaksoivat ponnistella ylemmäs.

Muuan todistaja kertoi nähneensä erään miehistön jäsenen yrittävän saada aikaan ihmisketjua, joka olisi auttanut aluksen alemmissä osissa olevia ihmisiä ylös. Ihmiset huusivat toisilleen kehoittaen toisiaan juoksemaan ylös kannelle 7 ja menemään ulos.

Perän ulkotilan portaikko

Aluksen ylärakenteiden takana oli ulkona pienet portaavat, joissa oli kaksi kaidetta, yksi kummallakin puolella. Ne johtivat kannelta 4 kannelle 8 ja niihin pääsi ainoastaan sisältä, yleisten tilojen kautta kansilta 4, 5 ja 6 sekä miehistötilojen kautta kansilta 7 ja 8.

Kertomukset perän ulkotilan portaikosta

Kaksi pelastunutta, jotka onnistuivat pit-

kän ajan jälkeen pääsemään peräkannelle, kertoivat kovasta tuulesta ja aallokosta. Toinen näistä todistajista kertoi, että heidän ponnistellessaan kohti perän vasemmanpuoleista sivuovea, valot sammuivat, ensin hetkeksi ja sitten lopullisesti, kun he pääsivät ulos kannelle. Ulos kannelle päästyään hän heittäytyi kaiteen kiinnitettyjen pöytien luo. Näistä pöydistä tukea ottaen hän sai otteen vasemmanpuoleisen portaikon rautaisesta kaiteesta. Hän ei kallistuman takia voinut kiivetä portaita pitkin, mutta hän yritti kiivetä pitkin kaidetta. Aallot kottivat häntä ja siirsivät häntä ylöspäin metri metriltä. Tällä tavoin hän lopulta pääsi kannelle 6, jossa hän jäi veden alle ja hänen täytyi uida kohti avointa kohtaa kansien välissä. Lopulta hän pääsi pintaan, mutta hänellä ei ollut pelastusliivejä. Jossakin vaiheessa kiipeämisenä aikana hän näki erään miehen seisovan passiivisena suljettujen, puoliksi lasisten ovien takana sisäpuolella. Luultavasti mies ei kyennyt avaamaan ovia, koska ne olivat jo osittain veden alla.

Toinen tässä portaikossa ollut todistaja etsi pelastusliivejä ulkona kannella, mutta niitä ei löytynyt. Tämä todistaja onnistui kiipeämään peräkannelta, kannen 5 vasemmalta puolelta suoraan aluksen rungon päälle, kun kallistuma oli noin 90 astetta.

6.3.10

Kertomukset ulkokannelta, kansi 7

Ensimmäisinä ulos tulleet matkustajat eivät joutuneet kokemaan minkäänlaista tungosta portaikossa tai ulkona. Eräs ensimmäisistä kannelle 7 tulleista matkustajista, kertoi, että hän näki yhden tai kahden miehistön jäsenen tulevan kannen 7 aulaan samaan aikaan. Kallistuma oli, todistajan arvion mukaan, tässä vaiheessa noin 30 astetta. Erään toisen matkustajan avustamana hänen onnistui avata ulos johtavat ovet. Samanaikaisesti hän huomasi, että lisää ihmisiä oli tulossa ylös portaita hänen jäljessään. Tämä todistaja tuli ulos ensimmäisenä tai toisena. Hän avasi välittömästi lähellä olevan

pelastusliivilaation. Hän näki, että ulos tuli lisää ihmisiä. Hän jakoi pelastusliivejä sekä eteen että taaksepäin. Hän ei pysynyt kaikkien tulevien ihmisten vauhdissa, joten hän huusi muille ja sai apua.

Eräs toinen todistaja liikkui ylöspäin portaikossa havaitsematta minkäänlaista tungosta, mutta hänen mielestään ulospääsy oli vaikeaa kasvavan kallistuman takia. Hän auttoi erästä päällystön jäsentä pääsemään ulos ovesta, jonka jälkeen, kannelle päästyään, tämä alkoi heitellä pelastusliivejä alas aulaan ja portaikkoon. Ulkona kannella valot paloivat ja oli kuutamota. Komentosillan alapuolella oli pieni joukko ihmisiä. He olivat aivan rauhallisia. Ulkona oli 8–10 ihmistä, kun eräs todistaja totesi kellonsa näyttävän aikaa klo 01.05. Ihmiset alkoivat pukea pelastusliivejä päälleen ja pelastusliivejä annettiin eteenpäin kädestä käteen. Lisää ihmisiä tuli ulos koko ajan. Useat ihmiset heittivät pelastusliivejä alas, sisälle alukseen toisille, jotka yhä kiipesivät ylöspäin portaikossa ja avoimessa aulaassa.

Eräs todistaja kertoi, että hänen tullessaan ulos, siellä oli noin 20 ihmistä ja lisäksi ”juopuneiden nuorten ryhmiä”. Jotkut matkustajat sanoivat, että siellä vallitsi paniikki, kun taas toiset sanoivat, että paniikkia ei ollut. Kannella useat ihmiset kuuluivat ”Häire” kuulutuksen kovaäänisistä. Eräs todistaja näki noin kymmenen ihmistä makaamassa laipion vieressä. He näyttivät apaattisilta. Hän heitti heille pelastusliivejä. Hän ei nähnyt heidän reagoivan tai pukevan pelastusliivejä päälleen. Useimmat ulkona kannella olevat matkustajat olivat alusvaatteisillaan, pelastusliivit päällä. Roiskeet olivat suuria. Alas pääaulaan tuli paljon vettä. Ulkona oli paljon toimintaa, useimpien ihmisten yrittäessä tehdä jotakin. Aluskeinui ja nytkähteli.

Yhä enemmän ja enemmän ihmisiä ilmestyi kannelle 7. Suuri ihmisjoukko ulkona, aivan avointen ovien vieressä, kasvoi. Ihmiset auttoivat toinen toisiaan ulos. Eräiden täytyi kehoittaa muita siirtymään kauemmaksi ovelta tehdäkseen tilaa yhä sisällä portaikossa oleville. Eräs naismatkustaja näki kolme miehistöön kuuluvaa miestä. Hänestä vaikutti siltä,

että he käyttäytyivät kuten matkustajain, vaikka auttoivatkin toisia ulos. Nainen yritti myös saada apua erältä miehistön jäseneltä pelastusveneiden laske-
miseksi, mutta totesi miehen olevan vielä passiivisempi kuin useimmat matkustajista.

Useat todistajat kertoivat yrittäneensä avata pelastuslauttoja sisältäviä koteloloita. Eräs irroitti kumisen hihnan kotelon ympäriltä ja, avatakseen kannen, hän veti kahvasta, mutta se hajosi palasiksi. Hän havaitsi, että koteloiden avaaminen oli mahdotonta.

Eräessä vaiheessa muodostettiin ihmisketju, jonka avulla ihmiset yrittivät vetää toinen toisiaan ulos. Eräs miehistön jäsen, jolla oli valkoinen paita ja solmio, oli mukana ketjussa. Eräessä toisessa vaiheessa muutamat ihmiset makasivat kannella vetäen muita ulos.

Useat todistajat kertoivat, että kannella monet ihmiset joutuivat paniikin valtaan ja ”jokainen piti vain huolen itsestään”. Kuului huutoa ja itkua ja vallitsi täysi paniikki. Ihmiset talloivat toisiaan. Jotkut olivat loukkaantuneet ja makasivat kannella ja huusivat saadakseen pelastusliivit. Eräs nainen oli kontallaan huutaen ja anoen pelastusliivejä. Joku heitti yhden häntä kohden, mutta ei ole varmaa saiko tämä puettua ne päälleen.

Useat ilmeisen apaattiset matkustajat istuivat kannella jalat ylöspäin, selkä vasten laipiota. Kaksi miestä pelastusvenien luona veti ja repi epätoivoisesti köysistä sillä välin, kun toiset tulivat ulos portaikosta. Yksi heistä kompastui kynnyksellä, mutta onnistui saamaan otteen kaiteesta. Monet miehistön jäsenet vetivät ja kiskoivat lisää ihmisiä ulos. Kannella ihmiset hajaantuivat, osan lähtiessä kohti keulaa, toisten taas kohti keskilavaa ja perää.

Eräs todistaja, joka yritti päästä semmanpuoleiselle ovelle, liukui aulan poikki ja ulos avonaisesta ovesta oikealle puolelle. Hän näki, että ulkona makasi pari vanhempaa ihmistä, jotka vaikuttivat kuolleilta. Hän avasi pelastusliivilaation. Hän ryhtyi jakamaan pelastusliivejä muutamille lähellä olleille ihmisille. Pian hän joutui pitämään tiukasti kiinni

kaiteesta, jottei olisi liukunut veteen. Sen pinta oli nyt jo hyvin lähellä häntä. Hän oli aivan pelastusveneeseen numero 5 alla, kun hän näki, miten aalto huuhtoi irti pelastusveneeseen numero 7. Samanaikaisesti irtosi myös kaksi pelastusliivilaatikkoa, jotka putosivat mereen. Hän ja naispuolinen baarinhoitaja seisoivat yhdessä pitäen kiinni kaiteesta ja aallot huuhtoivat heidän ylitseen useita kertoja niin, että he olivat toisinaan kokonaan veden alla. Äkkiä pelastusvene numero 5 irtosi. Baarinhoitaja katosi seuraavan aallon mukana. Sitä seurannut aalto huuhtoi todistajan mereen.

Avoimella kannella, aluksen vasemmalla sivulla oli paljon toimintaa. Useat ihmiset jakoivat pelastusliivejä laatikoista, toiset heittelivät niitä portaikkoon tai ojensivat niitä eteenpäin muille kannella oleville matkustajille. Kaksi matkustajaa yritti irroittaa pelastusvenettä ja toiset alkoivat kiivetä kohti pelastuslauttakoteloloita. Kaksi miestä yritti irroittaa näitä koteloloita. Muut yrittivät avata niitä käsin. Yksi kotelo irtosi ja putosi mereen. Kaiken tämän tapahtuessa valot sammuiivat useita kertoja. Joka kerta valojen sammussa kuului huutoa. Matkustajat, jotka yrittivät irroittaa pelastusveneitä, löysivät panelin, jossa oli eri värisiä nappuloita. He yrittivät painaa kaikkia nappuloita, mutta mitään ei tapahtunut. He eivät löytäneet minkäänlaisia ohjeita. Siellä oli myös käsikäyttöinen vinssi, mutta kolme matkustajaa eivät yhdessä saaneet sitä liikkumaan. He yrittivät yhä avata pelastuslauttakoteloloita. He onnistuivat aukaisemaan yhden auki ja lautta täytyi ilmalla.

Suunnilleen samaan aikaan avoimilla kansilla oli noin sata ihmistä. Jotkut ojensivat pelastusliivejä kädestä käteen. Ihmiset yrittivät pukea niitä päälleen parhaansa mukaan.

Ulkona kannella eräs miehistön jäsen puhui rauhallisesti muille ja yhdessä muiden miehistön jäsenten kanssa hän yritti tuloksetta irroittaa pelastusvenettä. Hän sanoi, että kiinnikkeet olivat liian ruostuneet ja, että tämän pelastusveneeseen irrottaminen oli mahdotonta. Muuan todistaja kertoi nähneensä erään miehen

seisovan rauhallisena ja vakuuttavana yrittäen rauhoittaa peloissaan olevia. Hän järjesti ihmisketjun, avoimessa laatikossa olleiden pelastusliivien jakamiseksi. Hän varmisti, että kaikki saivat pelastusliivit ja hän myös neuvoi ja auttoi matkustajia niiden pukemisessa. Eräs nainen lainasi veitsensä matkustajalle, joka yritti avata pelastuslauttakotelo, mutta avaaminen ei onnistunut.

Useat miehistön jäsenet ovat kertoneet siitä, miten toiset miehistön jäsenet työskentelivät laskeakseen pelastuslautat. Kun lautat olivat täyttyneet, tuuli kuitenkin puhalsi ne kannelta mereen. Toiset miehistön jäsenet kiinnittivät lautat köysillä kaiteisiin. Eräs matkustaja onnistui irrottamaan pari pelastuslauttakotelo. Ne putosivat mereen ja lautat alkoivat täyttyä.

Useiden todistajien mukaan pari merimiestä, turvamies, eräs Tukholman terminaalin esimies, muutama myymälänhoitaja sekä pursimies olivat kannel-la. Pursimiehen havaittiin toimineen sankarillisesti hänen auttaessaan matkustajia ja irroittaessaan lauttoja. Erään myymälänhoitajan kerrottiin huolehtineen eräiden pelastustoimien johtamisesta. Miehistön jäsenet jakoivat pelastusliivejä ja iroittivat pelastuslauttoja sekä keskilavassa, että perässä.

Vaihtomiehistön päällikkö nähtiin myös keulakannella, aivan komentosillan alapuolella. Hän jakoi pelastusliivejä ja antoi käskyjä muille miehistön jäsenille ja matkustajille. Perämiesharjoittelija ja vahtimatuusi olivat myös siellä alkuvaiheessa. Muut miehistön jäsenet todistivat heidän tehneen suurenmoista työtä auttaessaan muita. Eräät miehistön jäsenet ovat kertoneet, että miehistöllä ei ollut merkittävää roolia evakuoinnissa. Useat matkustajat ovat kertoneet samoin.

Kun alus oli kallistunut noin 30 astetta, ulkona kannella kuultiin hälytys ”Häire, häire, laeval on häire”. Tässä vaiheessa aluksen koneet kävivät yhä. Valonheittimet ja tavalliset valot paloivat. Eräät todistajat sanoivat, etteivät he kyenneet kuulemaan minkäänlaista koneiden ääntä huutamisen takia.

Sisältä portaikosta ihmiset kuulivat

huutoa ja itkua. Sieltä pyydettiin huutaen lisää pelastusliivejä. Voimakas tuuli puhalsi monet pelastusliivit mereen, mutta niitä lojui myös runsaasti kannel-la. Eräs todistaja sanoi, että useimmat ihmiset olivat rauhallisia ja jonottivat liivejä, mutta useimmat kertoivat, että siellä vallitsi paniikki ja kaaos. Jotkut ihmiset vakuuttelivat toisilleen, että laiva ei voinut upota ja tämä rauhoitti hieman muutamia matkustajia. Myöhemmin kannel-la oli pelastusliivit päällä noin 250 ihmistä, joista useimmat eivät olleet puकेutuneet. Osa oli alusvaatteisillaan ja jotkut alastomina. Eräs todistaja kertoi, että monet ihmiset tulivat ulos ensimmäisten 5–10 minuutin aikana. Sen jälkeen se oli mahdotonta kasvavan kallistuman takia. Eräs viimeisistä, jonka nähtiin yrittävän tulla ulos oli nainen, joka makasi portaikossa pitäen kiinni kynnyksestä. Hän ei jaksanut vetää itseään ulos. Hieman myöhemmin hän menetti otteensa ja liukui takaisin.

Jonkin aikaa myöhemmin vaihtomiehistön päällikkö nähtiin lähellä peräportaikkoon johtavaa ovea. Hän tuli keulasta päin huudellen määräyksiä ja auttaen ihmisiä. Hän käski turvamiehen auttaa kahta naista pelastuslautan irrottamisessa. Turvamies ei kuitenkaan nähnyt, oliko päälliköllä pelastusliivit.

Muutamat ihmiset alkoivat kiivetä ylös kannelle 8. He muodostivat ihmisketjun auttaakseen lisää ihmisiä ylös. Tällä kannella oli noin kymmenen henkilöä ja he yrittivät löytää pelastusliivejä. Pienten vaikeuksien jälkeen jotkut heistä onnistuivat avaamaan laatikon ja he alkoivat jakaa pelastusliivejä. Eräiden todistajien mukaan laatikkojen avaaminen oli mahdotonta kallistuman takia. Kannelle 8 tuli lisää ihmisiä. Monet ihmiset tappelivat liiveistä. Jotkut yrittivät repiä pelastusliivejä toisilta, vaikka kannel-la lojui runsaasti liivejä. Muuan todistaja kertoi, että toiset kehoittivat tappelijoita rauhoittumaan.

Kallistuman kasvaessa kova, muovinen kannen päällyste alkoi hajota palasiksi. Myöhemmin tämä lattiapäällyste irtosi estäen ihmisiä liikkumasta. Joissakin paikoissa se liukui ja vieräi pois. Tämä

päällyste myös kasautui avoimia peräovia vasten ja myöhemmin se putosi mereen vedessä olevien ihmisten päälle. Yhä enemmän ihmisiä tarrautui kaiteeseen ja veti itsensä ylös, pelätessään jäävänsä alas loukkuun aluksen kallistuman kasvaessa. Jotkut matkustajat auttoivat muita nostamalla saamaan otteen kaiteesta. Toiset taas yrittivät hypätä ylös, mutta kaiteet olivat monien ulottumattomissa. Erään todistajan mukaan aluksella oli 35–40 asteen kallistuma noin kymmenen minuutin ajan. Muut todistajat kertoivat, että alus kallistui äkkiä 45 asteen kulmaan. Suunnilleen silloin koneet pysähtyivät. Toiset todistajat ovat kertoneet, että tapahtui kaksi erillistä kallistumista, ensimmäinen noin 20 asteen ja toinen 45 asteen kulmaan.

Alus oli eräiden todistajien mukaan 45 astetta kallistuneena noin viisi minuuttia. Sinä aikana valot vilkkuivat muutama kertaan. Tämän jälkeen alus jatkoi kallistumistaan 80 asteeseen, ja alkoi sitten upota perä edellä. Tässä vaiheessa sisältä kuului muutamia hyvin voimakkaita rysähdyksiä ja sihisevä ääni, joka syntyi ilman paetessa ulos aluksesta.

Aluksen oikealla sivulla eräs todistaja näki, miten ihmiset tarrautuivat kaiteeseen ja huuhtoutuivat pois, kun kaide jäi veden alle. Hän kertoi myös nähneensä veden syöksyvän sisään alukseen.

Yhä enemmän ja enemmän ihmisiä kiipesi ylös ja ulos aluksen vasemmalle puolelle. Noin 250 ihmisestä suunnilleen 100 istui rungon päällä ja piti kiinni partaasta. Toiset, jotka eivät päässeet partaalle, seisoivat laipion päällä. Jotkut hypäsivät mereen ja valtaiset aallot veivät monet väkisin mennessään. Jotkut todistajat pitelivät kiinni, odottaen sopivaa hetkeä ja kyllin suurta aaltoa, joka veisi heidät turvallisesti aluksen ylärakenteen yli. He pelkäsivät jäävänsä kiinni tai loukkaavansa itsensä kaiteisiin, vajereihin, pelastusveneisiin tai taaveteihin. Jotkut miehistön jäsenet ja matkustajat laskivat yhdessä tikkaat, jotka kuitenkin juuttuivat törmäyslistaan. Eräs matkustaja, jonka nähtiin menevän yhä taaveteissa riippuvaan pelastusveneeseen, makasi matlana sisällä eikä tehnyt mitään veneen

laskemiseksi. Erään toisen matkustajan nähtiin menettävän otteensa ja liukuvan suoraan porrasaulan läpi veteen oikealle puolelle.

Muutamat ihmiset liukuivat aluksen runkoa pitkin. Osa huuhtoutui veteen, mutta osa pysähtyi törmäyslistaan tai sai otteen köysitikkaista.

Useat matkustajat kertoivat, että kun ESTONIA oli kallistunut 80 astetta, kaksi miehistön jäsentä ilmestyi savupiipun lähellä olevasta käytävästä huutaen, että autokannella on vettä. (Kyseessä olivat luultavasti järjestelmämestari ja moottorimies, jotka pakenivat konehuoneesta.) Kun alus kallistui, valot sammuivat, mutta pian hätävalaistus syttyi 4–5 minuutin ajaksi. Sen jälkeen oli täysin pimeää. Muutamat todistajat kertoivat myös kuulleensa viestejä kovaäänisistä, kun kallistuma saavutti 90 astetta. Kaksi viroa puhua todistajaa kuuli viestin ”laiva uppoaa”, viron kielellä. Eräs kertoi kuulleensa miehistön jäsenten kehoittavan matkustajia, viron kielellä, jättämään uppoava laiva. Kun savupiippu osui veteen, todistajat saattoivat kuulla komentosillan ikkunoiden särkyvän. He kuuliivat myös pitkän sumusireenin äänen. He näkivät, miten hätäraketti laukaistiin. Kallistumisen tässä kulmassa dieselöjyä alkoi valua kaikkialle laivaan tehden pinnat hyvin liukkaiksi.

Rungolla istui, ryömi, käveli ja seiso nyt paljon ihmisiä. Eräs matkustaja istui ikkunan päällä pitäen kiinni ritilästä. Eräs toinen astui ikkunalle, joka särkyi. Hän loukkasi jalkansa. Kuutamo ja aluksen valkoinen runko valaisivat tarpeeksi niin, että saattoi nähdä, mitä oli tapahtumassa. Eräs todistaja on kertonut, että aluksen runko pullisteli ja se sai hänet pelkäämään, että alus hajoaisi kappaleiksi.

Useat todistajat riippuivat partaassa, mutta eivät pystyneet vetämään itseään ylös voidakseen kiivetä rungolle. Eräs heistä, joka seiso laipiolla, oli loukussa aivan pelastuslauttelineiden alla. Hän juoksi perään päin, missä hän näki useiden ihmisten tungeksivan pelastuslautan ympärillä. Useat ihmiset kiipesivät lautalle ja menivät suojapeitteen alle. Toiset vain pitivät kiinni lautasta ja jotkut

heittäytyivät suojapeitteen päälle. Ihmiset kiistelivät siitä, mitä pitäisi tehdä. Monet olivat sitä mieltä, että oli liian vaarallista irroittaa lautta juuri sillä hetkellä. Kun aluksen kallistuskulma vaikutti sopivalta, he alkoivat vetää lauttaa, joka liukui tuulen mukana pitkin runkoa. Pian sen jälkeen he huuhtoutuivat lauttoineen veteen.

Eräät ihmiset yrittivät turhaan avata pelastuslauttakoteloita, mutta heidän piti luopua siitä ja juosta. Noin 15 ihmistä rungolla, lähellä keulaa, hyppäsi toiselle lautalle. Se liukui jonkin matkaa ja juuttui sitten partaan viereen. Eräs todistaja huusi muille, että he nousisivat lautalta ja auttaisivat irrottamaan sen. Hetkeä myöhemmin kaikki olivat nousseet lautalta. He yrittivät nopeasti irroittaa lauttaa, mutta eivät onnistuneet. Kaikki lautalla olleet hyppäsivät veteen.

Erään miehen nähtiin kiipeävän pelastuslauttelineillä ja järjestelmällisesti avaavan säiliöitä yksi toisensa jälkeen. Yksi todistaja sanoi, että kyseessä oli perämiesharjoittelija. Lautat täyttyivät ja tuuli puhalsi monet niistä mennessään. Matkustajat saivat osan niistä kiinni ja raahasivat niitä pitkin runkoa kohti törmäyslistaa. Suurin osa pelastuslautoista oli rungon peräpäässä.

Eräs lautta, keulapuolella, liukui pitkän runkoa kohti köliä ja juuttui törmäyslistaan. Lautalla oli noin 20 henkeä. Heistä osa oli suojakankaan alla ja osa sen päällä. Hieman myöhemmin, kun aluksen savupiippu osui veteen, tämä lautta liukui takaisin reelingin yli veteen. Vesi peitti nyt osittain aluksen ylärakenteet.

Rungolla oli toinen lautta, jossa oli useita ihmisiä. Osa heistä yritti vetää sitä mereen. Lautta alkoi liukua ja iskeytyessään veteen se kääntyi ympäri ja useimmat ihmiset putosivat lautalta.

Useiden ihmisten kerrottiin seisoneen lähes vaakasuorassa olleella laipiolla selkä kantta vasten. He katselivat, miten savupiippu upposi veteen. Kun savupiippu laski vedenpinnan tasolle, kannen yli leviävä pistävä savu peitti heidät. Eräs laipiolla ollut matkustaja kertoi, että voimakkaat aallot painoivat hänet kantta vasten. Hän ei päässyt pakenemaan min-

nekään. Hän päätti antaa periksi seuraavan aallon tullessa, koska pelkäsi jäävänsä kiinni kaiteeseen. Seuraavan suuren aallon tullessa hän heittäytyi eteenpäin veteen, jonne hän oli nähnyt savupiipun katoavan.

Kaukana peräpäässä, rungon päällä oli täyttynyt pelastuslautta ylösalaisin. Sen pohjan päällä oli noin kymmenen ihmistä, sen ympärillä oli tungosta. Monet muut juoksivat sitä kohti. Useimmat hyppäsivät lautalle samaan aikaan aiheuttaen kaaosta. Eräs matkustaja kiihuhti runkoa pitkin kohti lauttaa ja heittäytyi voimalla muiden ohi lauttan päälle. Pian tämän jälkeen tämä lautta alkoi, sen päällä ja ympärillä olevine ihmisineen, liukua pitkin runkoa päättyen veteen.

Rungolla nähtiin erään miehen, jolla oli vain alushousut jalassa, juoksevan perään päin. Hän pujotti pelastusliivit pänsä yli ja heittäytyi suoraan veteen. Eräs todistaja huuhtoutui veteen nähtyään ihmisten tappelevan pelastuslautasta. Eräällä miehellä oli seurassaan vaimonsa, joka pelkäsi kovasti vettä. Mies hyppäsi ja heilutti kättään ja kehoitti huudoillaan vaimoaan seuraamaan, mutta tämä ei tehnyt niin.

Noin 50 ihmistä liikkui kohti rungon korkeinta kohtaa lähellä palleköliä, jossa vakaajan evä osoitti suoraan ylöspäin keinuen edestakaisin. Kallistuma kasvoi nyt asteittain, mutta ei nopeammin kuin ihmiset pystyivät ryömimään tai kävelemään pitkin pohjaa. Tässä vaiheessa eräs matkustaja kysyi erältä miehistön jäseniltä, oliko tämä oikea hetki jättää laiva ja hypätä mereen. He vastasivat, ettei se ollut vielä tarpeen.

Kun kallistuma oli noin 135 astetta, useat pelastusveneet irtosivat ja paiskauituivat rajusti vasten alusta ja vaurioituivat. Vaurioituneet pelastusveneet kelluivat ylösalaisin ja eräs pirstoutunut pelastusvene keinahteli edestakaisin aallokossa iskien voimakkaasti alusta vasten. Eräät matkustajat liukastuivat ja putosivat veteen, nosturien, vajajien ja pelastusvenneiden sekaan ja eräs todistaja kertoi, että se oli kauheaa nähtävää.

Useimmat jäljellä olevat ihmiset olivat nyt aluksen pohjan päällä ja monet

liukuivat veteen. Erään todistajan mukaan vaikutti siltä kuin vesi olisi tullut vastaan poimiakseen ihmisiä, pari kerrallaan, ja vetänyt heidät alas. ESTONIAN ympärillä oli useita täyttyneitä pelastuslauttoja. Perän puolella niitä oli enemmän kuin kymmenen. Osa oli ylösalaisin, osalla oli suojakangas päällä ja valot paloivat. Kaikkialla aluksen ympärillä meri oli täynnä kelluvia, tyhjiä pelastusliivejä.

Noin kymmenen ihmistä oli jäljellä rungon pohjan päällä, kun alus kääntyi lähes ylösalaisin. Useimmat heistä huuhtoutuivat mereen. Eräs viimeisistä istui pallekolin lähellä ja näki, miten perä vajosi melko nopeasti ja perän ympärillä kellui pelastuslauttoja. Laiva oli kallistunut tuulta vasten. Perän suunnasta tuleva aalto huuhtoi tämän todistajan veteen. Kello 01.30 perä oli veden alla ja keula kohosi, kertoi perämiesharjoittelija, joka katsoi kelloaan liukuessaan pois laivasta.

6.3.11 Veden varassa olleiden todistajien kertomukset

ESTONIAN upotessa monet pelastuslautat kohosivat pintaan. Aluksen ympärillä kellui lukuisia pelastusliivejä ja monia pelastuslauttoja. Useat pelastusveneet kelluivat ylösalaisin ja todistajat ovat kertoneet nähneensä kuolleita ihmisiä kulumassa kasvot alapäin. Pelastuslauttojen ympärillä ja niiden välissä kellui ja ui myös ihmisiä, joilla oli pelastusliivit päällä. Lauttojen ympäriltä kuultiin useita huutoja ja avunpyyntöjä. Joukossa oli myös lasten ääniä.

Muutamat todistajat ovat kertoneet nähneensä ESTONIAN uppoamisen. Alus painui syvyyteen ylösalaisin, perä edellä. Keula näkyi selvästi ylhäällä ilmassa, 45 asteen kulmassa. Osa komentosillasta oli näkyvässä. Korkein kohta oli keulabulbi. Alus pysyi tässä asennossa useita minutteja ja kääntyi sitten hitaasti ja upposi kuplivaan mereen. Useat ihmiset, jotka pitivät kiinni aluksesta, seurasivat sitä syvyyteen. Kaksi pelastuslautalla olutta todistajaa näki ihmisten yhä kiipeä-

vän ja tarrautuvan aluksen pohjaan tai pitävän kiinni kaiteesta. Eräs todistaja näki useiden ihmisten kiipeävän kaiteella, joka murtui. He kaikki putosivat veteen. Eräs toinen todistaja kertoi, että hän saattoi nähdä aluksen uppoamisen, mutta ihmisiä ei ollut näkyvässä. Sillä hetkellä, kun alus upposi, kuului paljon huutoa, mutta sitten tuli äkillinen hiljaisuus. Eräs todistaja kertoi, että alus näkyi kirkaassa valossa upotessaan. Hän arveli sen johtuneen kuumasta.

6.3.12 Pelastuslautoilla ja -veneissä olleiden kertomuksia

Todistajien kertomusten perusteella on ollut mahdollista tunnistaa monia niistä, jotka pelastettiin samalta pelastuslautalta tai samasta pelastusveneestä. Eräissä lausunnoissa mainitaan niiden ihmisten nimet, joiden kanssa he olivat lautalla. Toisissa kertomuksissa nimiä ei mainita. Monien todistajien, pelastuslauttojen ja pelastusveneiden tunnistaminen on kuitenkin ollut mahdollista, lausunnoissa olleiden yhtäläisyyksien perusteella. Kaikissa tapauksissa tunnistaminen ei kuitenkaan ole ollut varmaa.

On huomattava, että kaikki tässä tiivistelmässä, samoin kuin muuallakin tässä jaksossa esitetyt tiedot, ovat peräisin pelkästään todistajien kertomuksista. Lautoilla ja veneissä olleiden ihmisten lukumäärät ja pelastusoperaation yksityiskohdat saattavat siksi poiketa pelastustoimintaan osallistuneiden helikopterien ja alusten miehistöjen kertomuksista.

Kertomukset pelastuslautoilta

Pelastuslautta "A"

Eräs miesmatkustaja, jolla oli pelastusliivit, huuhtoutui rungolta mereen. Käytyään syväällä veden alla, hän pääsi pintaan ja sai käsiinsä toiset pelastusliivit. Hän löysi pelastusrenkaan ja tarrautui tiukasti siinä oleviin köysiin. Pitaessään kiinni siitä hän kuuli läheltä jonkun huutavan apua englanniksi. Hän sai otteen vedessä olevan miehen kauluksesta ja huomasi, että miehellä ei ollut pelastusliivejä. Äk-

kiä aalto pyyhkäisi heidän ylitseen ja vei miehen mennessään. Tämä todistaja ui myöhemmin pelastuslautan luo ja onnistui pääsemään lautalle. Lautta oli täynnä vettä eikä suojakangasta oltu nostettu. Lautalla ei ollut muita ihmisiä. Hän onnistui nostamaan suojakangasta ja lautan valot syttyivät. Jonkin ajan kuluttua hän löysi puvun, joka oli tehty alumiinikelmusta. Hän yritti pukea puvun päälleen, mutta se oli liian ohut ja repeytyi. Sen jälkeen siitä ei ollut hyötyä. Useiden tuntien ajan lautalle tuli jatkuvasti vettä, koska hän ei saanut suojakangasta aukoja suljetuksi. Varhaisina aamun tunteina suomalainen helikopteri pelasti hänet.

Pelastuslautta "B"

Toiselta lautalta pelastettiin kaksi miesmatkustajaa. Toinen heistä ryömi aluksen runkoa pitkin kohti lauttaa, joka liukui veteen. Todistaja piti köydestä kiinni ja liukui veteen lautan mukana. Hän päätyi toisen lautan viereen ja onnistui saamaan siitä otteen. Lautalla ollut nuori nainen piti kiinni hänen kädestään ja yritti vetää häntä lautalle, mutta heillä ei kummallakaan ollut tarpeeksi voimia ja hetkeä myöhemmin hän menetti otteensa. Hän vajosi hyvin syväälle ja päästesään jälleen pintaan, hän oli aivan pyörällä päästään. Hän kellui hyvin lähellä aluksen keulaa, kun hän näki toisen lautan ajelehtivan itseään kohti. Hän onnistui kiipeämään tälle tyhjälle lautalle.

Toinen samalta lautalta pelastettu henkilö oli vedessä noin tunnin, uiden ja kelluen aurinkokannelta irronneen, kovan, muovisen kansipinnoitteen varassa. Monta lauttaa, joilla oli ihmisiä, ohitti hänet, mutta kukaan ei saanut heitettyä köyttä hänen suuntaansa. Hänellä oli neljä pelastusliivit ja toisinaan hän törmäsi lauttoihin. Hän ui kohti ajelehtivaa lauttaa huutaen apua. Hän näki miehen, joka ei ensin pystynyt havaitsemaan häntä pimeässä. Lautalla ollut mies kertoi, että hän kuuli avunhuudot. Hetkeä myöhemmin hän onnistui saamaan vedessä uivan miehen lautalle.

He istuivat aluksi suojakangasta päällä, mutta hieman myöhemmin he onnis-

tuivat ryömimään lautan sisään. He onnistuivat myös nostamaan suojakankaan ja sulkemaan aukot. Lautalla oli lamppu. He kauhoivat yhteistoimin veden ulos muovisella äyskärillä ja hieman myöhemmin he löysivät muovipussin, jossa oli toinen äyskäri ja taskulamppu. He eivät kuitenkaan saaneet pussia avatuksi, koska heidän kätensä olivat kohmeessa. Toinen heistä yritti turhaan avata sitä suullaan, mutta hänen täytyi luovuttaa menetettyään muutamia hampaita. Helikopteri pelasti nämä kaksi miestä noin klo 07.00.

Pelastuslautta "C"

Eräs naismatkustaja putosi, iski päänsä johonkin, ja vajosi syvälle veteen. Hän uskoi kuolevansa, joten hän veti vettä keuhkoihinsa. Hän kohosi lopulta pintaan ja saattoi nähdä ESTONIAN ja ihmiset, jotka tarrautuivat kiinni siihen. Hän keräsi ympäriltään useita pelastusliivejä ja kellui niiden varassa kohti lauttaa. Hänellä oli vaikeuksia päästä lautalle. Eräs lautalla ollut nuori mies kurkotti häntä kohti auttaakseen häntä. Se vei aikaa, koska nainen oli köyttänyt itsensä kiinni köysiin, mutta virolainen nuori mies piti kiinni hänestä ja veti lopulta hänet ylös. Lautalla oli kuusi ihmistä. Heistä osa oli pukeutunut haalareihin, joissa luki "Estline". Yhdessä he onnistuivat irrottamaan suojapeitteen ja he saivat lautalle valot. He kuuluivat huutoa vedestä, mutta eivät pystyneet näkemään ketään.

Jonkin ajan kuluttua he ampuivat hätäraketteja. Myöhemmin he löysivät pussillisen muovisia vaatteita, jotka he jakoivat niille, jotka olivat lähes alastomia. Ruotsalainen helikopteri pelasti kuusi ihmistä tältä lautalta.

Pelastuslautta "D"

Eräs matkustaja paiskautui mereen aluksen perästä, jossa vesi haisi voimakkaasti dieselöljyltä. Hän ui ylösalaisin olevalle lautalle ja eräs mies auttoi hänet ylös. Lautalle päästyään hän liukui kohti lauttan keskustaa, jossa oli paljon vettä. Hän oli näännyksissä ja kesti hetken ennenkuin hänen hengityksensä tasaantui. Lau-

talla oli kuusi ihmistä. Lautta kääntyi ympäri voimakkaassa merenkäynnissä ja kaikki lautalla olleet putosivat veteen. Todistaja menetti kosketuksen lauttaan, mutta hän piti kiinni köydestä täysin näännyksissä. Hän onnistui pääsemään jälleen lautalle, jolla oli yhä kuusi ihmistä. Yksi heistä oli kuollut ja hänellä oli vakavia vammoja päässä. Suomalainen helikopteri pelasti viisi ihmistä tältä lautalta noin klo 07.00

Pelastuslautta "E"

Eräällä toisella lautalla oli kaksi naispuolista miehistön jäsentä (messityttö ja hyttiemäntä) ja yksi miesmatkustaja, kaikki virolaisia. Hyttiemäntä oli lautan sisällä sen liukuessa veteen. Vedessä hän onnistui saamaan otteen miehestä ja vetämään tämän lautalle. Aalto oli huuhtonut miehen mereen aluksen kannelta. Aalto oli huuhtonut myös messitytön veteen. Hän tuli pintaan lautan lähellä. Lautalla olleet auttoivat hänet lautalle ja helikopteri pelasti heidät kaikki noin klo 08.20.

Pelastuslautta "F"

Valtava aalto huuhtoi erään matkustajan yli laidan. Oltuaan vedessä hetken aikaa, hän onnistui kipeämään pelastuslautalle, joka oli ylösalaisin. Hän oli yksin ja liukui takaisin veteen, koska tajusi, ettei hän selviäisi hengissä ulkona. Hän pyrki suojautumaan kylmältä tuulelta ja onnistui pääsemään lautan alle, suojakankaan sisään. Lautta kääntyi ympäri voimakkaassa merenkäynnissä ja hän huomasi äkkiä olevansa oikeinpäin olevalla lautalla. Lautta oli aivan täynnä vettä, joka huuhtoi häntä jatkuvasti. Hän ei voinut käydä makuulle, eikä istua, ainoastaan seistä pystyssä. Lautta kääntyi äkkiä ympäri ja hän päätyi taas sen alle. Lautta kääntyi ympäri tällä tavoin useita kertoja yön aikana. Eräs helikopteri yritti kahdesti pelastaa häntä aamuyön aikana, mutta joutui luopumaan yrityksistä. Suomen merivartioston alus pelasti hänet noin klo 06.00.

Pelastuslautta "G"

Eräällä toisella lautalla oli yksi miesmatkustaja ja kaksi tanssijaa, mies ja nainen,

kaikki virolaisia. Naisstanssijan pelasti vedestä toinen tanssija. Ruotsalainen helikopteri vei naisen pois noin klo 03.30. Myöhemmin suomalainen helikopteri pelasti miehet ja vei heidät SILJA SYMPHONYlle.

Pelastuslautta "H"

Eräs virolainen matkustaja liukui aluksen runkoa pitkin veteen ja ja onnistui pääsemään lautalle. Suojakangasta ei voinut nostaa ja aallot huuhtoivat hänen ylitseen useita kertoja. Helikopteri pelasti hänet noin klo 04.00.

Pelastuslautta "I"

Eräällä lautalla oli paljon ihmisiä. Heistä 14 on tunnustettu heidän kertomustensa perusteella. Tunnistetut matkustajat olivat yksi norjalainen mies, kaksi virolaista miestä, yksi latvialainen mies ja kuusi ruotsalaista (viisi miestä ja yksi nainen). Miehistön jäsenet olivat miespuolinen virolainen myymäläapulainen, venäläinen korjausmies, kokki ja moottorimies. Moottorimieheltä oli käsi poikki ja hänellä oli vammoja päässä.

Yksi ruotsalaisista matkustajista hypäsi ESTONIALta veteen ja ui tavoittaakseen lähellä olleen lautan. Kun muut olivat vetäneet hänet ylös, hän oli aivan näännyksissä. Tässä vaiheessa suojakangasta ei ollut vielä nostettu. Korjausmies, joka oli liukunut veteen, jäi kahden lautan väliin ja kiipesi toiselle niistä. Siellä oli vain kolme ihmistä. Hieman myöhemmin toiset vetivät itsensä lautalle. Eräät aukkojen vieressä olleet ihmiset vetivät sisään useita veden varassa olleita.

Viisi ihmistä ryntäsi lautalle, joka oli ylösalaisin ESTONIAN rungolla peräpäässä. Noin 50 ihmistä hypäsi lautalle ja tarrautui siihen. Kun lautta liukui kaitteen yli veteen, useimmat ihmiset putosivat lautalta. Naistodistaja, ruotsalainen matkustaja, liukui alas lautan mukana pitäen kiinni köysistä. Hän painui veden alle ja hänen jalkansa takertui köyteen. Hän kamppaili veden alla, mutta onnistui lopulta katkaisemaan köyden veitsellä ja pääsi pintaan, missä hän tarttui kiinni ympäri kääntyneeseen lauttaan. Hänen lähellään lautasta piteli kiinni myös

ruotsalainen mies, yksi niistä, jotka olivat liukuneet lautan mukana. He kelluivat yhdessä noin 30 minuuttia ennen kuin mies onnistui saamaan otteen lähellä ajelehtivasta lautasta. Tämä lautta oli täynnä ihmisiä, jotka auttoivat heidät lautalle.

Lautalle roiskui vettä jokaisen aallon mukana ja se oli jo täynnä vettä. Eräät äyskäröivät sitä pois ja he onnistuivat sulkemaan aukon noin 45 minuutin kuluksi. He saattoivat kuulla vedessä olevien ihmisten huutavan apua, mutta pimeyden ja suurten aaltojen takia he eivät kyenneet päättämään, mistä huudot tulivat. Monet heistä eivät voineet tehdä mitään, koska he olivat liian väsyneitä. Muutamat kamppailivat erään miehistön jäsenen kanssa taskulampusta. Tämä piti epätoivoisesti kiinni lampusta. He onnistuivat lopulta irrottamaan hänen otteensa ja alkoivat antaa merkkejä lampulla. Lautalla olleet ihmiset pyrkivät makamaan mahdollisimman lähellä toisiaan pysyäkseen lämpiminä, mutta sisällä oleva vesi ja voimakas merenkäynti liikuttelivat heitä. Useat ihmiset, miehistön jäsenet ja matkustajat, olivat hyvin aktiivisia ja he laukaisivat myös useita hätäraketteja. Erään nuoren norjalaisen matkustajan toiminta varsinkin oli erittäin sankarillista.

Useiden tuntien kuluttua (auringon nousun jälkeen) he saattoivat nähdä ISABELLAN. Lautta ajelehti kohti alusta, joka ohjasi heitä kohti. ISABELLAN miehistö oli laskenut pelastuslautan ja kolme pelastautumispukuihin pukeutunutta miestä kehoitti ESTONIALta ajelehtineita siirtymään omalta lautaltaan ISABELLAN lautalle. Siihen oli kiinnitetty köysi, jolla se voitiin nostaa kannelle. ESTONIAN lautta iski jatkuvasti vasten ISABELLAN lautaa, mutta hetken kuluttua pelastuneet alkoivat yksi toisensa jälkeen vetää itseään ISABELLAN lautalle. Tässä vaiheessa se täyttyi vedellä. ISABELLAN miehistön jäsenet yrittivät useita kertoja nostaa lautaa. Lopulta pelastautumispukuihin pukeutuneet miehet hyppäsivät veteen painon vähentämiseksi. Noin kymmenen yrityksen jälkeen he onnistuivat nostamaan lautan, mutta pohja repesi. Yhtä

lukuun ottamatta kaikki lautalla olleet putosivat mereen. Yksi todistaja onnistui pitämään kiinni lautasta, vaikka hän oli kylmyyden ja väsymyksen kohmettama. Useat joutuivat lautan alle ja osa katosi veteen.

Jonkin ajan kuluttua ISABELLA avasi rungossa olevan portin ja laski pelastusliukumäen. Miehistön jäsenet auttoivat vedessä olleet ja pari pelastautumispukuihin pukeutunutta miehistön jäsentä ylös pitkin pelastusliukumäkeä. Tältä lautalta pelastettiin kuusitoista ihmistä tällä tavoin. Yhden pelasti helikopteri.

Pelastuslautta "J"

Eräällä pelastuslautalla oli vain yksi ruotsalainen matkustaja, ja hänet pelasti helikopteri.

Pelastuslautta "K"

Eräältä lautalta pelastettiin kaksi ihmistä, korjausmies ja ruotsalainen miesmatkustaja. Aalto oli huuhtonut molemmat ESTONIAN rungon päältä. Ruotsalainen matkustaja onnistui kiipeämään pelastuslautalle, joka kellui ylösalaisin. Lautalla oli kaksi noin kaksikymmentävuotiaista tyttöä. Virolainen korjausmies ui noin kymmenen minuuttia ennen kuin toiset vetivät hänet lautalle. Kaikki neljä makasivat lähellä toisiaan pysyäkseen lämpiminä ja he myös hieroivat ja halasivat toisiaan. Aallot roiskuivat heidän ylitseen jatkuvasti ja huuhtoivat heidät veteen neljä tai viisi kertaa. Joka kerta he auttoivat toinen toisensa takaisin lautalle, kun joku onnistui aina pitämään kiinni jostakin kohdasta lautaa. Miehet halusivat kääntää lautan oikeinpäin, mutta tytöt olivat hermostuneita ja pelkäsivät mennä vapaaehtoisesti veteen, jotta tämä olisi onnistunut. Kun aalto jälleen kerran huuhtoi lautan yli, tytöt liukuivat pois ja katosivat. Viimeinen asia, minkä todistajat kuuluivat oli toisen tytön voihkaisu. Aallot heittivät molemmat miehet mereen vielä ainakin kahdesti. Viimeisen kerran jälkeen ruotsalainen matkustaja takertui köyteen, mutta korjausmies onnistui pääsemään jälleen lautalle. Hän yritti vetää ruotsalaisen ylös, mutta he olivat molemmat nyt liian heikkoja. Kor-

jausmies piti vedessä olevaa ruotsalaista käsistä kiinni kunnes helikopteri saapui ja pelasti heidät noin klo 07.00.

Pelastuslautta "L"

Eräs muusikko, jolla oli pelastusliivit päällään, liukui veteen ja onnistui saamaan otteen ylösalaisin kelluvasta lautasta. Sen pohjan päällä oli mies. Hän ei onnistunut nousemaan tälle lautalle, mutta hän pääsi toiselle lautalle, joka kellui oikein päin. Lautalle päästyään hän auttoi erästä toista miestä, virolaista matkustajaa, tarttumalla tätä käsistä ja vetämällä hänet ylös. Lähistöltä kuului useita avunhuutoja, mutta hän ei kyennyt näkemään huutajia pimeässä. Hie- man myöhemmin oli hiljaista. He olivat siten kahden tällä lautalla ja avasivat suojakankaan. Yhteistoimin he ampuivat hätäraketteja, jotka lopulta nähtiin SILJA SYMPHONYlla. Pian sen jälkeen helikopteri pelasti heidät ja laski heidät aluksen kannelle.

Pelastuslautta "M"

Eräs matkustaja ryömi ESTONIAN rungon päällä olleen lautan sisään. Lautan suojakankaan päälle heittäytyi muita ihmisiä. Lautta liukui ja juuttui törmäyslistaan. Eräs lautan päällä seissyt matkustaja näki, miten noin 20 ihmistä juoksi runkoa pitkin häntä kohti. Useat heittäytyivät suojakankaan päälle. Lautan irrottaminen tältä korkeudelta vaikutti vaaralliseksi ja he väittelivät siitä, pysyisikö alus pinnalla vai uppoaisiko se. Kun kallistus- kulma oli suotuisa, he raahasivat lauttaa kohti komentosiltaa, jonka luona vedessä kellui useita lauttoja. Lautan liukuessa todistaja istui ja katsoi menosuuntaan. Kun lautta iskeytyi veteen, jokin kelluva esine iski todistajaa kasvoihin ja hän putosi yli laidan pahasti verta vuotaen. Hän näki tuulen tuovan itseään kohti kahta lauttaa, joiden suojakangas oli irroitettu. Hän onnistui tavoittamaan toisen niistä. Aallot heittivät tämän lautan useita kertoja rajusti ESTONIAN runkoa vasten.

Suojakankaan alla olleen matkustajan täytyi päästä ulos, koska lautta oli täynnä vettä. Hän menetti housunsa ja kenkensä kamppaillessaan päästäkseen

ulos. Hän oli täysin alaston. Hänen onnistui päästä toiselle lautalle, jossa oli useita ihmisiä sisällä ja muutamia suo- jakan kankaan päällä. Hänestä tuntui, että ihmiset vaihtuivat aallokossa, eli että osa ihmisistä huuhtoutui mereen ja toisia tuli lautalle. Hän kuuli avunpyyntöjä ja huutamista ulkopuolelta ja yritti pitkän aikaa vetää erästä miestä lautalle. Hän piti tästä kiinni ja pyysi apua muilta lautalla olleilta. Muuan mies ei voinut auttaa, koska hän oli pahasti verillä eikä voinut kääntää kasvojaan eteenpäin. Eräs toinen ei kyennyt auttamaan, koska oli loukannut selkensä. Noin kymmenen minuutin kuluttua hän irroitti otteensa miehestä, koska pelkäsi menettävänsä kaikki voimansa yrittäessään vetää miestä sisään tai edes pitäessään kiinni hänestä. Koska lautalla oli vettä ja aallot painoivat koko ajan suojakangasta lyttyyn, hän nousi seisomaan pidelläkseen kangasta paikoillaan.

Kolmas todistaja onnistui tarttumaan tämän pelastuslautan köyteen. Hän kertoi, että vedessä ja lautan ympärillä oli useita ihmisiä, monet paniikin vallassa. Ihmiset kiipesivät hänen selkäänsä ja hän sai useita ruhjeita ja naarmuja. Voimakas merenkäynti heitti lautan useita kertoja vasten runkoa. Hän jäi monta kertaa puristuksiin lautan ja rungon väliin, mutta tukemalla jalkansa runkoa vasten hän onnistui pääsemään lautalle. Kamppailun aikana hän loukkasi selkensä runkoa vasten.

Eräs toinen matkustaja kertoi, että lautta liukui alas ”täyttä vauhtia” ja, että hän hyppäsi pois. Hän putosi veteen lyöden päänsä ja selkensä. Hän ui kohti tätä lauttaa, mutta ei löytänyt mitään, mihin tarttua. Eräs lautalla oleva nainen tarttui hänen käteensä ja piti siitä kiinni. Useat vedessä olevat ihmiset tarttuivat hänen selkäänsä ja kietoivat kätensä hänen kasvojensa ympäri. Hän sai myös käden suuhunsa. Nainen auttoi häntä nousemaan lautalle. Haastateltaessa hän kertoi, ettei hän olisi selviytynyt ilman tämän naisen apua.

Lautta törmäsi toiseen ja todistaja, joka oli loukannut kasvonsa, onnistui saamaan siitä kiinni. Useat ihmiset kiipe-

sivät hänen selkensä yli toiselle lautalle. Kun hänen otteensa irtosi, siellä oli vain viisi jäljellä, neljä miesmatkustajaa ja yksi nainen, kaikki ruotsalaisia.

Kasvonsa loukannut matkustaja on kertonut, että yksi miesmatkustaja oli hyvin aktiivinen. Yli tunnin ajan hän yritti vetää lautalle nuorta virolaista miestä, mutta hänellä ei ollut voimia ja lopulta mies katosi huudettuaan apua viroksi pitkän aikaa. Tämä todistaja kertoi myös, että lautalla oli paljon vettä. Eräs alaston miesmatkustaja seiso pidellen suo- jakan gasta suurimman osan ajasta. Tämä todistaja ei voinut liikkua, saati sitten auttaa, koska kaikki liikkeet lisäsivät verenvuotoa (myöhemmin sairaalassa todettiin, että tällä miehellä oli viisi murtumaa kasvoissa).

Suojakangasta ylhäällä pidellyt todistaja on kertonut, että loukkaantunut mies vuoti kovasti verta ja että hän piteli erään naisen päätä vedenpinnan yläpuolella. Naisella oli yllään ainoastaan rintaliivit ja pikkuhousut. Toisinaan tuuli painoi suo- jakan kankaan lyttyyn ja sai tämän todistajan kaatumaan. Joka kerta hän nosti sen takaisin ylös. Seisoessaan hän yritti sulkea aukkoa estääkseen lisää vettä tulemasta sisään. Hän löysi köydet, joilla aukkoa voitiin säätää. Hän ei löytänyt paikkaa, johon ne olisi voinut kiinnittää. Siksi hän piteli niitä tiukalla. Hän seisoi noin neljä tuntia paikallaan ja väsyi kovasti.

Muut yrittivät laukaista hätäraketteja. Yksi niistä syytyi lautan sisällä ja lautta tuli täyteen savua. Kukaan ei saanut heitettyä rakettia ulos ja tämän todistajan täytyi työntää päänsä ulos saadakseen ilmaa. Hän kertoi, että nainen muuttui yhä vain voimattommaksi ja veltommaksi. Nainen liukui toisinaan lautalla olevaan veteen ja toisten täytyi vetää hänet ylös. He yrittivät hieroa ja ravistella häntä herättääkseen hänet. Tuntia ennen heidän pelastumistaan nainen kuoli.

Useita tunteja myöhemmin merenkäynti muuttui. Lautalle tuli vettä ja se painoi taas suojakankaan alas. Lautalla olleet eivät löytäneet mitään, millä äyskäröidä sitä pois. He ovat sanoneet, että nyt oli kyse vain minuuteista, ennen kuin he olisivat joutuneet luovuttamaan. He ei-

vät jaksaneet enää kamppailla lautalla, joka oli täynnä vettä ja, jonka suo- jakan gas oli alhaalla.

Suomalainen helikopteri pelasti heidät aamun koittaessa. Pelastaminen kesti 3–4 minuuttia. Seisomassa ollut todistaja kertoi odottaneensa, että hänet nostettaisiin viimeisenä pehmeästi helikopteriin. Sen sijaan vajeri nykäisi hänet ja pelastajan rajusti pois lautalta. Sen jälkeen he putosivat syvälle veteen ja tempautuivat sitten taas ylös ja helikopteriin.

Pelastuslautta ”N”

Yksi ruotsalainen naismatkustaja juoksi aluksen runkoa pitkin perään päin, kohti lauttaa. Useat muut ihmiset juoksivat hänen mukanaan, kun valtava aalto äkkiä pyyhkäisi heidät mereen. Eräs toinen naistodistaja, croupier, huuhtoutui myös pois. Hän iskeytyi laipiota vasten ja päätyi syvälle veden alle. Hän kertoi olleensa jo täysin alistunut luovuttamaan ja hukkumaan, koska tilanne tuntui toivoton- malta. Lopulta hän nousi pintaan lähellä lauttaa. Eräs naismatkustaja hyppäsi lautalle aluksen rungolla. Tämä lautta liukui veteen ja kääntyi ympäri. Kaikki lautalla olleet putosivat veteen ja nainen ui jonkin aikaa huutaen apua. Eräs miesmatkustaja hyppäsi rungolla lautalle, jolla oli kaksi miestä ja yksi nainen. Lautan liukuessa veteen sen ulkopuolella riippui pari ihmistä.

Ruotsalainen nainen, joka oli juuri päässyt pintaan, ui kohti lauttaa. Siellä ollut mies auttoi hänet lautalle. Lautalle päästyään hän auttoi croupierin ylös ja yhdessä naiset vetivät sitten neljä muuta henkilöä lautalle. Naiset alkoivat äyskäröidä kengillään. He kehoittivat toisia auttamaan, mutta useimmat muut näyttivät järkyttyneiltä tai apaattisilta. Lautalle tuli paljon vettä, joten toinen naisista katkaisi lautalta riippuvan köyden (ajonkukurin köysi). Tämän jälkeen veden sisääntulo väheni huomattavasti. He huu- sivat ja kehoittivat muita taistelemaan tilanteen hallitsemiseksi ja he olivat hyvin aktiivisia. Noin kahdenkymmenen minuutin ajan he kamppailivat vetääkseen lautalle naispuolisen virolaisen myymäläapulaisen, joka oli uinut jonkin

aikaa apua huutaen. Lausunnossaan tämä kertoi, että häntä auttoi ruotsalainen nainen, joka yritti pitkän aikaa vetää häntä lautalle. Hieman myöhemmin he onnistuivat saamaan apua muilta ja vetämään naisen lautalle. Näiden kolmen naisen lisäksi lautalla oli venäläinen mies ja nainen, virolainen tarjoilija, toinen virolainen myyjä sekä virolainen, ruotsalainen ja saksalainen matkustaja. Viimeksi mainittu vedettiin lautalle puolen tunnin vedessä olon jälkeen.

Eräs todistaja kertoi, että heillä oli vaikeuksia suojakankaan kanssa ja, että lautalla ei ollut valoja. Silloin tällöin tämä veden täyttämä lautta taipui ja suoristui niin, että kaikki ihmiset paiskautuivat yhteen. Monet olivat merisairaita ja oksentelivat. Vain harvat olivat aktiivisia ja antoivat merkkejä taskulampuilla ja yrittivät äyskäröidä vettä ulos. Eräs matkustaja kietoi köyden käsivartensa ympäri varmistaakseen, ettei paiskaudu pois. Kaksi aktiivisinta naista yritti ampua häntä raketilla, kun he näkivät muita laivoja, mutta heillä oli vaikeuksia selvittää miten niitä käytetään. Saatuaan hieman apua, he onnistuivat laukaisemaan yhden, joka ilmeisesti nähtiin erään autolautan kannelta.

Lautta ajalehti kohti autolauttaa, josta laskettiin lautta köyden varassa. Autolautan kannella miehistön jäsenet kehoittivat megafonilla ESTONIAN lautalla olevia siirtymään heidän lautalleen, jossa oli muutamia miehiä oranssin värisissä puvuissa auttamassa heitä. Tämä lautta nostettiin sitten käsikäyttöisellä vinssillä MARIELLAn kannelle ja yhdeksän ihmistä pelastui.

Pelastuslautta "O"

Yksi ruotsalainen matkustaja hyppäsi mereen ja tuli pintaan lähellä lauttaa, joka kellui ylösalaisin. Hän sai otteen ja onnistui pitämään kiinni hetken aikaa. Äkkiä aalto käänsi lautan oikeinpäin ja seuraava aalto heitti tämän henkilön lautalle. Lautalla oli paljon vettä ja hän oli yksin. Noin viisitoista minuuttia myöhemmin hän kuuli avunhuutoja, mutta hän ei kyennyt näkemään ketään pimeässä. Hieman myöhemmin aalto käänsi

lautan jälleen ympäri ja sitten, välittömästi, toinen aalto käänsi sen oikeinpäin. Tämän jälkeen hän huomasi, että lautalla oli toinen mies, virolainen miehistön jäsen. Lautalla paloi lamppu ja hän löysi pelastushuovan, jonka kietoi ympärilleen. Miehet siirrettiin toiseen, autolautalta laskettuun lauttaan ja nostettiin kannelle noin klo 05.00.

Pelastuslautta "P"

Eräs todistaja menetti pelastusliivinsä juostessaan runkoa pitkin vettä kohti. Vedessä hän iskeytyi useita kertoja laivaa vasten, mutta äkkiä ilmestyi "tyhjästä" lautta aivan hänen lähelleen. Hän onnistui saamaan siitä otteen. Toinen todistaja hyppäsi savupiipulta samaan aikaan, kun sumusireenin ääni kuului, ja tavoitti tyhjän lautan. Kaikkialta hänen ympäriltään kuului avunhuutoja. Hieman myöhemmin hän onnistui vetämään liettualaisen miehen lautalle. He auttoivat toisia lautalle ja jonkin ajan kuluttua siellä oli noin 15 ihmistä. Mukana oli useita miehistön jäseniä, moottorimies, myymälänhoitaja, yksi matruusi vaimoineen, korjausmies, yksi hyttimäntä, purseri, yksi virolainen ja neljä ruotsalaista matkustajaa.

Yksi todistajista on kertonut nähneensä ainakin 20 lauttaa näköpiirissä ja kuulleensa useita avunhuutoja. Hän ei kuitenkaan pystynyt havaitsemaan huutavia ihmisiä. Yksi matkustajista löysi suojapuvun ja yritti pukea sen päälleen. Puku oli liian ohut ja repeytyi useista paikoista. Lautalla ei ollut valoja ja koska siellä oli melko ahdasta, kaksi henkilöä siirtyi toiselle lautalle. Ne, jotka jäivät, ajalehtivat kohti MARIELLAA, josta laskettiin lautta. Ihmiset kiipesivät tälle lautalle ja MARIELLAn miehistö nosti heidät kannelle.

Pelastuslautta "Q"

Yksi todistaja huuhtoutui ESTONIALta mereen ilman pelastusliivejä. Hän vajosi veden alle useita kertoja, mutta onnistui lopulta saamaan otteen erään lautan köydestä. Eräs lautalla ollut mies kumartui hänen puoleensa, otti lujasti kiinni hänen kauluksestaan ja yritti nostaa hänet lautalle. Miehellä ei kuitenkaan ollut voimia ja todistaja pyysi häntä irrottamaan,

koska ote kuristi häntä eikä hän voinut hengittää. Lautta oli liian korkea, eikä hän löytänyt mitään, minkä avulla kiiveä. Hän onnistui pääsemään toiselle, vahingoittuneelle lautalle. Tältä lautalta hän ryömi ensiksi mainitulle lautalle. Tällä lautalla oli noin 15 ihmistä. Monet olivat ESTONIAN miehistön jäseniä ja he olivat hyvin aktiivisia. Monet antoivat käsillään huitoja ja huutaen merkkejä lähellä oleville aluksille. Suomalainen helikopteri pelasti kaikki tällä lautalla olleet ja laski heidät MARIELLAn kannelle. Monet tällä lautalla olleista ovat kertoneet, että he olivat täysin näännyksissä ja, että heillä oli vain hämää muistikuvia pelastamisestaan.

Pelastuslautta "R"

Tällä lautalla olleet ovat kertoneet, että he yrittivät vetää lauttaa rungolta veteen. Äkkiä lautta liukui pois monia ihmisiä mukanaan. Eräät joutuivat irrottamaan otteensa ja he putosivat syvälle veteen. Toiset onnistuivat pysymään lautalla. Siellä oli paljon vettä. Muuan todistaja näki erään miehen lähtevän uimaan kohti lauttaa ja yritti vetää häntä lautalle, mutta mies oli painava ja katosi. Eräs toinen mies ui kohti samaa lauttaa ja päätyi sen alle. Hän onnistui pääsemään pois ja huusi apua. Joku sisällä olleista kuuli hänen äänensä ja onnistui saamaan otteen hänen käsivarresta. Hänen ympärillään ui paljon ihmisiä apua huutaen. Lautalla ollut mies vakuutti hänelle, ettei hän päästäisi irti. Hetkeä myöhemmin hänet vedettiin lautalle, siinä vaiheessa jo täysin nääntyneenä. Tällä lautalla oli noin 15 ihmistä, joista monet olivat merisairaita, ja he oksentelivat sekä lautalle sisään että ulos. Heillä oli vaikeuksia suojakankaan sulkemisessa ja lautan sisällä oli paljon vettä. Eräs todistaja kertoi käyttäneensä saappaitaan äyskäröimiseen. Todistajalausuntojen mukaan tältä lautalta pelastettiin noin 15 ihmistä, 11 miestä ja 4 naista. Heidät kuljetettiin helikopterilla SILJA EUROPALLE.

Pelastuslautta "S"

Eräs miehistön jäsen, järjestelmäestari, oli keulassa laskemassa pelastuslauttoja.

Hän kiinnitti ne köysillä. Kun kallistus- kulma oli sopiva, hän katkaisi köydet, niin että lautta pääsi liukumaan veteen. Hän liukui erään lautan mukana mereen. Lautalle päästyään hän alkoi vetää lautalle ihmisiä toiselta, lähellä olevalta, täyteen ahtautuneelta lautalta. Eräs matkustaja auttoi vetämään lauttoja mereen. Hän putosi veteen ja kun lautta kääntyi ympäri, hän onnistui saamaan kiinni pelastusliiveistä ja kiipesi lautalle. Lautalle päästyään hän auttoi useita muita ihmisiä lautalle.

Ruotsalainen nainen ja mies hyppäsivät yli laidan pidellen toisiaan kädestä ja upposivat syvälle veden alle. Heidän otteensa irtosi ja miehen jalka takertui köyteen, joka veti häntä yhä syvemmälle. Hän alkoi vetää vettä keuhkoihinsa, koska hän uskoi kuolevansa. Lopulta hän pääsi vapaaksi potkaisemalla kengän jalaan ja pääsi pintaan. Naisella oli pelastusliivit jalkojensa ympärillä ja hän nousi pintaan aivan lähellä ylösalaisin olevaa lauttaa. Yhdessä he onnistuivat kiipeämään lautalle. Vielä yksi todistaja kiipesi tälle lautalle. Tämä alkoi auttaa muita vetämällä heitä lautalle.

Eräs vedessä ollut virolainen matkustaja näki jonkin ajan kuluttua lautan, mutta ei onnistunut tavoittamaan sitä. Oltuaan vielä 20 minuuttia meressä, toiset kiskoivat hänet tälle lautalle. Se oli täynnä vettä ja ihmiset makasivat yhdessä, kädet toistensa ympärillä, pysyäkseen lämpiminä. Vesi sai heidät liukumaan ympäri lauttaa ja oli vaikea pysyä lautalla, pitämättä kiinni köydestä tai jostakin muusta. Yksi todistaja muisti, että useita ihmisiä katosi yön aikana. Monet muut huuhtoutuivat yli laidan useita kertoja, mutta onnistuivat saamaan kiinni jostakin ja vetämään itsensä taas lautalle. Lautalla oli ajoittain paniikkia ja useita ihmisiä kuoli. Yksi todistaja sanoi, että aamuun mennessä lautalla oli kuusi tai seitsemän kuollutta. Yksi todistaja, vahvimmatruusi, löysi toisen lautan ja siirtyi sinne. Hän oli yksin siellä. Suomalaiset helikopterit pelastivat kaikkiaan 16 ihmistä noin klo 08.30. Helikopteriin notettaessa yksi henkilö putosi mereen ja hänet löydettiin myöhemmin kuolleena.

Pelastuslautta "T"

Yksi ruotsalainen matkustaja paiskautui mereen ja huuhtoutui tyhjiin pelastusveneeseen. Hän näki jonkun käden veneen laidalla ja yritti vetää häntä ylös siinä onnistumatta. Hänen kamppaillessaan aalto käänsi pelastusveneeseen ylösalaisin ja hän jäi veneen alle. Hän piti kiinni veneen ulkopulella olevasta köli- raudasta, mutta hän menetti otteensa toisen aallon tullessa. Hän päätyi erään lautan lähelle ja onnistui saamaan otteen köydestä. Hän ei nähnyt, missä oli, mutta myöhemmin hän huomasi olevansa ylösalaisin kelluvan pelastuslautan alla. Suojakangas oli avattu ja hän pystyi istumaan ja seisomaan lautan sisällä. Ylösalaisin olevan lautan päällä oli kolme miestä. Hän onnistui saamaan heihin yhteyden takomalla yläpuolellaan olevan lautan pohjaa. Yksi lautan päällä olleista miehistä, perämiesharjoittelija, oli pidelty kiinni jonkin aikaa onnistumatta pääsemään lautalle, koska hänen jalkansa olivat takertuneet köysiin. Hänen pelastusliivinsä oli liukunut alapäin ja riippui hänen vyötäisillään. Eräs poika auttoi hänet ylös. Tämän ylösalaisin olevan lautan päällä makasi myös alaston, vanhempi mies.

Lautan alla oleva mies huusi lautalla oleville, etteivät he unohtaisi häntä. Useita tunteja myöhemmin hän kuuli helikopterin äänen ja takoi taas hätäraketilla pohjaa, peläten, että hänet nohdettaisiin. Kun helikopterin pintapelastaja oli nostanut lautan päällä olleet miehet, hän ja ruotsalainen onnistuivat paikallistamaan toisensa takomalla lauttaa. Pintapelastaja viilsi veitsellään pohjaan aukon ja matkustaja kiskoi itsensä ulos sen läpi. Ruotsalainen helikopteri pelasti hänet muiden kanssa noin klo 06.30 tai klo 07.00.

Pelastuslautta "U"

Yksi matkustaja putosi palleköliltä ja tuli pintaan useiden lauttojen lähellä. Hänet autettiin yhdelle lautoista ja hän ryhtyi auttamaan muita vetämällä heidät lautalle. Jonkin ajan kuluttua lautalla oli 11 ihmistä, suurin osa matkustajia. Erään naisen auttoi lautalle hyvin voimakas

norjalainen, joka myöhemmin siirtyi toiselle lautalle, koska hän sanoi tämän lautan vuotavan. Erästä ulkopuolella riippunutta naista autoivat muuan matkustaja ja suuri aalto ja hän onnistui liukumaan lautalle. Lautalle päästyään hän oli täysin nääntynyt ja kävi makuulle, merisairaana, nukahdellen toisinaan. Lautalla oli valot ja suojakangas oli nostettu.

Yksi ruotsalainen naismatkustaja on kertonut, että yksi henkilö otti johdon käsiinsä tällä lautalla. Monet olivat ilman pelastusliivejä, jotkut hyvin passiivisia, yksi melko humalassa, vain alushousut jalassa. Tämä hermostui ja alkoi tapella "johtajan" kanssa, joka yritti rauhoittaa häntä ja suojella itseään. Mies tappeli raivokkaasti ja häntä oli vaikea rauhoittaa. Noin tuntia myöhemmin tämä mies kuoli erään toisen matkustajan syliin.

Hieman myöhemmin eräs toinen mies alkoi tapella "johtajan" kanssa. Syntyi kahakka. Mies rauhoittui hieman myöhemmin. Tämä mies piteli kiinni köydestä keskellä lauttaa. Hän tuli äkkiä väkivaltaiseksi, huutaen englanniksi jotakin veitsistä, ilmeisesti haluten leikata suojakangaseen reiän päästäkseen ulos.

Kaksi miestä kuoli yön aikana, toisella oli sydänvika ja toinen oli jo aiemmin mainittu juopunut mies. Yksi todistaja kertoi, että "johtaja oli hyvin aktiivinen ja hän toimi fantastisesti ja sankarillisesti". Noin parin tunnin kuluttua todistajat kuuluivat jonkun olevan lautan ulkopuolella ja he onnistuivat vetämään lautalle saksalaisen matkustajan, joka oli uinut koko ajan. Tämä haisi voimakkaasti dieselöljyltä.

Tällä lautalla olleet todistajat yrittivät ampuu useita hätäraketteja, joista yksi syytti lautan sisällä ja täytti sen savulla. Ihmiset autoivat toinen toisiaan mutta osa, joilla oli vain alusvaatteet yllään, tuli hyvin apaattiseksi. Jotkut pitelivät toisten päätä veden yläpuolella. Helikopteri pelasti tältä lautalta kaksitoista ihmistä noin klo 07.00 ja laski heidät SILJA SYMPHONYn kannelle.

Pelastuslautta "V"

Eräsi nainen hyppäsi veteen yhdessä miehensä kanssa. Mies menetti pelastuslii-

vinsä ja naisen pelastusliivit liukuivat hänen vyötäisilleen. Nainen kuuli miehensä kertovan hänelle pelastusliiveistä ja sitten mies katosi. Useat muut tällä lautalla olijat olivat liukuneet runkoa pitkien alas veteen. Osa oli vetänyt itsensä sinne toisilta lautoilta ja osan olivat toiset vetäneet lautalle vedestä. He eivät pystyneet sulkemaan aukkoja ja vesi roiskui sisään. Lautan pohjalla oli noin 20 cm vettä: Melkein kaikki ihmiset olivat merisairaita ja oksentelivat. Hirvittävästä hajusta huolimatta heidän oli pakko maata hyvin lähemmäs kädet toistensa ympärillä pysyäkseen lämpiminä.

Yön aikana lautan pohjaan tuli reikä. Lautalla olijat paikkasivat sen pelastusliiveissään olleella heijastavalla teipillä. He käyttivät kaiken lautalla olleen teipin. He myös äyskäröivät kengillään. Kaikki väsyivät koko ajan ja jonkin ajan kuluttua äyskäröinti oli hyvin hidasta. Suomalainen helikopteri pelasti kaikki noin klo 09.00.

Kertomukset pelastusveneiltä

Pelastusvene "A"

Yksi miehistön jäsen, tarjoilija, pauskautui veteen ESTONIAN oikealta puolelta. Hän ui kohti pelastusvenettä ja onnistui saamaan siitä otteen, mutta hänellä ei ollut voimia nousta siihen. Hän riippui köydestä useita tunteja ja sai lopulta kerättyä tarpeeksi voimia noustakseen veneeseen. Hän kuuli useita avunhuutoja ympäriltään. Hän muistaa eräässä vaiheessa erään nuoren naisen tarttuneen pelastusveneeseen, mutta hetkeä myöhemmin tämä oli poissa. Hän löysi veneestä kaksi hätärakettia, jotka hän ampui. Hänen oltuaan neljä tuntia yksin pelastusveneessä, helikopteri pelasti hänet.

Pelastusvene "B"

Eräs virolainen hovimestari sai otteen ylösalaisin olevan pelastusveneeseen köli-raudasta. Hän lepäsi hetken ja onnistui kiipeämään pohjan päälle. Sen päällä oli jo kolme miestä, joista yksi oli kolmas konemestari. Yksi mies, jolla oli vakavia

vammoja päässä, kuoli myöhemmin.

Hieman myöhemmin hovimestari onnistui auttamaan erään miehen ja naisen pelastusveneeseen päälle. Toinen heistä oli kellunut puisen astiakaapin varassa noin 30 minuuttia. Pimeässä hän kuuli ja näki jonkun vedessä pitävän kiinni pelastusveneestä, mutta ei pystynyt auttamaan ja kyseinen henkilö katosi. Helikopteri pelasti kaikki tällä pelastusveneellä olleet noin klo 04.00.

Pelastusvene "C"

Yksi ruotsalainen matkustaja hyppäsi veteen ja merenkäynti riepotteli häntä rajusti. Veden alla hän antoi periksi ja hengitti vettä keuhkoihinsa, mutta pääsi lopulta pintaan. Hän näki kappaleen hyllystä ja onnistui saamaan siitä otteen. Eräs nainen piteli kiinni samasta kappaleesta ja yhdessä he lähestyivät ylösalaisin olevaa lautaa. Miehen pelastusliivit olivat hänen vyötärönsä ympärillä. Nainen kiipesi pelastusveneeseen kolin päälle ja auttoi muita ylös. Tämä todistaja autettiin kolin päälle. Hän piti lujasti kiinni potkurista rukoillen ja huutaen jumalaa. Hän kertoi, että hänellä ei ollut millään tavalla yhteydessä muiden, ympärillä olevien kanssa, vaikka hän olikin tietoinen vedessä ja hänen takanaan olevista ihmisistä. Hän ei uskaltanut irroittaa otettaan. Muutamia tunteja myöhemmin nainen, joka oli auttanut hänet ylös, katosi.

Eräs todistaja hyppäsi veteen ja kävi syvällä veden alla. Pintaan päästyään hän ui noin 25 metriä ja väsyi. Kuolleita ihmisiä kellui, kasvot alaspäin, vedessä hänen ympärillään. Yksi ylösalaisin oleva pelastusvene tuli hänen lähelleen. Sen päällä oli mies, joka piti kiinni potkurista, jatkuvasti rukoillen ja huutaen Jumalaa paniikin vallassa. Todistaja kertoi, että tämä huutaminen ärsytti häntä hänen auttaessaan muita veneeseen päälle. Hän onnistui auttamaan erään miehen pelastusveneeseen päälle ja näki kahden muun pääsevän sinne omin voimin. Eräs ruotsalainen nainen piti kiinni pelastusveneestä. Hän puhui naiselle ja yritti tur-

haan auttaa tätä ylös. Nainen oli hyvin peloissaan. Hän on kertonut, että nainen piti kiinni pelastusveneestä ikuisuudelta tuntuvan ajan, ennen kuin pari isoa aaltoa huuhtoi yli pelastusveneeseen ja nainen katosi.

Tämä pelastusvene ajalehti kohti autolauttaa, joka valaisi sitä valonheittimellä. Jonkin aikaa sen jälkeen ruotsalainen helikopteri pelasti heidät.

Veden varassa olleen todistajan kertomus

Valtava aalto huuhtoi toisen konemestarin rungolta. Vedessä hän onnistui löytämään kahdet pelastusliivit ja pukemaan ne päälleen. Hänellä oli myös taskulamppu, jolla hän saattoi antaa merkkejä. Hänen uituaan yli kolme tuntia, ISABELLA pelasti hänet klo 04.45.

6.3.13 Tiivistelmä pelastusliivejä koskevista todistajalausunnoista

Monet matkustajat ovat kertoneet, että heillä oli vaikeuksia pelastusliivien kanssa. Niihin oli kaikkiin painettu "VIKING SALLY". Monet kertoivat, että pelastusliivit vaikuttivat vanhanaikaisilta. Yksi matkustaja kertoi, että ne oli köytetty yhteen kolmen nippuihin ja niitä oli vaikea irroittaa. Toisten mielestä hihnat olivat liian lyhyet, eikä niitä voinut kiinnittää kainaloiden alle. Useimmat todistajat eivät ymmärtäneet, miten pelastusliivit puetaan. Ne eivät tuntuneet sopivilta. Jotkut kertoivat, että hihnat puuttuivat tai ne olivat liian lyhyet. Monet todistajat pukivat päälleen kahdet pelastusliivit. Yksi henkilö, joka ei saanut hihnoja sidotuksi kainaloidensa alle, koska hihnat olivat liian lyhyet, satoi hihnan kiinni vyöhönsä.

Monet menettivät pelastusliivinsä hypätessään tai huuhtoutuessaan veteen ja useat kertoivat, että liivit liukuivat alas heidän vyötäisilleen.